

Ajuntament de Solsona

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA CAL METGE SOLÉ I CAL MANEL DE SOLSONA

Situació: Carrer Castell 15-17

Campanyes: 19-30 d'octubre de 2020

EXP. 747 K121 N-785 2020/1-29895

Director: PERE CASCANTE I TORRELLA (SERVEIS TÈCNICS MPALS)

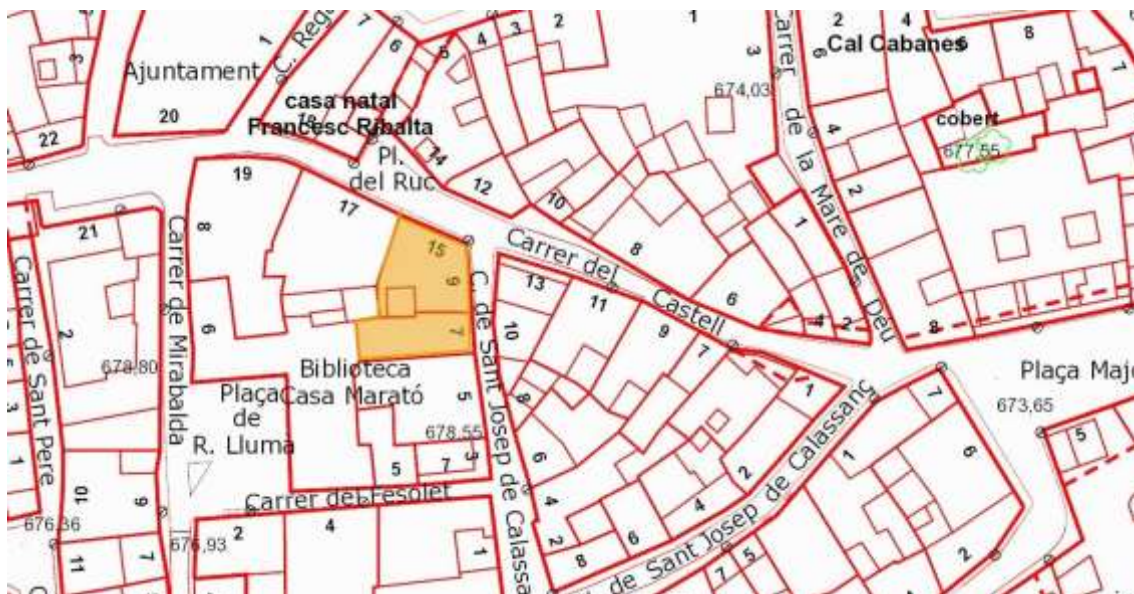
CIUTAT DE SOLSONA

ESTUDI HISTÒRIC I ARQUITECTÒNIC DE CAL METGE SOLÉ I DE CAL MANEL DE SOLSONA. ANÀLISI DE LES CALES REALITZADES EN ELS PARAMENTS, DESCRIPCIÓ I PRIMERES HIPÒTESIS.

Fitxa d'identificació:

NOM DEL JACIMENT	C/Castell 15, 17 (Cal Metge Solé i Cal Manel)
TIPOLOGIA	Habitatges entre mitgeres de tipus noble d'origen medieval i modificats En època moderna
COMARCA	El Solsonès
LOCALITZACIÓ	Al municipi de Solsona. Es situa al cor del nucli antic de la ciutat davant De la torre de les hores i del carrer Castell
LLOC	Mapa cartogràfic de Catalunya 1:50.000. UTM ETRS 89 X: 377208; 377194 Y: 4650233; 4650238
PROPIETARI	Ajuntament de Solsona 7204703CG7570S0003GR(C/Castell 15) Ajuntament de Solsona 7204702CG7570S0002TE (C/Castell 17)
PROTECCIÓ	BCIL núm. 25, (IPA. 42077) i BIPCC núm. 07

Mapa ICC situant les finques esmentades

1- INTRODUCCIÓ

1.1- El jaciment:

L'edifici que fa cantonada amb els carrers Castell i de Sant Josep es compon de planta baixa, una planta pis i un sotacoberta amb una llucana que fa les funcions de golfa i separades per forjats de fusta. La coberta és d'un únic vessant amb el carener paral·lel a la façana principal que mira al carrer Castell situat a tramuntana. La façana del carrer Castell consta d'una planta baixa on s'hi obre la porta principal d'accés, coronada per un arc de perfil rebaixat amb àmplies dovelles a la part de ponent i una altre de secundària amb muntants de pedra i llinda de fusta que dona pas a un local comercial. Enmig de les dues obertures s'hi situa una finestra reixada coronada per un bloc monolític i acabada en forma d'arc conopial de tipus gòtic. La porta del local presenta traces d'haver modificat una obertura de majors dimensions a manera de pòrtic simulant una botiga. Al primer pis s'hi obren dues balconeres coronades per una llinda de pedra on hi ha incisa la data de 1759 i amb els marcs de la fusta treballada amb formes abarroades i porticons interiors bellament esculpits. Els balcons estan realitzats amb lloses de pedra amb els perfils de la part central encorbats amb motlures barroques. La barana és de forja i presenta els barrots decorats en espiral.

Aquestes obertures tenen les seves homònimes a la planta segona, de dimensions més reduïdes, però amb la fusteria ricament treballada simulant plafons barrocs.

La coberta està formada per grans jàsseres de fusta que es projecten perpendicularment a la façana formant un notable voladís. L'aparell de la part inferior de la façana és de carreus de pedra, disposats en filades molt regulars i unides amb argamassa de calç. La fàbrica constructiva de la planta sota teulada està realitzat amb maons de terra cuita, reforçats per llistons de fusta seguint el característic sistema de l'entramat i conservat en algunes cases a Sant Llorenç de Morunys.¹ Tota la façana està revestida en la seva cara externa per una capa d'estuc enlluït decorat amb pintures murals en forma de plafons que emmarquen les diferents obertures i cantonades amb diverses coloracions predominant el vermell, el verd fosc i el negre. Correspon a un dels pocs exemples conservats a la ciutat amb decoració pictòrica externa. Aquesta decoració simula els mateixos motius i formes que la

¹ El sistema arquitectònic de l'entramat i la tapia és molt característic en l'arquitectura occitana i en zones de l'Aragó i de centre de la Península. A Catalunya es conserven exemples a Sant Llorenç de Morunys a la mateixa comarca del Solsonès, a Puigcerdà (Cerdanya), Castellbò i La Vansa (Alt Urgell), Bagà (Berguedà) i en algunes zones del Pallars

fusteria de les seves obertures, amb la qual cosa es consideren solidàries en un mateix període cronològic.

La façana que mira al carrer de Sant Josep presenta una estructura i composició molt més simples. La planta baixa es compon d'un àmbit en forma de porxada sostinguda per una columna de pedra simulant una botiga o obrador a tocar de la cantonada del carrer Castell. També hi ha una porta de dimensions més reduïdes coronada per un arc rebaixat i adovellat en pedra picada i una de petita coronada per una llinda.

A la planta principal hi ha una sèrie de tres finestres coronades per llindes de fusta coincidint amb cadascuna de les habitacions del seu interior. De totes elles en cal destacar l'obertura que hi ha a tocar al carrer castell que conserva els bastiments, llinda i ampit de pedra. Aquesta finestra coincideix amb la sala principal de la casa i data de 1757.

Les obertures de la planta segona es resolen a dues finestres de petites dimensions i amb una balconada o eixida sota teulada que conserva la barana i passamà de fusta

tornejada. Es tracta d'un dels pocs exemples que es conserva d'aquest tipus al nucli històric.

Tot l'aparell de la façana està revestit per un enlluït sense decoració pictòrica amb unes característiques similars al de la façana principal, actualment restaurada.

L'aparell de la planta inferior és de carreus de pedra picada ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç disposats en filades regulars. Conserva les traces d'un arc ogival que coincideix amb el que hi ha en una sala interior i que es relacionaria possiblement amb algun carrer o passatge cobert que desembocaria a la plaça que es va descobrir durant els treballs d'intervenció arqueològica de l'edifici homònim els anys 2009-11. Existeix un altre cos d'edifici que forma part del mateix conjunt i que consta d'una planta baixa, dues plantes pis i teulada d'un sòl vessant amb el carener paral·lel a la façana principal orientada a llevant i mirant al carrer de Sant Josep.

Imatges de la façana del carrer de Sant Josep de Calassanç i de la façana del Carrer Castell i detall de l'arc ogival aparegut en un dels laterals. Imatges. P. Cascante. Febrer de 2020

Pel que fa a l'interior, la part de l'antiga botiga (merceria, avui taller d'artesanía) que coincidiria amb l'àmbit l'antiga farmàcia Pallarès està completament modificat i reformat i no s'aprecia cap traça arquitectònica rellevant. Tanmateix hom pensa que a sota els cel rasos de guix hi pot haver-hi algun element significatiu². En aquesta part de l'edifici es conserva l'arrencament d'un arc apuntat en pedra picada que té continuïtat a la planta entresol. Aquest edifici té un interior que ha sabut preservar notables elements històrics i artístics dignes de ser conservats i restaurats ja que la resta de palaus i cases senyorials solsonins han perdut bona part dels seus interiors.

S'hi accedeix per la porta adovellada principal que dona pas a una mena de vestíbul d'entrada on s'hi obre una porta que comunica amb les dependències de la planta baixa i també amb l'escala que permet accedir amb una mena de pati o vestíbul distribuïdor situat a nivell de l'entresolat. La porta que hi dona accés conserva una notable vidriera realitzada amb la tècnica del vidre emplomat de gust "modernista" i amb la "S" de Soler que parda la llum d'un arc de mig punt de maó ceràmic visible per un esvoranc realitzat en un dels cels rasos.

Aquest àmbit està il·luminat per una llanterna o claraboia de dos ulls de bou que comuniquen amb l'eixida descoberta i donen llum a l'interior d'on en penja una làmpada en forma d'aranya realitzada en fusta. A banda d'això, l'escala que hi dona accés és de factura recent però presenta una barana amb barrots de fusta tornejada i passamà treballats amb motius escacats molt similars a la balustrada de les golfes. Tot fa pensar que les habitacions que hi havia en aquesta cota corresponien a l'habitatge del guarda de la casa i també del servei. En destaca el sostre de fusta que hi ha en una de les cambres situades a migdia i que està construït amb bigues de fusta motllurades i llistons amb tapa junts descansant damunt de grossos cavalls de fusta i sostingut per un arc diafragmàtic de pedra picada i de perfil apuntat corresponent amb un antic celler.

Sembla que correspondria al sostre original de la planta baixa, en un moment que la planta entresol no existia.³ Correspon al clàssic sostre de la fi de l'edat mitjana i època moderna conservat en els interiors d'algunes cases del nucli antic de Solsona.

A les parets d'aquest vestíbul hi ha dos grans murals pintats al fresc datats de l'any 1940 que representen l'entrada a Solsona amb el pont sobre el riu Negre, obra de Tomàs Boix i també de Sant Agustí, ja que la família dels Solé van ser els promotors i mecenes d'una de les capelles de la catedral de Solsona dedicada a Sant Agustí. Aquesta obra és atribuïda a R. Nadal, deixeble de Tomàs Boix

A l'inici de la barana de l'escala hi ha un mascaró de fusta que representa una figura humana. El paviment és de rajoles hidràuliques col·locades en espiga i amb rajoletes decorades amb motius

² Al MDCS es conserva un armari per a guardar els pots de farmàcia pintat amb les figures dels Sants Cosme i Damià i datat de la fi del segle XVI i principi del XVII, un morter d'aram i algunes receptes. En els treballs d'excavació arqueològica dels anys 2008-2011 es van descobrir nombrosos fragments de pots de farmàcia del tipus "regalat" en un estat de conservació molt notable.

³ La distribució del pati, malgrat sigui similar a la que hi havia en origen va estar modificada al segle XIX quan es va canviar l'emplaçament de l'antiga escala i en van canviar els sostres i paviments.

decoratius simulant rajoles gòtiques. A la planta noble i mirant a l'escala hi ha una mena de llotja o balcó descobert sostingut per una pilastra vuitavada amb imposta que sosté l'embigat superior. Aquesta columna parteix dos arcs escarsers que descansen damunt de mènsules de guix en forma de petxina. Sembla que correspon amb un element originari de la casa. Sota de les petxines hi ha un aparell de pilars de pedra picada.

Imatges de l'escala senyorial, del vestíbul de l'entrada i del pati de llums de la casa (Imatges P. Cascante, maig 2020)

Al nord del pati de llums s'hi troben les dues estances principals de la casa mirant al carrer Castell amb portes de fusta emplaonades i amb tipologia barroca. La primera d'elles, completament repintada de nou, presenta un medalló a la part central decorat amb motius florals de guix, pintat de color marró des del que en penjaria una aranya, o làmpada avui desapareguda. Sembla que aquesta cambra hauria estat decorada amb pintures murals formant geometries i emplaonats molt simples segons els resultats dels treballs de restauració realitzats recentment.⁴

L'altre estança, situada a la part oest de la mateixa, s'hi accedeix per una porta decorada amb una rica fusteria de motius barrocs i d'arc polilobulat. Correspon amb una habitació amb alcova la qual conserva la decoració original tant al sostre com a les parets. Es tracta de motius florals i vegetals emmarcats per una sèrie de plafons i amb un sostre que presenta cornises amb motllures de guix de diferent gamma cromàtica. La decoració de les parets laterals està emmarcada dins uns plafons els quals hi ha unes palmetes al seu interior realitzades a plantilla i en color marró clar damunt un fons vermellós i granats. Aquesta sala ha estat restaurada recentment.

L'accés a l'alcova es practica a través d'un arc polilobulat de guix de tipologia similar a la porta que dona accés a l'habitació i amb els marcs profusament decorats en fusta i guix. El terra d'aquesta sala i de l'adjacent està realitzat amb rajola hidràulica amb motius geomètrics i florals. Caldria destacar la fusteria de les balconeres amb porticons interiors de tipologia barroca molt similars als motius decoratius de la façana principal.

⁴ La restauració portada a terme el 2015 va posar al descobert un pany de paret amb aquests medallons que corresponen molt possiblement a mitjans de segle XX i coincidint amb la restauració que va fer el Dr. Solé de la casa. La restauració va ser portada a terme per una restauradora especialitzada en Bens Mobles i en pintura mural.

Imatges de les pintures murals conservades a l'alcova de la planta primera, restaurades el 2017. Imatges. P. Cascante.

A la part sud del pati distribuïdor hi ha altres estances d'ús secundari com ara rebost, cuina, escales d'accés a la planta superior, els menjadors i altres sales. Una d'aquestes hauria fet les funcions de menjador principal que conserva l'estructura tradicional d'embigat i tapajunts dels enteixinats de la fi de l'edat mitjana i inicis de l'etapa moderna. Aquestes darreres s'ubiquen a la part interior de la parcel·la que dona al pati posterior que recentment han estat enderrocades per les obres de la biblioteca comarcal.

La planta superior és accessible a través d'una escala de fusta oberta en un costat del pis principal i manté la mateixa distribució que la planta inferior bé que sense decoració a les parets i amb una estructura més simple. Els sostres són de fusta seguint l'estil tradicional a l'igual que les parets. Destaca la presència d'un seguit de grafitis amb dates diverses de l'any 1600 a la paret oest que fa mitgera amb l'edifici de "La Caixa de Penedès" o de Cal Manel de gran importància ja que es conserven escassos exemples de grafitis d'aquest període a Catalunya. Entre els elements a destacar hi ha alguns motius relacionats amb els comptes del gra, dates assenyalades amb una seqüència cronològica que va des del 1600 al 1670 i la data de la coronació de la Mare de Déu del Claustre.

Tota aquesta planta sembla que s'utilitzava com a ús de graners, magatzems i golfa. Al mig de la planta hi ha un espai quadrat en el qual s'hi obren quatre balconeres de fusta que miren al celobert. Els terres són tots amb taulons de fusta i els paviments amb rajoles ceràmiques. En una d'aquestes habitacions encara es conserva un forn de pa amb la seva volta de maó cuit i en una altre les restes dels galliners i colomars.

Cal destacar que la fàbrica constructiva de les parets d'aquesta planta és a base de fustes en entramat i maó ceràmic que substitueix les parets de tapia i que presenta un gran interès arquitectònic atès que es tracta d'un exemple poc comú i poc estudiat a Catalunya.

La porta d'accés a les dependències de la planta baixa està oberta en un envà modern el qual aprofita una paret de pedra picada ben treballada. Les dependències obertes en aquesta part de l'edifici tenen aparell de pedra, ben treballada, restes

d'arcs paredats, de cups de vi⁵ que mereixen un especial estudi de paraments i estructural.

Detall dels paraments amb estructura d'entramat i grafiti de la planta segona o sota teulada

La casa de Cal Manel situada al C/ Castell núm. 17

Es tracta d'un immoble situat entre cal Metge Solé i la casa de "Cal Molins" o Cal Morató, seu de la Biblioteca Comarcal del Solsonès i situada al C/Castell núm. 19. La casa correspon amb un habitatge entre mitgeres compost per una planta baixa, un primer pis i unes golfes cobertes amb teulada a dues vessants amb el carener paral·lel a la façana principal orientada tramuntana. A la façana hi ha un predomini del massís respecte el buit i amb una distribució de les obertures molt regular i ordenada. A la planta baixa i en posició central hi ha la porta d'entrada o principal, coronada en arc de mig punt d'àmplies dovelles i amb la data de 1850 corresponent amb la darrera reforma. Al seu costat i a cada costat hi ha dues obertures més coronades en arc rebaixat de maons ceràmics disposats a sardinell i de factura molt recent. A l'alçada del primer pis s'obren tres balconeres amb sengles balcons de forja, el central dels quals és més gran que coincideixen amb tres finestres de mida petita a l'alçada del darrer pis o sota teulada. Totes les finestres i balconeres estan coronades mitjançant llindes de pedra picada destacant que les obertures del pis principal tenen els marcs bisellats i motllurats. Entre la planta baixa i el primer pis existeix una cornisa motllurada, fruit d'una restauració moderna. Tot l'aparell de la façana és de carreus de pedra picada del país ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades molt regulars i horitzontals. Cal destacar que existeix un pany de mur amb aparell i fàbrica diferent que coincideix en la crugia de més a llevant d'aquesta casa amb la veïna de cal Metge Solé i corresponent amb un edifici precedent que va quedar embegut el segle XVIII quan es va construir Cal Manel.

L'interior està molt reformat degut als darrers usos que ha tingut en els darrers anys, especialment la planta baixa que va ser transformada en seu d'una sucursal bancària. Tot i així s'endevina encara la seva distribució de tres crugies a l'entorn d'un pati central de llums, avui dia completament desaparegut a causa dels nous usos. Cal destacar que a la part del darrere i limitant amb la paret mitgera de l'espai cultural de "Les homilies d'Organyà" corresponent a la biblioteca comarcal, s'endevina un cos rectangular, de tres crugies separades segons s'intueix mitjançant arcs a diafragma, avui completament emmascarats i ocupats per l'escala d'accés al primer pis. L'aparell dels seus murs no és visible ja que està revestit per folrats de fusta i enguixats de la

sucursal bancària. La distribució originària del primer pis es conserva de forma parcial i fragmentària malgrat no estigui tant alterada com a la planta baixa. Mirant a la façana del carrer castell hi ha un ampli espai o sala d'exposicions que abraça el perímetre de tres antigues sales o dormitoris, una de les quals correspon amb una antiga alcova que conserva l'arc amb les motllures de guix. Aquesta cambra es situa a l'extrem de més a llevant i conserva també els sostres i cels rasos amb motllures. Totes les parets estan completament enguixades i revestides igual que els paviments i els sostres

⁵ Un d'aquests cups de vi va ser enumerat i desmuntat l'any 2010 en motiu de les obres de desmuntatge de la casa Morató per a construir la futura biblioteca comarcal del Solsonès. Aquest cup, actualment es conserva desmuntat en un magatzem municipal esperant que sigui muntat de nou.

originals estan emmascarats per cels rasos i plaques de guix. La planta segona no presenta elements de certa rellevància. Segons un informe emès per l'arquitecte municipal les PB i P1 van ser reformades el 1995 i comunicades mitjançant un ascensor. Segons el mateix estudi aquestes plantes han estat dedicades fins al tancament, a local d'una entitat bancària (PB) i a sala cultural i d'exposicions (P1). La resta han estat en desús fins als darrers temps. L'edifici es compon en planta en tres crugies, entre tres i quatre metres d'amplada, perpendiculars a la façana principal, girant lleument cap a l'esquerra al fons de l'edifici. L'estructura és a base de murs de càrrega de fàbrica de pedra, de 65 a 70 cm de gruix en planta baixa i 15-20 les plantes superiors. Existeixen també tancaaments de fàbrica ceràmica en la planta sota coberta, cap a la façana posterior.

Els forjats són de bigues de fusta de secció aproximada de 20 x 15 cm, separades 50 cm suportant un encadellat ceràmic, una petita capa de compressió i el paviment ceràmic. El terra de la planta segona, pot presentar sobrecàrregues.

L'alçada lliure de la planta baixa és de 4,67m, de la planta primera de 3,20 i de la planta segona de 2,30 m

Imatges de la façana principal i detalls de l'interior de la P1 amb l'alcova convertida en sala d'exposicions. Imatges F. Montenegro (Feb.2020)

El marc geogràfic:

El jaciment s'emmarca a la comarca del Solsonès. El Solsonès, comarca pertanyent a la província de Lleida ocupa un paper central en la geografia catalana, ja que té frontera amb les comarques del Berguedà, Alt Urgell, Noguera, Bages, Segarra i Anoia i limitant amb les províncies de Barcelona i Lleida pel seu extrem est i amb una superfície de 998'6 quilòmetres quadrats d'extensió englobant un conjunt de quinze municipis amb un índex demogràfic que oscil·la en uns 11000 habitants, dels quals uns 7000 es concentren a la seva capital: Solsona.

El corrent fluvial més destacat de la comarca és el riu Cardener, afluent del Llobregat el qual creua la comarca de nord a sud i amb desembocadura dels cursos menors de

Aigua de Valls, Aigua d'Ora fora dels límits comarcals. Altres cursos secundaris de la comarca en serien la Ribera salada que amb la desembocadura de les rieres de Canalda, Odèn i Rialb són afluents del riu Segre. Tot aquest conjunt de rius circumden una orografia un xic accidentada a la part alta de la comarca amb serres importants com la del Port del Compte, la del Verd la qual limita amb el Berguedà i altres de

menors com ara Busa, Aigua d'Ora, la Vall de Lord configurant paisatges de muntanya mitjana característics d'una regió pre-Pirinenca. Aquest relleu es veu contrastat amb la part sud de la comarca, la qual i exceptuant les serres de Pinós, la Molsosa i Pinell hi ha un predomini de les planes característiques de la Depressió central catalana idònia per a cultius de secà.

Els principals nuclis d'activat econòmic són la ciutat de Solsona la qual actua com a cap de comarca i alhora com a eix comunicatiu amb les comarques de la Segarra, Berguedà, Bages i Noguera . Altres poblacions d'una entitat un xic considerable són Sant Llorenç de Morunys molt vinculada en el sector turístic i de serveis i Oliús. Com a espais d'interès natural en destaca al sud la serra de Pinós, la qual malgrat que fou castigada pels incendis del 1998 amaga racons de bellesa insòlita com el santuari del Miracle, o el mateix de Pinós. Per l'extrem est i limitant amb el Berguedà en cal destacar el paratge de l'Aigua d'Ora banyat pel riu del mateix nom i amb la vall de Sant Pere de Graudescales. També cal destacar-ne la serra de Busa la qual actuà com a presó en temps carlins degut a la seva posició i escarpada orogràfica.

Sens dubte, però el paratge que presenta un interès paisatgístic més important és la Vall de Lord que amb la vila de Sant Llorenç de Morunys com a nucli central engloba punts d'elevat interès paisatgístic com ara el santuari de la Mare de deu de Lord, les fonts del Cardener i tot sense oblidar els nuclis de la Coma, la Pedra i sobretot el Port del Compte.

Per l'extrem oest i limitant amb la Noguera en cal destacar el serrat D'Odèn com a continuació de la serra del Port del Compte, la de la Ribera Salada i més al sud Pinell, Llanera.

1.3. Règim de propietats

Es tracta d'un immoble catalogat a la fitxa núm. 46 del PEPNAS (Pla Especial del Nucli Antic de Solsona) amb la categoria de BCIL núm. 25 (Be Cultural d'Interès Local) en el POUM (Pla d'Ordenació Urbanística Municipal) aprovat per la comissió territorial d'urbanisme de la Catalunya Central el 17 de desembre de 2008. Pel que fa a la casa de Cal Manel està protegida amb la fitxa genèrica de les façanes del carrer castell a la fitxa núm. 37 del PEPNAS o el BIPCC núm. 07 del POUM.. Correspon a edifici en xamfrà del 1459, que ha patit diverses reformes. Es desenvolupa en planta baixa i dues plantes pis. A la planta baixa-de pedra- hi ha una portalada d'arc de mig punt. Les altres plantes estan arrebossades i estucades amb elements decoratius. Els balcons són de base barroca (PEPNAS 2001). Al Museu Diocesà es conserven un morter, un armari i tres llibres de comptes i receptes de la que fou la primera farmàcia de Solsona. Malgrat això, aquesta farmàcia no es pot recuperar ja que es troba dins una altra propietat. Per altra banda la sessió plenària de l'agost de 2009 va presentar una moció de declaració de BCIL **“el conjunt d'arcades i la traça de les estructures en planta baixa que envolten el pati per la part posterior de les finques on es pretén construir la futura biblioteca comarcal del Solsonès, juntament amb les sales de la planta noble i escala de la finca de Cal Metge Solé i incloure-les en el catàleg de Patrimoni Cultural Català”**. Actualment disposen d'aquesta protecció. (Vegeu annexos)

1.4. Breu referència històrica (extret de la memòria d'intervenció arqueològica de cal Metge Solé i cal Morató de Solsona campanyes 2009 i 2010)

Els edificis que han estat objecte d'intervenció es situen a la zona que hauria pertangut inicialment a la jurisdicció del castell, en un moment que la Plaça Major no existia com a tal i resultava esdevenir un espai entre els dos nuclis descobert i utilitzat com a Mercadal. Amb tot la majoria d'estructures conservades sembla que puguin correspondre a cavall dels segles XV al XVII. Creiem que aquestes construccions corresponien a membres de la baixa noblesa . Aquest podria ser el cas de “ Cal Metge Solé” en la qual a la planta baixa s'endevinen restes d'arcades apuntades, paraments de bona factura, portes adovellades i sostres enteixinats. Caldria comentar el fet que en aquells moments la ciutat de

Solsona mantenia dues jurisdiccions , la corresponent al vescomte Ramon Folc de Cardona i la pertanyent a la canònica primer , i després al bisbat, una vegada s'hagué constituït com a seu episcopal.

La zona composta entre el carrer Castell, carrer de Llobera i Plaça Sant Joan corresponia amb una de les zones més riques i importants de l'antiga ciutat, ja que en ella hi habitaven les famílies de més prestància i poder econòmic. Un exemple en podrien ser les cases Pallarès, de cal Passada i tantes altres que encara actualment es visualitzen si hom passeja pels carrers del nucli antic de Solsona. Referent al seu urbanisme, una tasca realment complexa per a conèixer arran de la gran quantitat d'obres i remodelacions que ha patit. Conservem a l'arxiu dels ducs de Medinaceli , un plànol o car-

tografia antiga en el qual s'hi mostra el traçat antic de Solsona amb la data de 17 43 i en el qual s'hi representen els edificis més rellevants, els carrers i places existents en aquell moment i també la traça de les muralles i fortificacions. A la zona que ens ocupa les edificacions de Cal Morató, Cal Pallares i Cal Grau, actual caixa de Penedès, presenta una estructura similar a la que ens ha arribat fins els nostres dies i amb el pati a la part posterior tancat darrere dos potents murs de contenció tal i com existia abans d'iniciar les obres.

La recent troballa d'un espai existent en planta baixa amb estructura porticada d'arcs ogivals i de mig punt de notable factura simulant a les "llotges comercials" ens permet apuntar que allí hauria pogut existir una plaça porticada destinada a aquest fi.

De fet la poca documentació que hem pogut cercar i recollida per Antoni Llorens Solé en el seu llibre de "Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya", vol I, capítol VI Els noms dels carrers i de les places, esmenta el següent: Zona central:

"...Tercera, a la Plaça de Sant Pere- Donava a la Plaça d'en Marçol (1604) abans dita de l'escudelleria. Aquesta plaça tenia accés a la Plaça de Sant Isidre, o del Castell, pel carrer encara avui existent, al que donava " el carrer dels Jueus" predit. Hi havia demès, paral·lel a la carrer del Castell, el carrer d'en Marçol (1524) al que donava un corral, al lloc dit Setís, a prop de l'hospital dels pobres, que afrontava amb el carrer travesser del carrer de Llobera al Bordell, ad lupanarium sive Bordel (1515). L'any 1604 és anomenat carrer d'En Marçol, ara de Sant Pere Quarta travessia, davant de la casa de la ciutat.-1602 carrer de Mirabalda, en que hi ha la trencada d'en Marçol, ço és el predit carrer d'aquest nom..."⁶

Les referències escrites, de difícil identificació i interpretació, les hauríem de relacionar amb les restes que s'han posat al descobert en la present campanya i l'urbanisme existent. D'aquesta manera ho hauríem de veure com la descripció parteix com a punt d'inici la plaça de Sant Pere i d'aquí fa les descripcions cap a la banda de llevant i ponent fent que la seva interpretació sigui complexa i generi errors. Tot i així hauríem d'entendre que el carrer Fesolet documentat a partir de 1590, tindria la seva

continuació amb el carrer de Marçol el qual ens enllaçaria amb la plaça de Sant Pere pel mig de l'illa de cases que delimita el carrer de Mirabalda amb el de Sant Pere. Hauríem d'entendre la plaça de Marçol al lloc que actualment s'hi ha portat la intervenció arqueològica.

Sigui com sigui la seva ubicació ens apunta a situar-la al lloc actual segons els vestigis recuperats. El seu topònim d'*escudelleria* ens indicaria a pensar en un lloc en el qual es vendrien escudelles, fet que ens podria coincidir amb la troballa d'importants fragments d'*escudelletes* de ceràmica pisa decorada en blau damunt fons blanc i també en Reflex Metàl·lic.⁷

Sembla ser que aquest pati i o plaça, amb un probable origen anterior al 1400, patí algunes reformes almenys a la zona de sota els pòrtics situats a la zona de tramuntana, ja que si el paviment en un origen resultava ser la roca natural picada, cap als volts del 1400 d.c es modificà amb un sòl de còdols disposats de forma aleatòria, units amb argila i argamassa de calç. Utilitzaria com a preparació tot un nivell de teules i runa disposades de forma plana i amb bocins d'escudelles de ceràmica pisa decorada en blau damunt fons blanc i amb motius de "les alafies", un plat tallador de ceràmica pisa blanca, un broc de pitxer-setrill també de pisa blanca i alguns bocins de ceràmica vidrada verda.

Tot sembla ser que arran dels conflictes bèl·lics de l'era moderna com podien ser la guerra dels segadors i també la de successió afectaren de forma greu la ciutat de Solsona destruint-la en part.

De fet aquí no arribaren d'immediat al 1640 com succeïa a nuclis tan importants com Barcelona, sinó que va ser més tard. Amb les capitulacions de pau del principat l'any 1652 i amb el rei d'Espanya al capdavant, Catalunya aconsegueix salvar les seves institucions i privilegis malgrat la seva guerra amb França que perdura fins 1659, tractat dels Pirineus.

Sabem que les tropes franceses comandades per Manuel d'Aux, militar separatista afrancesat, arribaren a la ciutat el 27 de Juny de 1655. La ciutat en previsió de veure's amenaçada sol·licità ajuda al virrei per tal que enviés reforços. Al dia següent Manuel d'Aux donà un últim avís als habitants que si no es rendien, passarien a la lluita armada els quals s'hi negaren element que desencadenà un setge

⁶ LLORENS SOLÉ, ANTONI. Solsona i el Solsonès a la historia de Catalunya. Vol. 1 pp-44. Lleida 1987.

⁷ L'historiador Mosèn. Enric Bartrina malgrat no hagi trobat referències documentals, apunta a situar aquesta plaça al lloc localitzat.

a la ciutat el dia 30. Els francesos s'instal·laren com a quarter general al convent dels caputxins i sol·licitaren com a darrera i última vegada la seva rendició. Com que Solsona no es rendia tan fàcilment, en data de 1 de Juliol arribaren més forces d'infanteria i cavalleria franceses i donant un termini per a la rendició. En vistes a la negativa i passat el marge donat per l'exèrcit francès als habitants de Solsona per a aquest afer començà en dia 3 de Juliol la lluita. Primerament s'ocupà una torre que hi havia davant del portal de l'església, a la matinada es terraplenà aquest portal. Com que la ciutat estava poc habitada raó de temps de sega es demanà temps per avisar a Barcelona i si després de 3 dies no arribessin reforços es pactaria la capitulació. Així mateix al mateix dia els francesos entraven a la ciutat pel portal de Llobera dirigint-se a la catedral. Una vegada la ciutat va haver estat ocupada, els ciutadans que no acceptaven la superioritat francesa, marxaren amb tots els seus béns. La rendició de Solsona disgustà tant al rei que va escriure:

"els de Solsona van obrar tant vilment que es van entregar a l'enemic sense resistència".

Amb aquests afers, i estant Solsona a mans franceses despertà l'interès de Joan d'Àustria per a posseir-la. Al 21 de Novembre de 1655 assetjà la ciutat

sense aconseguir la seva rendició. Juntament amb les seves tropes s'hi uniren els sometents de Cardona, Manresa i Berga sumant un important exèrcit. El dia 8 de Desembre la ciutat va ser bombardejada i a continuació va ser saquejada durant un dia per les forces de Joan Àustria i cremant sense cap mirament tot el que es posava per davant. La ciutat oposà resistència, element que provocà la indignació per part del rei perdent el títol de ciutat.

"...porqué en haber dado Solsona entrada al enemigo y resistiéndose despues con toda resolución a mis armas...no es digan de mi gracia..., he resuelto que , sin aguardar los términos jurídicos, se la prive, como desde luego la privo, del título de ciudad y villa y tambien de los privilegios que tenia, si-endo de mi voluntad no conservárselos más..."⁸

Aquest episodi que acabem de narrar marca una rellevància important a la ciutat pel fet que implicà un bombardeig seguida d'una violenta destrucció.

Durant el decurs dels treballs es documentà un important nivell d'incendi amb gran quantitat de runa caiguda, restes d'enderroc, destacant un arc ogival caigut, teules i gran quantitat de pisa decorada en Reflex Metàl·lic i també en blau amb motius diversos (vegeu informe intervenció lliurat al Dep. Cultura de Lleida el mes de Novembre de 2008) La cronologia d'aquests materials juntament amb al d'algunes monedes recuperades confirmaria aquest fet. Poc després sembla que l'espai de comerç sofrí algunes transformacions com ara el terraplenament de les estructures enderrocades arran dels conflictes bèl·lics i la seva posterior reutilització. Tot apunta que es mantingueren en peus les estructures de la part nord i est, mentre que les de la part sud –oest quedaren destruïdes amb un potent nivell de runa que posteriorment s'utilitzà com a nivell de circulació per a salvar el desnivell ocasionat. A partir d'aleshores aquest espai perdé la seva importància i es convertí en una quadra o solar de magatzem fins al moment de construir el mur perimetral. Va ser aleshores quant es degué construir el pou amb la cisterna i el rebliment que hi havia fins al moment de començar les obres.

Pel que fa a la casa Morató, la primera referència que hem trobat sobre els seus orígens seria el document de compra per part de Carles Morató a Maria Àngels Fórnols i Claret, propietària de l'edifici que ens ocupa. La compra de l'edifici es produí l'any 1754 i fou una compra amb un us de fruit. El document ens és de gran utilitat ja que a part de la data, esmenta les afrontacions esmentant les diferents propietats, entre les quals hi havia la dels Grau, argenters de nom, i la d'Antoni Seró, mestre de cases. Aquesta darrera delimitant per la part sud i la primera per l'est coincident amb l'edifici que actualment hi ha la Caixa Penedès. El document també ens esmenta que la casa pertanyia a la jurisdicció dels ducs de Cardona i que en cas de que no es complís el mateix contracte d'us de fruit, els bens retornarien a la propietat original.

⁸ BARTRINA, ENRIC *Quan Solsona perdé el títol de ciutat a Solsona 400 anys d'història*. Ajuntament de Solsona. Juliol de 1994. pp-38-39

Vegeu documentació escrita:

Dia trenta-u del mes de desembre del Nadal del Senyor de mil set-cents cinquanta Quatre (=any 1753 actual), en la ciutat de Solsona.

En nom de Déu. Sigui sabut per tothom que nosaltres, Josep Fórnols notari de l'apostòlica ciutat de Solsona, com a usufructuari dels béns dotals constatats en el matrimoni entre jo i la sotafirmant Maria Àngela Fórnols i Claret, dona meva propietària; i jo mateixa Maria Àngela Fórnols i Claret la propietària ja dita, en els nostres respectius noms. Atenent i considerant nosaltres mateixos els predits l'instrument llegit pel dit Joan Colillas, de la ciutat de Solsona, notari públic el dia 21 d'agost prop-passat, havent obtingut la venda i havent estat concedida a vós Carles

Morató el títol de venda i el vostre perpetu instrument (= el document) així com la gràcia de redempció de tota aquella casa a sobre designada, pel preu de set-cents lliures de Barcelona. I com que en el present és de més utilitat per a nosaltres vendre la casa a dalt designada pel preu infrascrit i abolir el deute a vós el predit i infrascrit Carles Morató pel dret i la facultat de lluir (=acabar de pagar del tot un deute) i quitar que no pas retenir-la en el nostre poder, i com que per a l'expedició dels nostres altres negocis, nosaltres en el present tenim per molt útil i necessària la quantitat de moneda a sota dita, per obtenir la qual no trobem altra manera menys damnosa per nosaltres que la venda infrascrita, així doncs, graciosament, i segons el nostre cert coneixement, per nosaltres i els tots els nostres hereus i successors i qualsevol altre dels nostres, venem, abolim el deute i redimim a vós el dit Carles Morató, escultor, de molts anys resident en la ciutat de Solsona, aquí present i els vostres i qui vós vulgueu, de forma perpètua, amb tots els drets íntegrament, amb el coneixement, la facultat i la potestat competent a nosaltres pel títol sotadit de lluir, quitar, redimir i restituir a vosaltres tota aquella casa situada en l'esmentada ciutat de Solsona, i en els carrers anomenats Sant Antoni, del Castell i Mirabalda, amb la porta número sis, i que limita en el seu exterior en dos costats amb el carrer de Sant Antoni, en un amb el dit carrer del Castell i en tres amb el carrer de Mirabalda, amb les entrades, les sortides i tots els drets i pertinences universals, que teniu per l'excel·lentíssim Senyor Duc de Cardona i sota el seu domini i alou, franc de tot cens onerós i altre servei. I termeneja a orient part amb el dit carrer de Sant Antoni i part amb la casa de l'hereu i successor de Francesc Grau, difunt, fabricant de plata; al sud part amb la casa del dit hereu i successor de Grau i part amb la casa d'Antoni Seró, mestre de cases; a l'occident part amb el carrer de Mirabalda i part amb el dit carrer del Castell; i al nord part amb el dit carrer del Castell i part amb el dit carrer de Sant Antoni. I en vigor de la reserva, del dit dret de lluir, de l'instrument de gràcia i del pacte de revenda fet al nostre favor, pertoca a nosaltres els respectius usufructuari i propietària tal com consta en el nostre matrimoni, l'instrument de la dita venda i pacte de redempció mitjançant la dita casa feta en la data més amunt indicada⁹

Aquestes notícies ens coincidarien en certa manera amb la data de 1756 que hi ha incisa damunt de moltes finestres de la planta segona de l'edifici entenent-se que Carles Morató n'apujaria **una planta més damunt d'un edifici preexistent** tal i com ja hem pogut veure.

segons la manera de treballar la pedra, l'estil arquitectònic i les relacions físiques dels seus murs després d'haver fet les intervencions arqueològiques.

⁹ Traducció del document original conservat al ACS en el capítol de protocols notariais i transcrit per Mireia Vila i Cortina i Jordi Armenteros.

Detalls de la façana amb la part inferior de color gris fosc i la superior més clara amb la data de 1756, corresponent amb les reformes de Carles Morató.

Aquesta família, natural de Vic, tingué una forta rellevància en el món de l'art barroc, tant en retaules com també en elements arquitectònics. La figura de Carles Morató (1721-1780), va ser un dels personatges de més rellevància dins la seva nissaga. A ell se li atribueix la construcció del retaule del miracle o la decoració de la capella de la Mare de Déu del Claustre a la catedral. Altres obres seves foren el monument de Setmana Santa a la catedral de Vic, la direcció de les obres d'ampliació de la parròquia de Torelló, així com també amb les obres de contractació de la capella del claustre de la catedral, la col·laboració en la construcció del santuari de la Gleba al municipi de "les masies de Voltregà - Vic" així com altres obres a Mataró. Se'ns dubte és una figura molta importància en el context de l'art barroc català. Els caps de biga amb motius al·legòrics que coronen la barbacana de les seves façanes s'han atribuït popularment a aquest autor.

Des d'aleshores i mentre la família Morató en va ser la propietària, l'edifici es va anar modificant i ampliant amb l'annexió d'altres construccions, entre elles la casa d'Antoni Seró, situada al costat de la casa del carrer Castell. (vegeu contracte de compra de la finca).

La mort de Carles Morató a l'any 1780 publicà un testament el qual sembla que es va redactar una vegada va estar mort, segons l'historiador R. Planes i Albets ja que s'hi denoten algunes discrepàncies. Val a dir que la donació de les seves possessions es produí mitjançant una sèrie de misses i oficis religiosos. El seu fill, Carles Morató i Viladot, en continuaria la professió d'escultor que aniria passant de pares a fills.

Segons es pot veure en el contracte de compra de la finca, el notari Antoni Aguilar començava els seus protocols notariaus el dia 1 de Gener de l'any protocolitzat i no pas a partir de Nadal com era habitual amb la qual cosa es creu que hi va haver una errada en l'any, entenent que seria l'any 1780 i no pas al 1781. En el seu testament el qual seria redactat en una habitació de la casa del carrer Castell

"...Fet i firmat fonch lo present meu testament en la present ciutat de Solsona y en un aposento de la casa de mapròpia habitació cituada en lo carrer anomenat de Sant Antoni y altrament del Castell de dita ciutat, vuy als vint-y-vuit dias del mes de desembre de l'any de la Nativitat del Senyor de mil-set-cents-vuytant-y-u..."¹⁰

La major part dels seus bens mobles i immobles passarien a mans del seu fill Carles Morató i Viladot. En quant a les bigues no hi ha dubte que siguin al·lusives d'aquest mateix autor ja que es situen a la part més alta de la finca, concretament a la part que els maons presenten una coloració diferent i que hi ha la data de 1756 en el coronament de les seves obertures. Aquestes reformes es produïren tant sols 2 anys després de

l'adquisició de la finca per part de Carles amb la qual cosa s'ha de pensar que foren fetes i promogudes sota la seva mà.

Pel que fa a la seva tipologia, la talla de la fusta i també la manera d'expressar els trets facials mostra gran similitud amb les figures del gegant vell construït a la dècada de mitjans dels segle XVIII, en

¹⁰ PLANES ALBETS, R. 1984. El testament de l'escultor Carles Morató i Brugaroles (Vic, 1721-Solsona, 1780) i algunes remarques biogràfiques. Universitat de Barcelona

concret per la confraria del claustre l'any 1727 en la qual s'inaguren 2 gegants (possiblement els joves), 2 òssos i es reformen altres figures. Queda pendent de confirmar-ho però possiblement van ser fets en aquest període i potser de la mà d'un antecessor seu o inclús la seva. De fet l'any 1727 Carles era molt jove (6 anys) tant sols amb la qual cosa resulta difícil interpretar que ell manufacturés aquesta talla tenint present que se li va fer l'encàrrec de la capella del claustre a Solsona l'any 1757, 1 anys després d'haver finalitzat la finca del carrer Castell quant tenia 24 anys i possiblement sota les ordres d'un altre autor. Sigui com sigui les similituds amb els gegants hi són presents amb la qual cosa no hi ha dubte que Carles tingués constància d'aquests gegants o fins hi tot li servissin de font d'inspiració.

Posteriors estudis acabaran de confirmar aquestes hipòtesis.

Detalls de les bigues de fusta i també de les figures dels gegants abans que fossin destruïts per la guerra civil. A la primera el gegant vell i al costat la parella de gegants l'any 1920. Fotos cedides per Carles Freixes.

2- DESCRIPCIÓ

2.1. Intervencions anteriors

El conjunt de l'edifici de cal Metge Solé ja ha estat objecte d'intervencions anteriors, especialment en el marc de les obres de construcció de la biblioteca comarcal que implicà l'excavació arqueològica de tot el seu solar, el control i documentació dels desmuntatges dels seus murs els quals abraçaven una part de la finca de Cal Metge Solé. Aquestes intervencions arqueològiques van ser supeditades

a la normativa vigent del nucli antic de Solsona, el PEPNAS (Pla Especial del Nucli Antic de Solsona, aprovat el 30/10/2002) i integrat al POUM (Pla d'Ordenació urbanística municipal) aprovat per la comissió territorial d'urbanisme el 17 de desembre de 2008. D'acord amb els articles 10 i 11 i també 53, punt c i d s'especifica el següent:

"...Es prohibeix expressament l'enderrocament o la transformació i canvi de característiques físiques de les façanes o dels edificis i, si s'escau de llurs entorns ambientals.

Prèvia aprovació per part de la comissió de Govern de l'Ajuntament, es podrà admetre el buidat interior dels edificis, ajustant la nova estructura a les dimensions i situació de les obertures originals de les façanes protegides.

En aquest cas les condicions d'edificació d'aquest nou volum interior seran les següents:

-L'alçada i el volum interior no podran sobrepassar els de l'edifici original, mesurats a nivell del ràfec de les façanes existents.

- La nova construcció ha de complir les demés condicions aplicables a les obres de nova planta, excepte pel que es refereix a les dimensions mínimes de ventilació.

-El projecte d'execució d'aquesta nova edificació haurà de detallar el sistema constructiu que garanteixi l'estabilitat i protecció de les façanes catalogades durant l'execució de les obres.

Si es demostra que l'enderroc de l'estructura interior fa perillar l'estabilitat de la façana protegida, previ informe favorable de l'arqueòleg i l'arquitecte municipal, podrà autoritzar-se de forma excepcional, desmuntar una part d'aquesta façana, per refer-la posteriorment, d'acord amb les condicions que estableixi la llicència corresponent. En qualsevol dels casos anteriors, per garantir la correcta conservació o reconstrucció de la façana protegida caldrà constituir una fiança equivalent al 125% del seu cost total d'execució..."

Per altra banda i referent al solar on hi ha els edificis, l'article 10 del mateix pla

" documents per a la sol·licitud de la llicència d'obres majors", punt 5 especifica:

"... En tots els casos, l'arqueòleg Municipal redactarà un informe previ que si s'escau, justificarà la necessitat de redactar un projecte arqueològic, autoritzat

per la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya i amb càrrec al promotor de l'obra..."

Aquestes intervencions també estaven d'acord amb la Llei 9/93 de 30 de setembre de Patrimoni Cultural Català, Cap. IV art. 46-49 i Decret 78/2002. Es van emmarcar amb les següents dates:

- 25 de març - 1 de juny de 2008 (primera fase)
- 6 de juny - 31 de juliol de 2008 (segona fase)
- 18 d'agost- 29 de setembre de 2008 (tercera fase)
- 14 de d'octubre- 30 de desembre de 2008 (quarta fase)
- 27 d'abril- 30 de juny de 2009 (cinquena fase)
- 23 de novembre- 30 de desembre de 2009 (sisena fase)
- 6 d'abril- 30 de juny de 2010 (setena fase)
- 12 de juliol- 19 de juliol de 2010 (vuitena fase)
-

Tot aquest conjunt d'intervencions han estat agrupades en una única memòria d'intervencions arqueològiques que va ser lliurada als Serveis Territorials de Cultura de la Catalunya Central en data de 19 de juny de 2016.

No obstant això a l'edifici de Cal Metge s'hi han portat a terme algunes actuacions puntuals dedicades a la restauració de la façana, cobertes, elements decoratius i

interiors. Aquestes intervencions han estat realitzades per una restauradora especialitzada en Bens Mobles i en concret en pintura mural i estuc.

Façana i estuc

Durant el mes d'agost de 2012 es van portar a terme unes obres d'urgència de consolidació i fixació del suport pictòric de la façana de cal Metge Solé.

El principal motiu era el mal estat que presentaven i el seu immediat perill de despreniment damunt del carrer Castell.

Aquesta pintura decorativa datada del segle XVIII es conservava en el mateix estat original que va ser realitzada sense presentar obres de reforma i modificació.

Les feines que s'hi van portar a terme van ser més del tipus preventiu per evitar possibles despreniments, perquè al tractar-se de pintura mural, el seu material bàsic i de suport que era morter de calç

s'havia després i en els llocs on encara no ho havia fet presentava importants fragments completament bufats.

Tasques realitzades:

S'han consolidat les fissures, s'ha fixat la policromia o pintura per evitar que no es desprengués més i s'ha fet una lleugera neteja a nivell general.

S'han subjectat tots els elements que perillaven caure i s'ha fet un tractament general a tota la façana que estava bufada amb esquerdes, s'havia disgregat el morter, hi havia pulverolències a les diferents capes de pintura seguint les pautes pactades entre l'ajuntament i el centre de restauració de bens mobles de la Generalitat de Catalunya (CRBMGC).

Aquestes pintures no corresponen en cap esgrafiats si no que són pintures murals aplicades amb la tècnica de la calç o al tremp (per determinar).

A nivell decoratiu consisteix en representar una sèrie de motius geomètrics simulant arquitectures i plafons que emmarquen elements arquitectònics de la façana com ara portes, finestres i també cantonades.

Estan realitzats en diferents gammes cromàtiques com ara el color gris blavós, gris blanquinós, el color taronja, el blanc i fins hi tot el negre. Gràcies aquests treballs s'han pogut recuperar part dels elements originals a la vegada que s'han localitzat els fragments més malmesos i evitarà que la façana ja no caurà.

A nivell superficial en aquesta capa pictòrica hi havia acumulades una gran quantitat de pols i també d'excrements d'au que en deterioraven notablement el suport decoratiu.

Pintures murals de la sala i alcova. La sala i l'alcova annexes a la sala principal presenten decoració pictòrica en pintura mural i motius aplantillats en procés de restauració. S'ha procedit a la consolidació del suport amb l'aplicació de morter hidràulic líquid per injecció a les zones que presenten desprendiments del suport i zones internes buides. Per als trencaments puntuals de les zones on hi ha fissures s'hi ha aplicat adhesius vinílics a pinzell o a injecció, segons el cas.

Neteja. La neteja superficial de les zones policromades al tremp s'ha fet amb mitjans mecànics en sec: paletines, aspirador, i en alguns casos s'han emprat gomes desgriexades. S'ha procedit a la neteja química dels olis i el daurat en funció de la naturalesa de la brutícia i la solubilitat de la tècnica pictòrica, per mitjà de dissolvents aplicats amb isopos de cotó.

Estucat. S'ha fet un estucat de les fissures molt visibles amb morter tradicional de calç i sorra o pols de marbre, realitzat sota nivell per fer visible la restauració. El morter aplicat s'ha preparat en funció de la textura del suport original, amb l'addició de pigments minerals de bona qualitat per aproximar-se al to adjacent.

Retoc pictòric. El retoc s'ha portat a terme de forma puntual a les llacunes sense repintar res per sobre en cap cas les zones adjacents. En alguns casos s'ha retocat només aquells cops puntuals dels murs i petites llacunes, es proposa seguir el criteri il·lusionista; és a dir: Buscar el mateix to que la policromia original.

En el cas de les fissures s'ha buscat un to que no destaquï de la zona adjacent, buscant la homogeneïtat i integració general de la restauració.

A la zona del sostre que presenta decoració floral no s'han refet les zones desaparegudes que no s'han pogut reproduir sense cap criteri, per tal de no caure en un fals artístic.

Pel què fa a la tècnica, s'han emprat colors a la tempera o al guaix per a les zones policromades al tremp, i per a l'oli s'han utilitzat pigments minerals de bona qualitat aglutinats amb vernís de retoc.

Imatges dels treballs de restauració realitzats el 2016. Imatges. P. Cascante 2016

Aquestes intervencions han estat finançades gràcies a ajudes i subvencions de la Diputació de Lleida i IEL (Institut d'Estudis Ilerdencs).

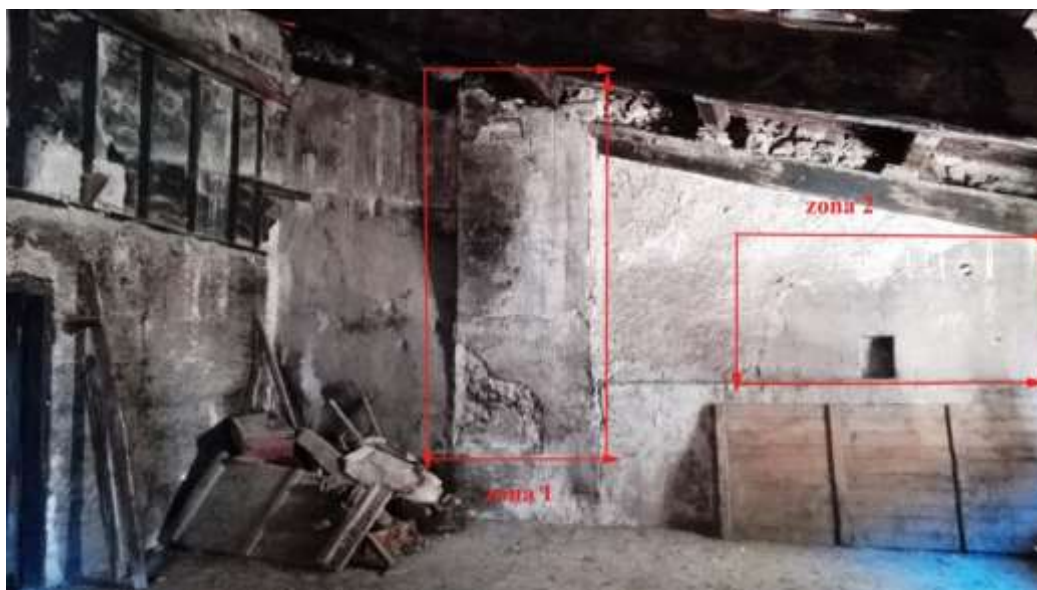
Paral·lelament aquests treballs s'ha fet una inspecció ocular per part de la Directora del Museu d'Arqueologia de Catalunya; La Sra. Àngels Casanovas i Romeu amb un informe preceptiu dels grafits incisos que hi ha a la paret mitgera de Cal Metge Solé amb la casa de "Cal Manel" a l'alçada de la planta segona amb els següents resultats:

"Immoble ubicat en el xamfrà entre el carrer Castell i el carrer Sant Joseph de Calasanç.

Els grafits es troben a la planta superior a la que s'accedeix a través d'una escala de fusta. Aquesta planta sembla que originàriament tindria una part descoberta que amb posterioritat hom va tapar i il·luminar i ventilar a través de finestres.

Els grafits es conserven a la paret oest i donen fe de l'ús d'aquesta part de l'edifici com a magatzem d'algun tipus de mercaderia prou important com per fer-ne un bon recompte.

DESCRIPCIÓ DELS GRAFITS

Zona 1

Situat sobre l'arrebossat d'una ampla pilastra de la paret oest. Es tracta de un bon nombre d'inscripcions disposades en almenys tretze línies i que combinen dates del segle XVII - des de com a mínim 1636 i fins a les darreries de segle- amb un sistema de comptabilitat simple que consisteix en una línia horitzontal tallada per petites línies verticals, tot plegat pautat per una creu que marca grups de 10. Aquest hàbil mètode permetia amb un

simple com d'ull fer una suma ràpida de les unitats que hom pretenia comptabilitzar. El plafó té la peculiaritat que els anys no segueixen un ordre correlatiu sinó que dona la impressió de ser un sistema utilitari que anava aprofitant l'espai a mida que s'anava necessitant. Això implica que en moltes ocasions hi hagin superposicions d'inscripcions. També hi hem pogut observar algun conjunt de lletres capitals i algun cognom. La grafia d'aquest plafó, així com les comptabilitats i les lletres són de molt bona qualitat, el que implica que l'autor o autors eren persones lletrades.

Zona 2

Situada al costat de la zona 1 presenta igualment comptabilitats i algun dibuix i inscripcions juntament amb dades de la mateixa època que l'anterior, aquí l'efecte palimpsest és molt més marcada ja que trobem inscripcions realitzades amb tres tipus de tècnica, la incisió, més o menys profunda, la inscripció amb carbonet i la inscripció amb algun colorant de color blanc o que amb els anys ha degradat en blanc. La cronologia és la mateixa que els grafitos de la zona anterior, però les anotacions, inscripcions i dibuixos són de factura més vulgar que l'anterior, però no menys interessant ja que no descartem el testimoni d'algun acte jurídic o transacció comercial.

ACTUACIONS

1. Documentació.

Realitzada mitjançant sistema fotogràfic calcs i dibuixos a tinta intentant en el procés individualitzar capes de grafitos.

2. Estudi

Que permeti aprofundir i interpretar la naturalesa d'aquests grafitos el que contribuiria de manera important a la història dels usos de l'estança.

3. Consolidació

Atès que es troben realitzats sobre capes d'arrebossat que tot i que encara estan conservades són fàcilment degradables cosa que es demostra en el fet que els plafons no estan complets.

4. Protecció Segons l'ús que es doni a l'edifici en general i més concretament a aquesta estança

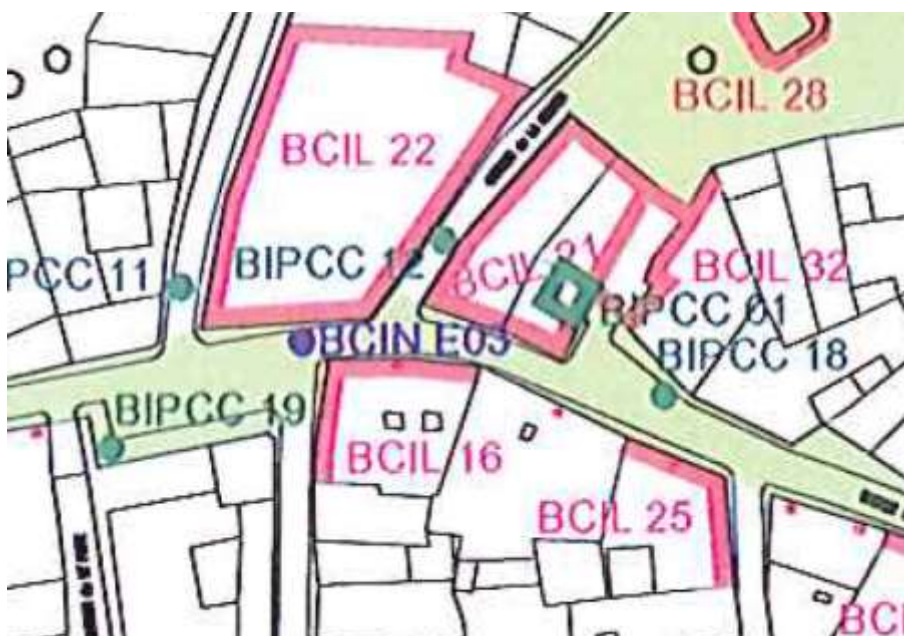
AVALUACIÓ FINAL

El que hem pogut observar en la visita que férem el dia 21 d'agost de 2017 a la casa del Metge Solé aquest immoble té prou entitat com per a ser destinat a un ús cultural, mereix una acurada restauració i una avaluació meditada sobre el seu destí final.

Àngels Casanovas i Romeu

Conservadora del Museu d'Arqueologia de Catalunya

Recentment i després de començar-se a redactar un projecte d'ús de l'immoble com a alberg, centre d'interpretació del Carnaval de Solsona i aula polivalent en el qual s'està realitzant un estudi històric i arquitectònic, raó de la qual s'han començat a practicar cales en els seus paraments i es necessita també la sol·licitud d'una intervenció arqueològica per complementar aquest estudi amb les cales del subsòl, motiu del present projecte i sol·licitud.

Fitxa del catàleg del POUM (PEPNAS) referent a Cal Metge Solé i també al règim de protecció.

7538

IDENTIFICACIÓ (Referència fitxa 46 PEPNAS 2001)		codi: BCIL 25												
Adreça: Carrer Castell núm. 15 Denominació: Farmàcia Pallarès – Cal doctor Solé – Cal Ginestà														
SITUACIÓ 														
DESCRIPCIÓ Edifici en xamfrà, del 1459, que ha patit diverses reformes. Es desenvolupa en planta baixa i de dues plantes pla. A la planta baixa – de pedra – hi ha una portalada d'arc de mig punt. Les altres plantes estan arrebossades i estucades amb elements decoratius. Els balcons són de base barroca. (PEPNAS 2001) Al Museu Diocesà es conserven un armari, un morter i tres llibres de comptes i receptes de la que fou la primera farmàcia de Solsona.														
CATALOGACIÓ Bé Cultural d'Interès Local - BCIL														
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elements a protegir</th> <th>Nivell de protecció</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Façanes</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Edifici</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Fusteria exterior</td> <td>Modificable</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>		Elements a protegir	Nivell de protecció	Façanes	3	Edifici	-	Fusteria exterior	Modificable					
Elements a protegir	Nivell de protecció													
Façanes	3													
Edifici	-													
Fusteria exterior	Modificable													

IDENTIFICACIÓ	codi: BCIL 25
Adreça: Carrer Castell núm. 15	
Denominació: Farmàcia Pallerès – Cal doctor Solé – Cal Ginestà	

2.2. Les restes conservades

Les restes que s'han conservat als dos immobles (Metge Solé i Cal Manel situats al C/Castell 15 i 17) conserven encara que amb moltes reformes l'estructura original d'època baix medieval amb reformes del segle XVII, XVIII i XIX ja que les continuades utilitzacions que ha tingut ha comportat que les seves estances es modifiquessin al gust de cada moment. A Cal Metge Solé (C/Castell 15) l'estructura bàsica de tres crugies organitzades a l'entorn d'un pati distribuïdor de llums, la presència d'un celler cobert mitjançant arcs ogivals, la composició de les seves façanes amb fàbrica de carreus de pedra, tàpia i entramat i també els forjats de la P1 amb estructura d'enteixinats de fusta és plenament medieval. Tot i així el segle XVIII i XIX es van portar a terme reformes al pati de llums, a la planta sota coberta, en la distribució interior d'algunes estances (alcova, menjador principal...) la configuració de l'escala d'accés al primer pis) i possiblement l'annexió d'una lluernia al pati distribuïdor això com la majoria de divisions i murs de tancament de la planta segona o del sota teulada. Per altra banda les antigues finestres de la façana del C/Castell es van convertir en balconeres amb sengles balcons de barana de forja i llosana de pedra i es va enlluir tota la façana mitjançant un estuc decorat amb motius geomètrics similars als de les fusteries de les balconeres, motiu del qual s'han relacionat com a intervencions contemporànies.

Ja ben entrat el segle XX, la casa va patir una nova reforma a cura dels nous propietaris de la finca. El Dr. Solé. Aquests nous propietaris en van decorar i pintar de

nou totes les cambres, vestíbul, escala i dependències principals. La reforma més important es va fer a l'entrada rebaixant-ne els sostres, afegir vidrieres, i sobretot al pati de llums on s'hi van decorar uns

grans murals o frescos atribuïts a Joan Boix i un deixeble seu (Antoni Nadal). A banda d'aquestes reformes també es van pavimentar de nou totes les cambres amb mosaic hidràulic i motius "modernistes" així com també es va afegir una nova escala de marbre protegida per una balustrada de fusta.

L'edifici de Cal Manel (C/Castell núm. 17) també conserva bona part de l'estructura originària del moment que es va edificar, almenys pel que fa l'envoltant. La planta baixa està completament emmascarada per les infraestructures de la sucursal bancària que n'emascaren la seva antiga distribució arquitectònica (paraments, forjats i paviments). Els accessos i comunicació amb les altres plantes superiors està completament alterat per un uns nous eixos verticals i també un ascensor. Desconeixem completament quina hauria estat la connexió original. La planta primera guarda, encara la distribució originària i part de la decoració de les sales amb les alcoves principals, forjats de fusta. Algunes parets i tancaments han estat alterats degut als nous usos com a sala d'exposicions. La planta segona conserva els forjats i part de les parets de tancament originals tot i que profundament alterades.

DESCRIPCIÓ DE LES CALES EXECUTADES.

En el conjunt dels edificis de Cal metge Solé i també de cal Manel de Solsona (C/castell 15, 17) s'han realitzat un seguit de cales tant a les parets, sostres com també subsòl. El principal objectiu era conèixer l'estat de conservació de la seva estructura tant murària com també dels sostres i embigats, intentar veure la fàbrica constructiva dels seus paraments així com també les seves reformes i ampliacions sofertes al llarg del temps, establir cronologies dels seus moments fundacional i moments d'ús i finalment conèixer la fonamentació dels seus murs.

Aquestes actuacions s'han realitzat en fase de projecte per a poder valorar per una banda la seva resistència i capacitat de suport de les noves estructures a realitzar, valorar l'existència d'elements patrimonials de cara a la seva possible conservació o salvaguarda tenint en compte de que es tracta d'un element protegit pel PEPNAS (Pla Especial del Nucli antic de Solsona) i posteriorment pel POUM, amb la categoria de BCIL (Be Cultural d'Interès Local) amb el núm. 25 i com a BIPCC a la fitxa núm. 07 del mateix pla. Tanmateix i des del punt de vista històric i arqueològic l'obertura de les cales ens ha permès de conèixer a banda de la seva fàbrica constructiva, la cronologia de construcció i una hipòtesi de fases evolutives que van des de l'època medieval fins als nostres dies. Aquesta hipòtesi s'ha grafiat en plantes, seccions, alçats i en hipotètics dibuixos re constructius. També s'han diferenciat clarament les cales realitzades a cada immoble de manera que se n'ha fet una diagnosi per separat en cadascun d'ells i finalment s'han posat en comú els resultats obtinguts i se n'han extret unes conclusions finals que us mostrarem al acabar aquest treball.

Cal Metge Solé

Descripció de les cales realitzades a les parets. PLANTA SOTERRADA I ENTRESÒL (plànol 1 i 2)

Seguint les enumeracions dels diferents plànols que us mostrarem a continuació, les cales que s'han fet en els diversos paraments han seguit un ordre que ha anat des de la planta baixa fins al sota teulada establint un plànol per cada planta. Així doncs, la primera cala **cala 1 als plànols** que s'ha fet s'ha realitzat a la paret mitgera de Cal metge Solé amb l'edifici veí (Cal Manel situat al C/castell núm.19) Es tracta d'una cala feta a tocar de la porta d'uns 50 cm d'alt x 100 de llarg i a 75 cm respecte el sòl. En aquesta cala s'ha pogut veure la fàbrica original de carreus de pedra ben treballats i desbastats, units mitjançant argamassa de calç i col·locats en filades més aviat regulars. Aquest aparell d'aparença clarament medieval aniria lligat amb l'obra més antiga i datada de l'època medieval. Damunt seu hi havia un enlluït de calç i dues capes més de pintura pertanyents a temps més moderns. **La cala 2** de mides molt similars a l'anterior s'ha fet a la paret est del vestíbul d'entrada coincidint amb el local comercial annex. L'aparell constructiu era a base de maons ceràmics de 30 x 15 col·locats horitzontalment i units amb argamassa de calç. Es tractava d'una paret de tancament d'un espai situat entre pilastres ja que la cala **3 i la cala 4** situades a a cada costat de la porta d'entrada principal han permès documentar una base de material petri de carreus de pedra i també maçoneria lligats amb morter de calç i relacionats amb l'obra original.

La cala 5 s'ha repicat a l'oest de la porta que comunica amb el soterrani de la casa i amb l'espai que hi ha entre aquesta porta i l'escala que permet comunicar amb el vestíbul principal de la casa. Tenia unes dimensions de 50 x 50cm i ha permès de documentar un pilar de pedra picada fet mitjançant carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb morter de calç i col·locats en filades més aviat regulars. Aquest pilar que ja es podia apreciar a l'interior del soterrani just a sota del vestíbul principal tenia la funció de separar les crugies principals de la casa i alhora suportar el pes de les plantes superiors. Durant el decurs dels treballs se n'han pogut trobar tres més a la cala 10 i la cala 25. Al seu costat i a tocar amb la paret de fons que separa amb cal Manel (C/castell núm.19) hi havia una pica d'oli encastrada en una fornícula coronada mitjançant un arc rebaixat de maons ceràmics. Aquest arc només es podia veure des de la part interna ja que per la part externa hi havia l'escala d'accés al vestíbul de la casa la qual ocupava l'emplaçament d'una de més antiga atès que el mur que la sostenia era construït amb carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades més aviat regulars. S'adossava al pilar descrit i semblava correspondre amb l'escala original de la casa. **La cala 6** realitzada al paviment de l'entrada està pendent d'execució.

La cala 7 es va portar a terme al sostre de l'entrada a la casa. Aquest sondeig de 2 x 5 metres estava orientada en sentit nord-sud i abraçava tota la longitud del sostre. L'objectiu era veure la composició i estat de conservació de l'embigat original ja que estava cobert per un falç sostre de guix. Abans de començar

r els treballs només eren visibles unes bigues orientades en sentit est-oest les quals recolzaven damunt d'un falç permòdols de pedra que al moment d'extreure es va poder comprovar com es tractava dels folraments de les antigues bigues de fusta que afloraven a sota seu. El sostre original corresponia amb el clàssic sostre empostissat de bigues de fusta motllurades damunt de grossos cavalls també motllurats i bigueta formant el característic enteixinat. No s'hi van documentar traces pictòriques. Malgrat es van fer algunes cales en els pigments que exposarem en un capítol a part.

La cala 8 es va fer al mur nord del vestíbul que feia de paret mitgera amb la finca núm. 17 del carrer Castell a damunt de l'escala. Es tractava d'un acala de 2 x 2metres la qual va permetre documentar un aparell constructiu de carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb morter de calç i disposats en filades més aviat regulars. Estava revestit per una capa de maó ceràmic de 15 x 15 cm que feia la funció de regularitzar la paret i per damunt de tot hi havia diverses capes d'enlluït. Es va interpretar com a parament d'origen medieval.

La cala 9 es va fer a la part interna del pilar que sostenia l'arc de descàrrega de maons del damunt de la vidriera del vestíbul per la banda oest. L'objectiu era comprovar si es tractava d'un pilar de pedra picada o bé corresponia amb un altre tipus de fàbrica. Després d'extreure diverses capes de guix es va poder veure observar que tenia un aparell de maons de característiques similars a la resta de l'arcada. Motiu del qual va permetre interpretar com a elements contemporanis.

Finalment el **sondeig 10** es va fer al costat oposar amb la sorpresa que l'aparell constructiu era de pedra picada de carreus ben treballats i escairats, disposats en filades més aviat regulars i units amb morter de calç. Coincidia amb el pilar que pujava de la planta soterrada i continuava fins a la darrera planta atès que corresponia amb un element estructural.

Ja en el vestíbul es va fer una cala de comprovació damunt de la vidriera o **Cala 11** per poder veure l'intradós de l'arc de descàrrega que hi havia damunt seu amb aparell de maons ceràmics i ciment pòrtland amb les parets externes i internes de maons ceràmics col·locats verticalment i amb revestiment intern amb guix. Damunt de la vidriera i mirant al vestíbul intern hi havia un quadre pintat atribuït a Joan Boix amb fet amb pintura al tremp damunt una base de morter. Aquest quadre es va analitzar per part dels tècnics del Centre de Restauració de Bens mobles de la Generalitat de Catalunya per valorar la possibilitat de practicar un arrencament o extracció. Actualment (30/09/2020) aquesta operació està en tràmit.

La cala 12 es va fer a la paret o envà que sostenia l'escala noble d'accés a la planta primera. Aquesta estructura estava recolzada damunt una paret o envà de maons ceràmics que s'adossava a la paret de tancament sud de la casa on hi havia encara restes de l'enlluït de calç i un seguit de portes situades a l'alçada de la planta entresòl. Aquest fet ens va plantejar-nos que. L'escala

d'accés existent a la planta noble era de factura molt recent (metge Solé) i que possiblement substituïa una d'anterior situada prop d'aquest indret.

La cota de circulació del vestíbul existent es situava a nivell de planta baixa.

El que si que es va poder confirmar és que ja hi hauria existit una escala que hagués permès l'accés a les dependències situades en aquesta alçada ja que per accedir al celler i cup existent a la part sud de la finca que abraça la crugia de més a migdia hi havia dues portes obertes en aquesta cota. La primera d'elles es trobava a prop de l'angle sud-oest del vestíbul amb la paret de tancament nord del celler i la segona es situava a sota de la paret de tancament est del vestíbul. Aquesta segona porta es veia des de la planta baixa a la zona del celler.

A més val a dir que a la cala 5 feta a sota de l'escala actual es va poder documentar un mur en aparell de pedra picada que demostrava l'existència d'una escala anterior situada en aquesta part. Una solució similar succeeix amb una casa del carrer de Sant Llorenç (St Llorenç, 46 B) on l'escala quedava encastada a damunt de la tina o cup de vi.

La cala 13 es va fer a la porta que accedia al celler posant de manifest que corresponia amb una obertura de l'època original ja que conservava els muntants i l'esplandit intern en pedra picada. L'únic element que no es conservava eren les dovelles de l'arc que havien desaparegut i havien estat substituïdes per una llinda de fusta. Es va interpretar com a accés original al celler.

A continuació es va repicar la paret de l'ons de l'escala (**cala 14**) que coincidia amb el mur de tancament nord del celler esmentat, atès que a la cara interna s'observaven dues obertures; una finestra oberta a l'interior i una porta de comunicació amb el vestíbul. Per la part frontal s'evidenciaven diferents tipus de paredat; de maons ceràmic tipus "totxana" col·locats en vertical a la part coincident amb la porta i de maons ceràmics disposats horitzontalment a la finestra. Sembla que la porta seria oberta més tardanament.

El sondeig 15 es va portar a terme a la paret nord de l'interior de l'habitació que comunicava el vestíbul principal, situat situava damunt de l'espai de la botiga. S'hi va documentar un pilar de pedra picada semblant al del sondeig 10 deixant un espai entre pilars que era coronat per un arc rebaixat de maons i al damunt seu una llinda de fusta. La paret de fons que separava aquesta cambra amb l'àmbit de la botiga també era de maons ceràmics de factura similar al parament descobert al sondeig 2, fet que es van considerar com a contemporanis. Aquesta obertura era de la mateixa composició que la documentada a la cala 9.

La cala 16 es va fer a la cara interna del mur de tancament nord del celler principal. L'aparell i fàbrica original era amb murs de carreus de pedra, maçoneria i també tàpia, especialment a la part més alta. Els treballs van continuar amb la **cala 17** que va consistir en l'enderroc del paredat de maons ceràmics col·locats de forma vertical que cobria la llum d'un arc ogival diafragmàtic en pedra picada i relacionat amb l'antic celler. Aquest element es va interpretar com a medieval, juntament amb un antic cup de vi (**element 18**) que ja havia estat desmuntat en el moment que es portaren a terme els treballs d'intervenció arqueològica en motiu de les obres de construcció de la biblioteca Comarcal del Solsonès. Aquesta mateixa intervenció va permetre documentar la cara externa del mur de tancament sud del celler de Cal Manel (C/Castell 15) amb aparell de carreus de pedra picada ben treballats i escairats, units amb morter de calç i col·locats en filades regulars i horitzontals. En aquest mur hi havia encastada una llar de foc també de pedra picada i les empremtes de les arrencades d'uns arcs a diafragma desapareguts (**element 19**).

PLANTA PRIMERA. 1 (Plànol 3)

Les tasques realitzades a la planta primera o planta principal de la finca van abraçar la majoria dels paraments constructius. Per una banda i dins l'àmbit de la llotja o balcó obert a l'interior del vestíbul principal es va fer una cala (**element 20**) a la part del damunt del pilar de sosteniment per valorar quin material hi havia al seu damunt i quin era el motiu que generava la forma d'arc escarser que es veu des del vestíbul. La cala de 40 x40 va permetre comprovar com el motiu que ho provocava eren dues bigues de fusta col·locades una damunt de l'altra de les quals la de damunt del capitell feia d'imposta i la de sobre seu era un cavall de fusta.

Recolzava a cada costa per sengles pilars de pedra picada de carreus de pedra ben treballats i escairats, col·locats en filades regulars i units amb argamassa i morter de calç i dels que el pilar de ponent es conservava en més bon estat que el de llevant que estava emmascarat per diverses capes

de guix i morter. (**cales 21 i 22**). Aquests pilars presentaven la mateixa factura que els pilars documentats a la planta baixa a les cales 9 i 10.

El sondeig 23 es va fer damunt del falç sostre del passadís que des de l'escala connectava amb les diverses habitacions del primer pis. L'objectiu era veure el forjat original que cobria aquest àmbit.

Es tractava d'un sostre empostissat de fusta fet a base de grossos cavalls de fusta que recolzaven damunt dels pilars de pedra documentats a la cala 21 i 22 i que abraçaven tota la longitud de la crugia fins a recolzar-se amb un pilar de pedra situat a l'altre extrem del passadís i coincidint amb l'accés a les cambres del carrer Castell. Aquesta jàssera estava partida per la meitat i al seu damunt hi recolzaven altres bigues també de fusta que sostenien l'envà que ocultava el pati i situat a la planta superior. La disposició de les bigues, desordenada i sense seguir un ordre concret no coincidia amb les de la cambra oberta a aquesta crugia considerant-se com un allargament o ampliació del forjat original.

Les cales **24 i 25 i 26** es van fer als pilars de sosteniment dels forjats del passadís de la planta primera que comunicava l'escala amb que eren de pedra picada ben treballada i escairada, unida amb argamassa de calç i col·locada en filades més aviat regulars. Aquests pilars eren semblants als documentats a la planta baixa interpretant-se com a elements pertanyents a la fàbrica original de la casa. Amb aparell i fàbrica de carreus de pedra picada ben treballada. Estaven revestits per abundants capes de morter i de guix que emmascaraven l'aparell original.

Els sondejors 27 i 28 es van repicar a l'interior del mur de la façana del carrer castell documentant un aparell de carreus de pedra picada ben treballats i escairats, units amb morter de calç i col·locats en filades regulars i horitzontals. Les obertures o balconeres semblaven solidàries al parament original llevat de la part inferior i llinda de coronament que era de factura posterior. Semblava aprofitar els bastiments d'antics finestrals i festejadors per a convertir-los en balconeres a mitjans del segle XVIII.

1767. Una composició similar tenia el parament descobert a **la cala 29** realitzada a tocar del tancament sud-est de la cambra que mira al carrer castell i coincidint amb un dels pilars de la cantonada. La fàbrica constructiva del mur era també a base de carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars. Es va interpretar del mateix moment que l'aparell de la façana principal. Tenia unes dimensions de 50 x 100 cm d'alt i es va realitzar a 50 cm del sòl. El pilar en canvi era amb fàbrica de maons ceràmics de 30 x 15 cm, i units amb morter de calç i revestiment de guix al seu damunt.

Situada en aquesta mateixa cantonada, es va aprofitar per examinar el sostre que la cobria mitjançant **la cala 30, =52 i 53** una obertura de 100 x 50 cm feta al falç sostre de l'habitació. Damunt seu descansava el sostre original de l'habitació construït amb el sistema de l'empostissat; és a dir mitjançant bigues de fusta que recolzaven damunt grossos cavalls de sosteniment i sostre de biguetes amb posts de fusta i tapa-juntes i amb una orientació est-oest. La paret de façana que sostenia el sostre tenia un acabat decoratiu en forma corba que servia de suport a una motllura bisellada que sostenia l'embigat del sostre i que semblava correspondre al mateix moment constructiu atès que donava la impressió que formaven part d'un mateix conjunt. En aquest punt es va aprofitar per fer algunes cales al pigment que recobria les bigues del sostre per a poder documentar antigues restes de policromia. Aquesta tasca es va fer amb el suport d'una restauradora de béns mobles especialitzada en fusta i guix. El resultat va ser que a sota de totes les capes de pintura que s'hi van aplicar hi havia una mena de vernís rogenc que semblava correspondre amb la policromia original i també restes de pigment verd a sota les franges de les motllures del sostre tant de les bigues com també dels tapa-junts. Es va interpretar com a decoració original.

Imatges de les mostres fetes al sostre de bigues de la sala 30 per part d'una restauradora de Béns Mobles. A dalt neteja de l'embigat amb la cornisa decorativa i decoració bisellada del parament del sostre, la troballa d'una capa de vernís vermellós que recobria tot el sostre a sota d'totes les capes pictòriques i a baix restes de decoració en verd a les juntes i incisions de les bigues i tapajunts. Imatges. P. Cascante i V. Bonet (oct. 2020)

L'element 31 corresponia amb la decoració de les pintures i falç sostre de l'alcova principal, restaurat el 2015 i 2016 de forma integral mitjançant una subvenció de IEI (Institut d'Estudis Ilerdencs) per part també d'un equip de tècnics especialitzats en restauració de Pintura Mural (vegeu apartat annex 1 informe dels resultats de la intervenció feta). Segons les característiques arquitectòniques del falç sostre així com la decoració de la pintura que el revestia va permetre interpretar l'execució d'aquesta reforma a cavall del segle XVIII i principi del XIX de la mateixa manera que el mateix moment que es va fer el falç sostre de la cambra principal.

Les cales 32 i 33 es van fer al parament de fons de l'alcova que delimitava amb la paret del vestíbul principal les quals es van unificar en una de sola que abraçava la totalitat del parament. Es va poder un pany de mur construït amb carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb morter de calç i col·locats en filades regulars on hi havia dues obertures coronades amb llinda de fusta i esplandit intern (**cala 51**) de les quals una estava paredada mitjançant un muret de tàpia i maçoneria i l'altre tenia restes dels encaixos per a prestatgeries. Aquestes obertures solidàries al parament de carreus de pedra quedaven alterades per la construcció d'un arc de triple rosca construït en maons ceràmics col·locats en forma de dovelles i construït al mateix moment que el vestíbul d'entrada a la casa situat a sota seu, fet que es va interpretar com a posterior. Damunt del mur de pedra i coincidint amb el nivell de la segona planta hi descansava un mur de tàpia amb els encaixos de les tapieres encara visibles. Prop de l'angle sud-oest de l'alcova es va deixar a la vista el parament d'un dels pilars de sosteniment de les plantes superiors de l'edifici a base de carreus de pedra ben treballats i picats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars. Corresponia amb el mateix pilar documentat a la cales 5, 10 i 25. es tracta dels pilars de sosteniment principals de la finca que

parteixen des de la planta baixa i arriben fins a la coberta. El parament de tàpia descrit anteriorment s'hi adossava també.

El sondeig 34 es va fer en una de les parets laterals de l'interior de l'alcova que feia de mitgera amb la finca veïna (Cal Manel). Posant al descobert una fàbrica amb aparell de maçoneria de pedres mal treballades i escairades, unides amb morter de calç i col·locades en filades irregulars. S'adossava a la paret de pedra picada descoberta en les cales 32 i 33, fet que es va considerar posterior, alhora que aquesta darrera continuava a les finques veïnes. El sostre de l'interior era format per un falç sostre que amagava un empostissat de fusta

Els treballs van continuar a l'habitació que hi ha al costat de la cambra principal i que mira al carrer de Sant Josep de Calassanç. En aquest àmbit es van obrir les **cales 35 i 36** i a cada costat de la finestra que mira al carrer documentant per una banda un parament de carreus de pedra picada ben treballada i unida amb morter de calç així com els bastiments i muntants originals d'una finestra amb festejadors reformada amb maó ceràmic i guix. Els festejadors tant sols conservaven l'arrencament dels seus brancals ja que la resta havia estat tallada per transformar-la en la finestra existent. El mur que hi havia a sota de la finestra era de maçoneria de pedra mal treballada i escairada (**cala 47**)

L'element 37 corresponia amb el sostre o empostissat que cobria l'habitació de característiques similars als ja descrits a la resta a base de bigues damunt de grossos cavalls de fusta i tapajunts i orientades en sentit est oest formant dues crugies. A tocar de la paret sud i prop de la porta que hi donava accés des del vestíbul d'entrada s'observava una alteració amb una reforma de bigues de fusta i maó ceràmic. Coincidia en un punt on damunt de la paret que la revestia estava completament ennegrida amb marques de fum, fet que va permetre interpretar com a emplaçament d'una antiga campana d'una llar de foc desapareguda i en la qual encara se'n podia veure el jou que la sostenia.

Detall del sostre de la sala amb l'emplaçament de la campana d'una llar de foc a l'esquerra. Neteu-ne el sostre embigat fumat i també el rectangle de la llar de foc a l'esquerra de la imatge. Imatges. P. Cascante. 2020.

La darrera cala (**cala 38**) es va fer al parament que delimitava aquesta habitació amb la cambra principal posant al descobert un envà de maons ceràmics de 30 x 15 cm col·locats verticalment i units amb argamassa de calç.

PLANTA PRIMERA.2. (Plànol 4)

La cala 39 es va fer a la paret de fons de la cambra que queda més a migdia de la finca delimitant amb la finca veïna del carrer de Sant Josep de Calassanç. Les seves dimensions eren de 0,40 x 0,50 cm d'amplada i va permetre posar al descobert un parament de tàpia amb algunes reparacions de maçoneria i paredat a sota de les capes de revestiment de guix.

Una factura i composició similar tenien les **cales 41, 42 i 48** fetes a la paret oest de la sala mirant al vestíbul i escala principal ja que a sota de les capes de revestiment de guix aflorava un parament de tàpia on hi havia obertes dues obertures coronades amb llinda de fusta i aparell de pedra picada als muntants, unides amb argamassa de calç. (cales 42 i 48); una d'elles situada a la porta que comunica amb el vestíbul i la segona amb l'habitació annexa. Ambdues obertures semblaven ser coetànies. La segona (cala 48) estava tapiada amb maó ceràmic col·locat en vertical. Val a dir que

tots aquests elements descoberts en aquestes cales estaven situats en una paret mitgera situada damunt de l'arc ogival del celler (cala 17) considerant-se com a elements contemporanis

L'element 40 corresponia amb l'empostissat de fusta que recobria la sala amb bigues damunt de cavalls i llates i postes de fusta que havien estat retallats de forma parcial. Les característiques constructives i tipològiques eren les mateixes que les de la resta de forjats de la finca.

Els sondejors 43, 44 i 45 es van fer a l'àmbit que hi ha darrere de la llotja del vestíbul de l'escala. El primer d'ells (sondeig 43) amb una alçada d'uns 2 metres x 05 d'ample es va fer al centre de la paret que separava aquesta finca amb la veïna de Sant Josep de Calassanç i coincidint amb un canvi de crugia i alineada amb el pilar de pedra que sostenia la llotja de l'escala. S'hi va localitzar una pilastra de pedra picada de carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars i horitzontals. Aquest pilar tenia les mateixes característiques que els pilars descoberts a les cales 5, 10, 20, 21, 22 i 25 i corresponents amb els elements de sosteniment principals de la casa. A cada costat s'hi adossava un parament de tàpia amb les tapieres marcades i encara visibles i restes de revestiments de guix (cala 44). Dins de la caixa de l'escala de fusta que accedia a la planta superior i que s'adossava en aquest parament hi tenia encastada una mènsula de fusta que acabava amb una silueta molt esquemàtic d'un cap humà de tradició medieval. Aquest tipus de biga és molt comú a l'interior de les cases de Sant Llorenç de Morunys, Bagà i localitats de l'alt Urgell (element 45) així com també a sota dels porxos de Cal Aguilar de Solsona.

La cala 46 es va fer al paviment de la sala del mig on s'hi havia fet els sondejors 35, 36 i 47 documentant un sòl de fusta i guix damunt de les posts del forjat de la planta entresolat i recobert per una capa de terra que sostenia el paviment hidràulic existent.

PLANTA SEGONA (Plànol 5)

Pel que fa a la planta segona no es va haver de repicar cap cala als paraments ja que la seva fàbrica quedava completament a la vista de manera que tant sols es va fer un anàlisi ocular que descrivim a continuació.

Els elements 54 i 55 corresponien amb la paret que mirava a la llanterna del vestíbul de l'entrada construïda amb aparell de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb morter de calç. Hi tenia oberta dues portes; una d'elles reconvertida en finestra del llanternó de l'escala i una segona que servia com a pas de comunicació amb la resta d'habitacions. La tipologia constructiva de les dues era molt similar amb els muntants de maó ceràmic i coronades amb llanda de fusta. El sostre (**element 56**) era format per un empostissat de posts de fusta al damunt de cavalls i tapajunts de fusta amb la diferència que les bigues no estaven decorades amb cap motllura atès que corresponia amb un element secundari. **L'element 57** era l'habitació que quedava damunt de la cambra on s'hi havia fet les cales 34, 35, 36, 37, 38, 46 i 47 mirant al carrer de Josep de Calassanç. La seva composició era amb les parets principals fetes amb aparell de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades irregulars i horitzontals. Hi tenia oberta dues obertures; una d'elles corresponent amb una finestra que mirava al carrer de Sant Josep de Calassanç i una segona corresponent amb una porta paredada que donava a la cambra situada més a migdia i a tocar amb la finca mitgera del carrer de Sant Josep de Calassanç. Les parets interiors eren envans de llistons de fusta amb maons ceràmics col·locats de cantó revestits amb morter de calç i amb les característiques pròpies de l'entramat i la tàpia molt poc comú a Catalunya llevat d'algunes zones del nord del Berguedà, Solsonès, Alt Urgell, Cerdanya i Pallars. Una composició igual tenia la paret del llanternó que il·luminava l'escala del vestíbul i que era visible a través del passadís que comunicava amb la resta de les cambres (element 58)

Imatges del parament que forma els envans interiors de la planta segona que miren al llanternó de l'escala. Noteu-ne la tipologia constructiva de l'entramat i tàpia (imatges P. Cascante, 2020)

Els elements 59 i 60 corresponien amb l'habitació situada més a migdia que mira al carrer de Sant Josep de Calassanç i que delimita amb la finca veïna. Es tractava d'una cambra de la planta sota coberta amb les parets construïdes amb aparell de maçoneria de pedra mal treballada i escairada, unida amb argamassa de calç i col·locada en filades irregulars llevat de la que mirava al carrer que era amb maó ceràmic de 30 x 15 col·locat verticalment. En un angle hi havia encastat un forn de pa construït amb maons ceràmics disposats horitzontalment damunt d'una biga de fusta i amb la boca composta per un arc de mig punt de maó ceràmic i la volta formada per una cúpula de perill rebaixat de maó ceràmic disposat de forma concèntrica. L'estat de conservació era deplorable ja que el paviment refractari havia desaparegut. La paret mitgera que separava aquesta crugia amb la central hi havia oberta una porta allindada amb fusta amb els muntants i ampit de pedra picada

Ja a la sala del fons que mirava al carrer castell i que abraçava l'àmbit de la cambra principal i alcova de la planta inferior s'hi van documentar els **elements 61 i 62** delimitant amb la crugia central de la casa. El primer d'ells corresponia amb un pany de paret que coincidia amb la situació de les cales 25, 32 i 33 de la planta inferior i compost per un mur de tàpia amb les tapieres encara visibles que s'adossava al pilar de pedra picada que procedia de les plantes inferiors (cala 25) i que sostenia les bigues de la coberta de la casa. L'aparell de tàpia no arribava fins al sostre sinó que acabava a uns 2 metres deixant un buit de 100 cm entre aquest mur i la coberta i que quedava tanca per un envà de tàpia i maons ceràmics i reforçat per llistons de fusta col·locats de forma vertical seguint la tècnica dels entramats de fusta característics de l'arquitectura occitana i del nord d'Europa.

El segon element (62) feia al·lusió a una llarg tram de parament d'entramat, tàpia i maó ceràmic que quedava dividit en dues parts mitjançant una gran biga de fusta. Aquesta biga estava situada a la mateixa cota de coronament del mur de tàpia (element 61) coincidint amb el forjat de la darrera planta. En alguns dels maons que hi havia entre llistó i llistó hi havia algunes incisions gravades al morter que les unia i fent al·lusió al comptatge dels sacs de collita.

Tot i així les incisions del comptatge dels sacs de gra era perfectament visible als **elements 63 i 64** situats a la paret mitgera de Cal Manel (C/Castell, 17) construïdes amb aparell de tàpia i també maçoneria i revestides per un enlluït de guix on hi ha les incisions. L'obra en sí està composta per una capa de guix de gra molt fi, brunyit en algunes zones, amb unes inscripcions (**grafits**) fets per mitjà incisions de gruix important (entre 1mm i 1 cm. de profunditat) realitzades per mitjà incisions de gruix important (entre 1mm i 1 cm. de profunditat) realitzades per mitjà d'un objecte punxent, entre les quals hi figuren diverses tipologies de gravats.

Abunden les inscripcions de dates, amb números dels anys que discorren entre 1.635 i 1.668 (localitzats fins ara, no es descarta trobar dates posteriors o anteriors) i grups de línies paral·leles que compten alguna cosa desconeguda fins al moment. En molts casos, cada 10 línies apareix el gravat d'una creu que delimita les desenes. També hi ha inscripcions amb lletra gòtica de diverses mides (

moltes d'elles, són noms propis), creus, fletxes i altres dibuixos, fins al moment no interpretats. Algunes inscripcions (en lletra gòtica) es disposen en sentit vertical, en direcció des del terra cap al sostre. Finalment hi ha algunes paraules que estan fetes amb certa habilitat executiva, mentre que altres semblen intent de còpia de persones que no sabien escriure com és el cas del núm. 1644 amb un 4 escrit al revés. O la repetició BORJA JUDES repetida diverses vegades amb més o menys traça. També hi ha alguns dibuixos com ara algun motiu esfèric i altres de difícil interpretació. Val a dir que la majoria dels grafitis ens concentren en un àmbit vertical possiblement pertanyent amb una antiga xemeneia. En la paret de l'element 64 hi ha encastada una fornícula possiblement relacionada amb una llumenera; un petit orifici per a poder col·locar els gresols i les candeles d'il·luminació. Finalment **l'element 65** corresponia amb el forat del llanternó que il·luminava l'escala principal i en el qual hi penjava una làmpada de fusta o aranya. Aquest llanternó estava delimitat per envans de fusta entramada revestits per la cara externa amb guix i en el que s'obria dos ulls de bou a la planta superior (element 68). El parament de la façana que mirava al carrer castell es dividia en tres crugies separades per pilars de pedra picada i amb els buits recoberts amb murs de maçoneria, entramats i tàpia de fusta en els quals s'obren dues finestres rectangulars que miren a l'exterior. Aquestes finestres s'obren a les crugies més properes a les cantonades i alineades amb les balconeres del pis inferior.

PLANTA SOTA TEULADA (Plànol 6)

Els darrers elements documentats (**element 66, 67 i 68**) es situen a les golfes o sota coberta de la planta superior les quals sobresurten en forma de badalot i que engloben l'àmbit de la llanterna de l'escala (El.68). Es tracta d'un àmbit rectangular situat a sota de la teulada que cobreix el llanternó i també l'eixida descoberta que mira damunt del carrer de Sant Josep de Calassanç. En aquesta obertura en cal destacar la barana formada per una balustrada de barrots de fusta tornejada i passamà bisellat. Conserva restes de policromia en color verd. Aquesta coberta resulta ser una prolongació de la teulada que prové del carrer castell realitzada mitjançant bigues de fusta que recolzen damunt de grossos cavalls i llates de fusta i que a la vegada descansen damunt de pilars de pedra picada Els tancaments de les parets dels punts més elevats d'aquesta planta es resolen de forma simple i barroera mitjançant parets de maó ceràmic disposats de forma vertical, mentre que els tancaments del llanternó són amb tàpia i entramat de fusta.

Imatges cales PLÀNOL 1

Estudi històric i arquitectònic de Cal Metge Solé i Cal Manel de Solsona

Imatges cales. PLÀNOL 2

Estudi històric i arquitectònic de Cal Metge Solé i Cal Manel de Solsona

Imatges. PLÀNOL 3

Estudi històric i arquitectònic de Cal Metge Solé i Cal Manel de Solsona

Estudi històric i arquitectònic de Cal Metge Solé i Cal Manel de Solsona

Imatges PLÀNOL 4

Imatges. PLÀNOL. 5

Imatges PLÀNOL 6

Cales realitzades a la botiga de la planta baixa de Cal Metge Solé (plànols7)

En quant es va poder disposar de les claus de la botiga que hi ha a la planta baixa de Cal Metge Solé es van portar a terme un seguit de cales també en els seus paraments. Aquest àmbit que ocupava la meitat de la planta baixa i del semi soterrani de la finca estava dividida en tres crugies separades per murs i pilars de pedra.

La cala 1 es va fer al costat oest de la porta d'entrada des del carrer Castell. Tenia unes dimensions d'uns 95 cm de llarg x uns 73 d'alt. Al darrere de les capes de maó ceràmic i d'aïllament hi havia una càmera d'aire que la separava del parament original de pedra picada i enlluït de guix i estuc. Una situació similar es va fer a la **cala 2** feta a la part esquerra de la paret mitgera que separa la botiga amb el vestíbul d'entrada de Cal Metge Solé. Aquesta cala amb unes dimensions de 45 x 55 cm va permetre documentar l'aparell i fàbrica de la paret mitgera construïda en maó ceràmic de 30 x 15 cm col·locat a trenca-junt, unit amb argamassa de calç i amb les parets revestides del mateix tipus d'estuc que la cala 1. **La cala 3** amb unes dimensions de 110 x 187 cm es va fer a la part esquerra de la mateixa paret posant al descobert l'antic accés a la botiga des del vestíbul de Cal Metge Solé compost per una porta amb muntants i llinda de fusta. El parament era de maó ceràmic revestit per una capa d'enlluït de guix de la mateixa composició que el descobert a les cales 1 i 2 i interpretats d'un mateix període constructiu.

En quant a la **cala 4** es va fer al mur est de la botiga que coincideix amb la paret que forma façana amb el carrer de Sant Josep de Calassanç. Tenia unes dimensions de 110 x 198 d'alçada i darrere

del mur de maó ceràmic que feia d'aïllament es va posar al descobert el parament original de la finca construït en pedra picada seguint filades horitzontals regulars amb restes d'una obertura paredada mitjançant aparell de maçoneria i amb un enlluït de calç al seu damunt de característiques semblants al que anava apareixent a la resta de paraments. El darrer sondeig (**cala 5**) es va fer a la paret oposada a la porta d'entrada amb unes dimensions de 100 x 68 cm i coincidint amb un dels pilars de sosteniment de la casa. Darrere del mur doblat es va localitzar la fàbrica originària del parament construït amb maó ceràmic col·locat a trenca-junt de la mateixa composició que el mur descobert a les cales 2 i 3. El parament del pilar era de pedra picada ben treballada, unida amb argamassa de calç i col·locada en filades regulars i horitzontals.

El sostre o **element 6** es va decidir d'extreure tot. Al damunt de les plaques de guix hi havia un falç sostre de guix i encanyissat on hi havia algunes motlures amb motius geomètrics i concèntrics i una pinya que penjava al centre a manera de làmpada.. A l darrere es va recuperar el sostre original constituït per un empostissat de bigues de fusta damunt de grossos cavalls també de fusta i tapajunts a sota de les posts. Estava dividit en dues crugies separades per un cavall motllurat i bisellat d'on en partien sèries de dues arcades bessones de perfil rebaixat i emmarcades per una semi columna de fusta també tornejada que coincidien amb l'espai de l'entrebogat. Es va interpretar com a sostre original de la casa.

El sondeig 7 es va fer a la paret oest del següent àmbit que coincidia amb la crugia central de la botiga. Es tractava d'una cala que abraçava unes dimensions de 150 x 100 cm d'alt que va permetre posar al descobert el parament d'un dels pilars de sosteniment de la finca de característiques semblants al descobert amb la cala 5 i en el que s'hi adossava un parament de maó ceràmic disposat a trenca-junt i similar a la resta de descoberts en aquest àmbit. Val a dir que part de la crugia central estava ocupada a la part de més a ponent per un cub quadrangular que estava revestit per un parament de maó ceràmic. Darrere d'ell i gràcies a les **cales 8 i 11** es va posar al descobert el parament extern d'un cup de vi que no en teníem coneixement. La primera d'elles amb unes dimensions de 100 x 40 cm d'alçada i feta a la paret nord va posar al descobert un parament de pedra picada de carreus ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i amb una forma octogonal. La cala 11 va permetre posar al descobert una altra cara del mateix cup.

La cala 9 es va fer a la cara interna de la paret mitgera que separava aquesta crugia amb la part que mira al carrer Castell i amb unes dimensions de 70 x 65. S'hi va documentar el parament de maó ceràmic d'aquest mur revestit amb una capa de guix. Unes característiques similars tenia la **cala 10** feta a l'angle sud-est d'aquesta crugia i amb unes dimensions de 40 cm. X20 cm d'alt. S'hi va poder observar l'aparell i fàbrica de pedra revestida per una capa de morter o enlluït de guix.

Finalment a la darrera crugia de la botiga que coincidia amb l'espai de l'antic celler de cal Metge Solé s'hi van practicar un conjunt de 4 sondejors en les seves permetent posar al descobert les diferents fases cronològiques de la finca.

Així doncs a la paret mitgera que separava aquesta crugia amb la central s'hi van realitzar les **cales 12 i 13**. La primera d'elles es va fer a la part de més a llevant coincidint amb la cantonada i amb unes dimensions de 100 x 200 cm de llarg aproximadament. Es va poder observar com al darrere del mur de maó ceràmic existia un parament de pedra picada de carreus ben treballats i disposats en filades regulars que a tocar de la cantonada formava un pilar o arrencada d'arc en ogiva visible des de la paret de la façana del Carrer de Sant Josep de Calassanç i en el que se li adossava el mur de tancament est construït també en pedra però de forma més barroera i senzilla.

La segona es va fer a la part de ponent de la paret coincidint també en l'altre extrem amb la cantonada. S'hi va documentar un parament de pedra picada i també l'esvoranc d'una antiga porta amb els muntants de pedra ben treballada i paredada que havia estat substituïda per la porta actual. També s'hi va poder trobar l'arrencada d'un segon arc a diafragma construït també en pedra picada que en aquest cas es podia visualitzar de forma completa a la planta entresòl de Cal Metge Solé.

Les cales 14 i 15 es van fer a la paret oposada d'aquest àmbit que delimitava amb la paret mitgera de la finca veïna del carrer de Sant Josep de Calassanç. La primera d'elles i amb unes dimensions de 57 x 70 i una alçada de 50 cm va posar al descobert la fàbrica original d'aquestes parets feta mitjançant carreus de pedra picada ben treballada, escairada i unida amb argamassa de calç. Sembla ser solidària a les arcades. La segona de 45 x 34 va documentar darrere el mur de maó que feia d'aïllament un parament similar i contemporani al ja descrit..

Imatges. PLÀNOL:7

Cales realitzades a cal Manel.

PLANTA SOTERRANI I PLANTA BAIXA (Plànols 8 i 9)

A l'edifici de Cal Manel situat al C/Castell, 17 es va portar a terme un procediment molt semblant al que es va fer a Cal Metge Solé i també a la botiga. Es van realitzar un seguit de cales a les diferents plantes per valorar els seus sistemes constructius, els paraments i les cronologies. En quant a la planta soterrani es va fer una cala (**cala 1**) al paviment d'uns 30 x 40 a la part de més a llevant de la finca i prop de la paret mitgera de la veïna Cal Metge Solé i posant al descobert un sostre de revoltó ceràmic damunt de biga de formigó que cobria un àmbit soterrani o celler completament desconegut i oblidat. Aquest celler tenia una longitud total que abraçava gairebé tota la llargada de la façana de la finca des del carrer Castell amb unes dimensions de 13 metres x 3,5 i dividit mitjançant tres crugies separades per murs de pedra picada i maçoneria que descansaven damunt de la roca natural. La comunicació entre aquests espais es feia mitjançant unes obertures coronades en arc rebaixat de maó ceràmic tenint l'accés a la part de més a ponent. Aquest accés que va ser anul·lat en el moment que es van habilitar els baixos de l'immoble per a usos de sucursal bancària està format per una escala de graons de pedra picada la qual parteix de la crugia de més a ponents i amb una orientació nord-sud. Una part d'ella està embeguda pel volum prismàtic de l'ascensor de les plantes superiors. La il·luminació d'aquest celler es fa per mitjà de dues petites obertures amb esplandit intern, coincidint amb cada crugia i situades al cota de la vorera del carrer Castell. A més a l'extrem sud de la paret que tanca la primera crugia es conserva la boca o boixa de sortida de líquids d'un antic cup de vi el qual es va localitzar durant els treballs d'intervenció arqueològica i que descriurem en un altre apartat. Part de les parets internes del celler estaven revestides per un mur de maó ceràmic tipus totxana que n'emascarava completament el seu parament.

La cala 2 es va fer a la planta baixa de l'antiga sucursal bancària coincidint amb el parament vertical de la paret mitgera de la veïna finca de Cal Metge Solé. La cala d'uns 50 x 50 cm oberta en el mur mitger en un indret que coincidia amb el mur on s'adossaven les escales d'accés al vestíbul de Cal Metge Solé va permetre recuperar darrere el mur doblat intern amb aparell de totxana, un mur amb fàbrica de carreus de pedra més aviat ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars. Es va interpretar com a parament medieval. La següent cala (**cala 3**) es va fer uns metres a migdia coincidint amb la paret on hi havia pintat per la banda de Cal Metge Solé el quadre de Miquel Nadal situat al vestíbul distribuïdor. A diferència del cas anterior aquesta cala d'uns 100 cm x 40 cm d'alt no hi tenia parament de pedra picada sinó que en el seu lloc hi havia un paredat o reble de maó ceràmic (cairó) de 15 x 15 cm disposat verticalment i també aparell de pedra mal treballada i escairada. Es va interpretar com a rebliment del buit d'alguna obertura paredada.

La cala 4 de 40 x 40 cm es va fer a la paret del fons de la finca de Cal Manel delimitant amb l'àmbit de la biblioteca. Es va documentar darrere el mur doblat de maó ceràmic tipus totxana un parament de tàpia que coincidia amb l'emplaçament del descobert arran de les obres de construcció de la

biblioteca el 2010 per la part del darrere. **La cala 5** es va fer al mur de tancament oest de la nau situada més a llevant de la finca i delimitant amb la biblioteca. En aquesta paret i a una alçada de la planta primera es va obrir una cala de 40 x 40 cm posant al descobert un aparell de pedra de carreus de mida mitjana treballats i escairats i units amb morter de calç.

Ja l'interior d'aquest àmbit es va decidir d'obrir les **cales 6, 7** als muntants d'una porta que hi havia paredada a la paret nord de la nau o ala situada més a llevant i que permetia la comunicació d'aquest àmbit amb la resta de crugies i **la número 8** en el que seria l'arc que la coronava. El resultat va ser la descoberta d'una porta amb muntants de pedra més aviat mal desbastada i picada, unida amb argamassa de calç i coronada per un arc rebaixat amb les dovelles col·locades amb la tècnica del "sardinell". Una composició semblant tenia la cala 9 oberta al voltant dels muntants i arc de la mateixa porta per la seva cara exterior i permetent documentar una tipologia similar a la descrita. Aquest element es va relacionar en un dels accessos a aquest àmbit datat d'època baix medieval. En quant a l'arc ogival que separava la nau en dues crugies gràcies al **sondeig 10** es va poder deixar a la vista el seu parament de dovelles de pedra picada ben treballades i escairades, unides amb argamassa de calç. **La cala 11** es va fer a la paret de tancament sud d'aquesta nau i delimitant amb la biblioteca posant al descobert un parament de carreus de pedra picada ben treballats i escairats i units amb argamassa de calç que coincidia amb el pany de mur recuperat durant els treballs de construcció de la biblioteca comarcal del Solsonès.

Dins de la cambra coberta en volta de canó de perfil rebaixat i situada a ponent de la finca que acollia la caixa forta de l'antiga sucursal bancària es van fer les **cales 12 i 13**. La primera es va fer a la paret lateral oest amb unes dimensions de 20 x 20cm que van permetre posar al descobert un aparell de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç. La segona es va fer al mur de tancament nord d'aquesta cambra posant al descobert un aparell de carreus de pedra més aviat ben desbastats i tallats i units amb argamassa de calç i disposats en filades regulars. Es va aprofitar per fer un esvoranc en aquest mur posant al descobert la presència d'un habitacle quadrangular situat en una cota més baixa i completament amagat i ocult. Aquest habitacle tenia les parets amb aparell de maçoneria i reble llevat de la situada més al nord i propera a l'àmbit de la biblioteca Carles Morató (antiga casa Morató) que tenia una forma corbada amb peces quadrades de 40 x 40 cm i amb una alçada de 2m que es va interpretar com a un antic cup de vi. Aquest cup havia estat documentat durant el procés d'enderroc de la casa Morató i la construcció de la nova biblioteca el qual hi tenia oberta a la part superior una porta coronada en arc de mig punt de perfil dovellat que coincidia amb l'emplaçament d'aquest recambró.

Tanmateix s'ha de comentar que per damunt del sostre d'aquest recambró realitzat amb bigues de fusta seguint la tècnica de l'empostissat hi havia una escala d'accés a les plantes superiors la qual havia estat anul·lada per l'existent des del carrer Castell. I visible des de la **cala 16** realitzada al replà de l'escala principal d'accés a les plantes superiors. En aquest indret es va fer un esvoranc a la paret de maó ceràmic posant al descobert l'arrencada d'una escala anterior a l'existent però no massa

antiga ja que estava construïda amb maó ceràmic. Les **cales 14 i 15** es van fer al mur exterior de la cambra coberta amb volta mirant a l'interior de l'antiga sucursal bancària posant al descobert un aparell de murs de maçoneria similars al la **cala 14**. Finalment a la paret que s'adossava a la nau situada més a migdia s'hi van fer les **cales 17 i 18** de 20 x 20 cm i permetent posar al descobert un aparell de maçoneria i també de pedra picada. En aquest pany hi havia una porta oberta a cota d'entresòl que presentava un arc rebaixat completament enguixat i que no va ser possible fer-hi cap **cala** però que tot apunta que seria com l'arc descobert amb les **cales 6, 7 i 8**. En quant a l'**element 18** corresponia al sostre empostissat de la planta baixa de cal Manel construït amb bigues de fusta damunt de cavalls de fusta i tapajunts motllurats amb posts al seu damunt. Estava dividit en dues crugies i sostingut mitjançant dos pilars de maó ceràmic amb un acabat de guix que haurien substituït antics murs

PLANTA PRIMERA (plànol 10)

L'accés a la planta primera es podia fer per dues escales; una d'interior que partia des del fons de la sucursal bancària i una segona o principal des del carrer Castell.

En aquesta segona s'accedeix als àmbits **19 i 20** corresponents a les sales principals de Cal Manel i compostes per dues habitacions rectangulars amb les parets revestides de guix i falsos sostres decorats amb motlures de guix i medallons. Val a dir que el segon àmbit i situat a la part de més a l'est de la finca de Cal Manel fent l'indret amb Cal Metge Solé estava dividit en dues crugies separades per l'arc d'una alcova de guix de perfil lobulat i amb les motlures de guix. El fals sostre també decorat amb motlures i motius geomètrics tenia les cantonades decorades amb petxines de guix. Aquesta alcova tenia moltes similituds amb la veïna de Cal Metge Solé interpretant-se que es van fer en un mateix període constructiu. En aquest indret es va aprofitar per fer algunes **cales** per part d'una restauradora especialitzada en Béns Mobles que no van poder proporcionar gaire informació ja que estaven molt retocades per capes pictòriques modernes. També es va aprofitar per fer algun sondeig als paraments que eren de tàpia i maçoneria.

En quant a les escales internes que accedien des del fons de la planta baixa donaven pas a les dependències que estaven situades damunt de la nau de la planta baixa i formades per tres habitacions amb aparell de murs de tàpia i amb les obertures formades per arcs de perfil rebaixat de maó ceràmic disposat de forma plana (**elements 21 i 22**) damunt un mur construït amb aparell de tàpia. Finalment l'**element 23** corresponia també en un arc de maó ceràmic de doble rosca que donava accés als serveis que estava buidat en un mur de pedra mal treballada i escairada, unida amb argamassa de calç.

PLANTA SEGONA (Plànol 11)

S'hi accedeix mitjançant una escala de caragol que parteix des de l'escala interior que parteix del fons de la planta baixa i dona pas a la planta segona que guarda la mateixa distribució que les plantes inferiors; és a dir mitjançant tres cruïes separades per murs mitgers orientats en sentit nord sud i forjats de fusta. En aquests murs mitgers es van obrir les **cales 24, 25 i 26** de 20x 20 cm. i realitzades als murs mitgers i també a la paret del fons que delimitava amb la biblioteca comarcal del Solsonès. Tots tres murs tenien una fàbrica i aparell de tàpia amb revestiments de guix. Els sostres eren amb encanyissat de guix a sota dels empostissats de fusta. Delimitant amb les parets mitgeres de la banda sud i mirant a la biblioteca hi havia una cuina construïdes en tàpia (**element 27**) que es ventilava mitjançant unes finestres que miraven a una antiga xemeneia de sortida de fums pertanyent a una antiga llar de foc de la planta inferior (**element 28**) i també un cel-obert. L'**element 29** corresponia en un habitació situada a l'esquerra de l'escala de Caragol delimitant amb la biblioteca Carles Morató. Tenia les parets perimetrals realitzades majoritàriament amb tàpia (**cala 30**) i també amb maó ceràmic disposat. Estava compartimentada en dues crugies amb parets de maó ceràmic en les que s'hi obria una porta allindada en fusta i paredada en maó ceràmic. El sostre era un cel ras a sota d'un sostre empostissat amb bigues de fusta i revoltó de guix (**element 31**)

PLANTA SOTA TEULADA (Plànol 12)

Darrera planta estudiada en la qual no va ser necessari fer-hi cap cala atès que els paraments no estaven revestits. S'hi accedia per una escala d'obra situada a la part de més a ponent que donava pas a la planta sota teulada la qual estava distribuïda en tres crugies coincidint amb les plantes inferior. Així doncs l'escala que estava situada a la crugia de més a l'oest tenia la seva caixa amb murs de tàpia i maçoneria a la planta inferior i murs de maçoneria i maó ceràmic a nivell de sota teulada. **(element 32)**. La porta que hi dona accés **(element 33)** té una fabrica de tapia maçoneria i també reparacions de maó ceràmic. Una composició semblant tenen els murs mitgers que sostenen la coberta **(element 34)** en part desapareguts i en part substituïts per pilars de maó ceràmic i maçoneria **(element 35)**. L'aparell dels murs que miren en façana són en pedra, mentre que els que formen el tancament de migdia corresponen a murs envans de maó tipus totxana **(element 36)** damunt murs de maçoneria i maó ceràmic. Sembla que corresponguin a tancaments d'antigues eixides descobertes i orientades a migdia segons es pot entreveure en els pilars que l'haurien sostingut i construïts en maçoneria **(element 37)**. La coberta, antigament de teula ceràmica damunt de bigues i llates a sobre de grossos cavalls de fusta. Ha estat substituïda per una de teula damunt d'encadellat ceràmic i bigueta metàl·lica amb la riostra perimetral. **(element 38)**. Una porta oberta al mur de migdia i accessible mitjançant una escala de 4 graons dona accés a una terrassa descoberta orientada a migdia i situada per damunt de la coberta de la biblioteca Carles Morató **(element 39)**.

Imatges .PLÀNOL 8

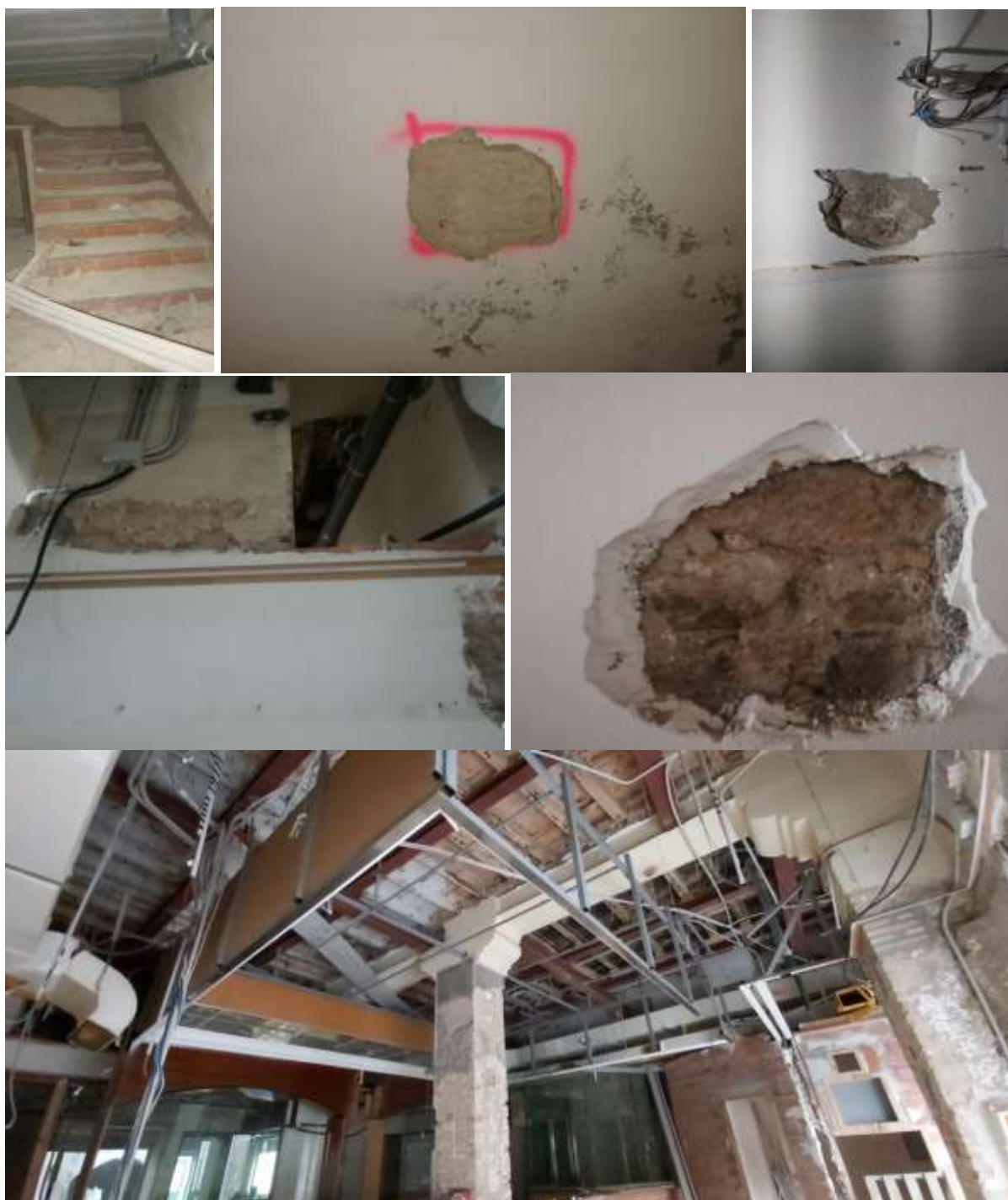

Imatges.PLÀNOL 9

Imatges PLÀNOL 10.

Estudi històric i arquitectònic de Cal Metge Solé i Cal Manel de Solsona

Imatges PLÀNOL 11

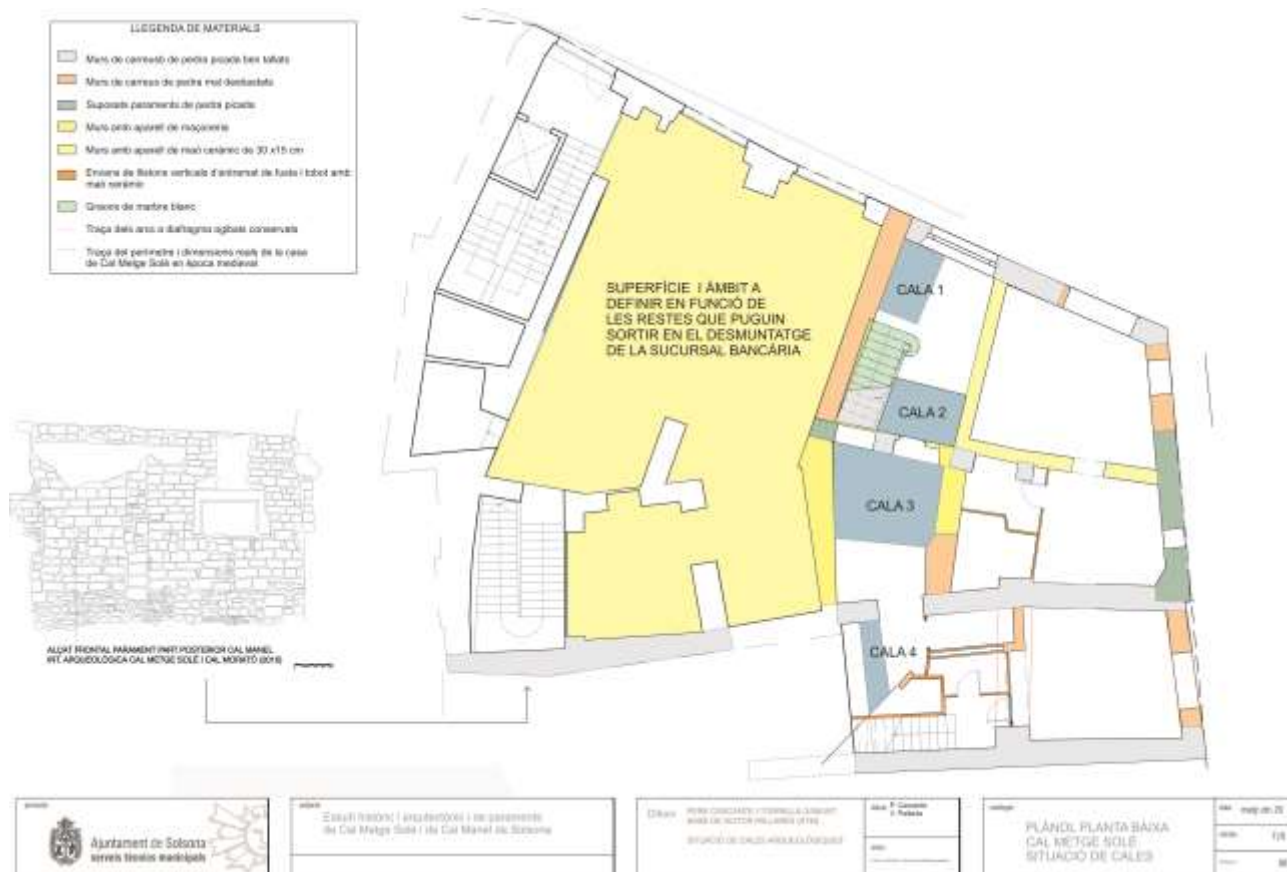
Imatges . PLANOL.12

LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA

Per tal de complementar l'estudi de les cales realitzades en els paraments de l'immoble es va portar a terme entre el 19 i 30 d'octubre de 2020 una intervenció arqueològica al subsòl de Cal Metge Solé i també a Cal Manel per tal de valorar la fondària dels murs de sosteniment, la cronologia de construcció i l'existència de possibles estructures subterrànies. Així doncs i seguint els criteris establerts per la Llei 9/93 de Patrimoni Cultural que regula les Intervencions arqueològiques i paleontològiques de Catalunya i el Decret 78/2002 es va portar a terme aquesta intervenció. Es van fer algunes cales a Cal Manel (B/Castell. 17) i també a Cal Metge Solé (C/Castell. 15)

Cal Manel

Es van portar a terme un conjunt de quatre cales; dues d'elles a la nau situada a migdia a tocar de la biblioteca Comarcal del Solsonès i dues més situades a tramuntana.

Les cales realitzades a la nau situada a migdia a tocar de la biblioteca

La primera d'elles es va fer a la banda situada més a migdia amb unes dimensions de 2 x 1 m. La primera cosa que va caldre fer va ser l'excavació del paviment hidràulic existent documentant a sota les restes d'un paviment de maons ceràmics de 30 cm x 15 cm damunt una petita capa de morter de calç que recolzava directament damunt de la roca mare o natural sense obtenir cap mostra de material ceràmic que pogués datar la seva construcció.

La següent cala es va fer a l'interior de la nau de migdia entre l'arrencada de l'arc ogival diafragmàtic i la porta d'accés original. La seva llargada abraçava tot l'amplada de la nau (2,5 m) i la seva

amplada era d'uns 100 cm aproximadament. Els resultats van ser els mateixos que l'anterior cala; és a dir a sota del paviment hidràulic existent es va posar al descobert les restes d'un sòl més antic de maons ceràmics de 30x 15 cm visible als perfils damunt una fina capa de preparació de calç que recolzava directament damunt el terreny natural. No s'hi va trobar cap mostra de material ceràmic que pogués datar la seva construcció amb la qual cosa la interpretació que n'hem obtingut s'ha fet a partir de l'anàlisi dels paraments

Les cales realitzades a tramuntana

En aquest àmbit també es va excavar una cala just davant de la nau situada a migdia del conjunt i coincidint amb l'emplaçament d'un antic cup de vi. Abans de res va caldre retirar tots els elements que hi havia al seu damunt i que pertanyien a les actuacions per adaptar aquest espai amb una sucursal bancària ja fossin jardineres, armaria o divisions internes. Una vegada net d'aquests elements es va extreure el paviment o solera de formigó i es va posar al descobert aquest element. Estava completament reblert per un estrat de color marró clar i terrós amb presència de morter de calç disgregat, runa, material constructiu que aportà abundants fragments de material ceràmic ja fossin d'actuals de cuina com plats, olles, tupins ansats com també de vaixel·la fina de taula com ara plats i escudelles. Entre aquests n'hi havia d'esfaltats decorats en blau damunt fons blanc amb motius de la ditada a l'orla, de la figueta... del tipus "blau català" amb un ventall cronològic que anava de 1635 a 1675 a altres de més tardans amb decoració de la "botifarra", de poblet i fins hi tot de les "les arracades" o de "la cirereta" donant un ventall cronològic que anava de principi del segle XVII al XIX, essent aquesta més tardana la cronologia d'amortització i abandonament.

El resultat va ser un cup de vi de planta circular de 1,9 m de diàmetre x una alçada de 3 m revestit amb peces quadrades de forma corba amb un paviment també de lloses de pedra i els orificis de sortida de líquids o boixa mirant a sud en l'emplaçament que coincidia amb la crugia situada més a l'est de la planta soterrani. A la planta superior hi ha via un encaix per a col·locar-li les fustes que el cobrien per a poder fer el premsatge.

En aquest sector es va excavar una segona cala a la part de més a tramuntana documentant el sostre de bigues i revoltó que cobria el celler i el qual ja ha estat descrit a l'apartat de les cales fetes als paraments. La boixa de sortida de líquids del cup estava oberta a la crugia situada més a llevant.

Cal Metge Solé

A cal Metge Solé es van fer un conjunt de 2 cales al vestíbul de la porta d'entrada que va anar complementat amb un repicat dels morters que revestien l'escala d'accés principal, una tercera en el petit recambró que quedava a l'est de l'escala principal i un repicat del parament de la paret de tancament sud de la crugia situada més a llevant i coincidint amb l'espai d'un antic celler.

Finalment es va portar a terme una intervenció arqueològica en extensió en el perímetre de la planta baixa que coincidia amb les dues crugies situades més a migdia i properes amb la finca veïna del carrer de Sant Josep de Calassanç.

Les cales del vestíbul d'entrada

Es tractava de dues cales de 1x 1m excavades als costats de la porta d'entrada principal.

La primera d'elles i feta a llevant va permetre documentar a sota del paviment de rajola hidràulica existent amb decoració floral i geomètrica en les tesselles de les seves juntes (UE.01), una capa de preparació de morter de ciment (UE.02) que recolzava damunt un paviment o reblert de còdols de riu, units amb argila que presentava algunes reparacions a tocar de la paret mitgera que separava el vestíbul de la botiga situada al costat degut a la rasa o retall de fonamentació (UE.03) i que al mateix temps recolzava damunt una capa de terra de color marró clar, textura flonja i argilosa (UE.04) que estava en contacte amb el terreny natural situat a 40 cm de profunditat. Aquesta capa argilosa estava tallada per la rasa de fonamentació del mur de separació amb la botiga (UE.05)

Detall de la cala excavada al costat est del vestíbul de la porta d'entrada

La següent cala, oberta a l'extrem oest de la porta d'entrada principal i just davant de l'escala que permetia l'accés al pati distribuïdor. Les seves dimensions també eren de 1 x 1 i els resultats van ser els mateixos és a dir a sota del paviment hidràulic existent i la seva preparació (UE.01 i 02) es va documentar un sòl de còdols de riu, units amb argila (UE.03) que recolzava damunt una capa argilosa de 20 cm de profunditat que estava amb contacte amb la roca mare i natural

Detall de la cala feta a l'oest de la porta d'entrada amb el mateix paviment que la cala 1.

La cala de l'escala d'accés a la planta entresòl

Al mur que sostenia l'escala d'accés a la planta entresòl es va posar al descobert un parament de carreus de pedra picada ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars i horitzontals. Aquest fet va permetre interpretar que l'escala d'accés existent amb els graons de marbre i les parets revestides d'estuc o enlluït de calç aprofitaria la traça de l'escala d'accés original construïda amb murs de pedra i donant a entendre que la distribució existent de la

casa seria molt similar a l'original. La datació seria entre els anys 1400 i 1500 que seria l'època que es construiria l'edifici.

Detall del mur que sosté l'escala actual amb aparell de pedra picada de factura medieval

La cala feta al recambró situat a llevant de l pati distribuïdor.

En aquest àmbit es va fer una cala per valorar l'existència d'un cup de vi (UE.118) del qual en teníem algunes evidències després d'haver fet les cales als paraments de la planta baixa de cal Metge Solé i també de la botiga. Estava delimitat de forma parcial i situat uns 50cm de la cota original de la casa. Val a dir que una part del mur del recambró on estava situat tenia una forma lleugerament corbada donant a entendre aquest element. El sòl que el recobria era de maó ceràmic de 30x 15 cm disposat a trencajunt. Recolzada damunt unes posts de fusta que descansaven damunt d'una biga de fusta orientada en sentit nord-sud i parcialment damunt una volta de maó ceràmic on hi descansava l'envà de delimitació de la paret est del pati distribuïdor de l'escala principal. Val a dir que part del forjat de la planta entresòl recolzava damunt d'aquest element que tenia un diàmetre d'uns 1,80m sobrepasant els límits de la paret dita.

A sota de les posts es va localitzar aquest element completament buit amb les parets construïdes amb grans lloses de pedra de secció corbada de 50 x 50 cm amb un sòl també de lloses de pedra i amb la boixa o sortida de líquids mirant a la botiga de la planta baixa. Tenia una alçada de 3 m. aproximadament i es conservava en molt bon estat.

Imatges del cup de vi 118. A dalt a l'esquerra les posts de fusta que el sostenien, el cup una vegada buïday amb el paviment de lloses, , diversos detalls de les parets interès amb els orificis per a la sortida de líquids, l'arc de maó ceràmic per a sostenir la paret que el delimita amb el vestíbul i a baix a la dreta l'escala existent adossada al mur de fons.

Repicat del mur de fons del celler

Al mur del celler on s'hi adossava l'escala d'accés a la planta primera des del pati distribuïdor es fan fer unes cales de repicat per apoderar-se de la fàbrica constructiva del seu parament. De seguida es va poder veure que la porta que permetia l'accés al celler des del pati distribuïdor aprofitava un antic accés amb els muntants de pedra picada, i esplandit intern que havia perdut el seu coronament, possiblement un arc ja que havia estat substituït per una llinda de fusta. Al seu costat s'hi van trobar algunes reparacions en maó ceràmic i murs de maçoneria que coincidien amb antigues obertures (portes i finestres paredades) i visibles des de l'interior del celler. També s'hi va documentar entre la porta d'accés al celler i la finestra situada més a ponent; un antic pilar de pedra construït amb blocs de pedra picada, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars. Es va interpretar com a element d'origen.

Detalls del parament del mur de tancament del celler amb algunes parts de pedra picada altres amb maó ceràmic, maçoneria i guix.

Intervenció arqueològica a la planta baixa de Cal Metge Solé

Tal i com ja s'ha comentat a la part de més a migdia de Cal Metge Solé i coincidint amb l'emplaçament de les dues crugies situades més a migdia que abraçaven el perímetre de sota el pati de l'escala i part del celler s'hi va portar a terme una excavació en extensió.

Els treballs van començar en l'extracció de l'estrat inicial o UE.100 de textura argilosa semi dura que recobria la totalitat de l'àmbit i que a la banda sud-oest i prop del límit amb el mur que sostenia la paret de tancament sud del pati de l'escala principal es va poder recuperar un nivell de terra de color marró grisós amb punts negres que contenia restes de carbó vegetal i fusta (UE.101) i que al mateix temps rebria una mena de cubeta revestida de calç que es va interpretar com a pastera de calç (UE.102). Al nord d'aquest element i a tocar la paret que delimitava amb Cal Manel es va trobar una mena de canaló excavat al terreny natural d'uns 20 cm d'amplada (UE.103) que connectava amb un forat de planta quadrada i d'uns 30 cm de profunditat (UE.104) i interpretat com a encaix per a biga. La UE. 105 corresponia amb un muret de pedra, unit amb argila i maons a trenca junt que recolzava damunt del retall 102 i alhora servia per a sostenir el paviment 100. Un encaix de característiques semblants a la UE.104 es va trobar a l'est de la cubeta 101, cobert a la vegada per l'estrat 100.(UE.106). També es va relacionar amb l'encaix o l'empremta d'algun element de fusta desaparegut. Coincidint amb la porta que connectava la segona crugia o crugia central de Cal Metge Solé amb la part posterior (àmbit del celler) es van posar al descobert unes lloses de pedra (UE.107) col·locades de forma plana, unides amb argila les quals s'adossaven a la paret de sosteniment de la casa (UE.117) i servien com a marxapeu d'entrada.

A la part nord i situat entre l'espai que quedava entre el retall 106 s'hi van localitzar els vestigis d'un paviment de còdols de riu interpretar com a sòl original del celler (UE.108). Just a tocar amb els murs del cup 118 documentat a la planta entresòl però visible des d'aquest nivell es van documentar les restes d'una estructura o mur 109 que coincidia amb la traça del mur de tancament nord de l'antic celler i amb una orientació est-oest. Tenia una amplada d'uns 80 cm i estava aprofitat per a recolzar-hi els murs de sosteniment de la casa (UE.117) i adossar-hi el cup 118 i el rebliment (UE.119) de la seva rasa de fonamentació o UE.120. Aquest darrer estava format per pedres i còdols mal treballats i escairats, units amb morter de calç i solidàries a 118. La rasa era un retall excavat al terreny natural d'uns 20cm d'amplada que seguia el perímetre exterior de la paret de tancament del cup de vi

Ja dins l'àmbit del celler es va documentar una tuberia de fibrociment, el retall de la qual (UE.110) tallava el retall d'un element excavat al terreny natural i amb una planta arrodonida, així com part dels rebliments que la farcién (UE.111 i 112). El primer d'ells corresponia al retall i al segon amb un sòl de calç que estava al mateix nivell o cota que els còdols 108. A sota del paviment de calç es va posar al descobert un rebliment de terra de color gris fosc tirant a negre, textura argilosa i compacta on ni van aparèixer restes de bossades d'element orgànics amb gran quantitat de carbons i ossos i interpretat com a abocaments d'animals (UE.113). Aquest rebliment quedava tallat pels murs de sosteniment d'una canalització de pedra, maó pedra (UE.126) orientada en sentit est-oest i adossada als murs de separació del celler amb la crugia central de la casa o UE. 117. Es va interpretar com a estructura moderna que alterava els vestigis d'elements més antics. Val adir que el

retall 111 queda alterat també pels murs 114, 115 i 116 i relacionats amb els tancament i compartimentacions posteriors de la casa. El primer d'ell corresponia amb un envà de pedra picada, el segons amb un tancament de maons ceràmics i guix i el tercer amb els bastiments d'una porta d'entrada.

Detalls dels murs UE. 117, 116 i 115 i 118 o cup de vi

Els treballs van continuar amb l'excavació de l'àmbit que quedava delimitat pel retall 111. En primer lloc es van localitzar unes lloses de pedra que corresponien amb el marxapeu d'accés al celler des de la porta 116. (UE.121) Recolzava damunt d'un petit rebliment de terra de color marró grisós amb una textura flonja i argilosa i amb presència de pedres de mida petita (UE.122) que a la vegada quedava tallat per la rasa de fonamentació del mur 114 o mur de carreus de pedra construït en diagonal (UE.123), el rebliment de la qual estava format per terra de color gris fosc amb una textura més aviat compacta (UE.124). A sota d'ell i just a sobre del rebliment 113 corresponent al retall 11 es va documentar un nivell o sòl de terra de batuda de color marró fosc i argilós, interpretat com a nivell original del celler. (UE.125) Aquest estrat i també els rebliments de la sitja estaven tallats per la rasa de fonamentació d'una antiga claveguera (UE.127) orientada en sentit est-oest i construïda amb murs de maçoneria i maó i recobertes amb lloses de pedra (UE. 126) La claveguera s'adossava a les parets del retall 111, el rebliment 113, i l'estrat 125. Una vegada excavat tot el perímetre de l'element 111 es va veure que es tractava d'una antiga sitja d'emmagatzematge de gra, amortitzada amb restes d'animals per a les remodelacions més tardanes. Entre les lloses del marxapeu 107 i el mur 117 es va documentar una mena de canaló excavat a la roca i orientat en sentit nord-sud (UE.127). Aquest retall estava reblert pels còdols 108 i hi recolzava el marxapeu 107

Vista general de la cubeta 102 amb restes del rebliment 101, el mur 105 a l'esquerra i a la fotografia del centre el retall 103 i el forat o encaix 104.

Part del mur 109, amb les lloses 121 a la dreta, el retall de la canalització de fibrociment 110, part del canaló 127 i a la dreta i imperceptible de la primera imatge el retall 111. A la següent imatge el cup 118 amb el rebliment 119 de la seva rasa de fonamentació 120.

Excavació de la sitja 111. A dalt delimitació amb els estrats 123, 124 i 125. A la dreta vista del procés d'excavació de la sitja amb la canalització 126 retallant l'estrat 113 per mitjà de la rasa 127 i com els murs 114, 115 i 116 hi recolzen. A la part superior d'aquesta pàgina la sitja una vegada excavada amb la claveguera 126. A baix de tot vista general de l'element una vegada finalitzats els treballs d'excavació.

La darrera zona que es va excavar corresponia amb la part situada més al fons a tocar del mur de tancament sud de l'àmbit de l'antic celler, just al darrere del mur de carreus diagonal o UE. 114 coincidint amb el sota escala que permetia l'accés de la planta entresòl a la botiga.

Abans de començar els treballs aquest àmbit estava ocupat per un paviment de maó ceràmic de 30 x 15 cm. Conservat de forma parcial (UE. 128) a tocar del mur de tancament que recolzava damunt d'una preparació de morter de calç (UE.129) que recolzava damunt d'un estrat de terra de color marró i argilós (UE.130 = 125) de textura flonja amb presència de còdols de riu, carbons el qual va proporcionar fragment de ceràmica vidriada amb vidriat verd gòtic, marró melós i ceràmica esmaltada decorada en reflex metàl·lic valencià així com algun fragment de decoració en blau cobalt i de producció de Barcelona. Datava de mitjans del segle XV coincidint amb la construcció de l'edifici existent. S'adossava a la paret de tancament sud de l'àmbit del celler amb aparell de carreus de pedra ben treballats i escairats i també a la UE131; una mena de pilastra solidària al mur sud de la nau construïda amb un aparell de carreus de pedra ben treballats i escairats que es va relacionar amb l'arrencada d'un arc a diafragma mol semblant al recuperat a l'interior del celler i visible des de la planta entresòl de cal Metge Solé i també a l'arc visible des del carrer de Sant Josep de Calassanç i visible a l'interior de la botiga. Al costat oposat; és a dir on hi ha el mur 117 de sosteniment de les plantes superiors de la casa aquest element havia desaparegut atès que havia estat substituït pel mur mitger de la casa. Aquest fet va permetre interpretar que aquests arcs eren les estructures més antigues conservades posant-se en relació també amb el mur 109 o mur de tancament sud de la present nau. A sota seu va aflorar la roca mare o natural donant per finalitzats els treballs d'excavació.

Diferents detalls de l'arrencament de l'arc a diafragma o estructura 131 solidària al mur de tancament sud de la nau del celler i de característiques similars a la resta dels conservats.

INTERPRETACIÓ

Els treballs d'intervenció arqueològica realitzats al subsòl de Cal Metge Solé han servit per poder interpretar la cronologia de construcció i evolució de la majoria dels murs conservats posant en èmfasi la complexitat d'interpretació de les estructures que ens han arribat fins als nostres degut al seu ús continuat al llarg del temps. La nul·la presència d'estratigrafia conservada es deu a aquest ús continuat fins als nostres dies que ha provocat que les construccions s'anessin transformant constantment sense deixar rastre de material ceràmic o arqueològic i això ens ha dificultat molt la tasca per a poder establir hipòtesis. En el cas de la Biblioteca de Cal Morató i part de Cal Metge Solé les estructures conservades havien estat destruïdes al 1635 coincidint amb la guerra de Segadors i això va provocar que el jaciment que va ser excavat entre els anys 2009 i 2010 fos molt ric en material arqueològic de les cronologies medievals. Aquest jaciment el qual n'adjuntem en un annex va obtenir uns resultats que s'han de complementar amb els de l'estudi històric i arquitectònic que us mostrem en aquest document.

Fase anterior al segle XIV

Correspondria amb la fase més antiga quan el nucli antic de Solsona estava dividit en dues parts ben diferenciades; la part de Santa Maria al voltant del monestir-canònica (actual catedral) i el nucli del castell el qual s'organitzaria al voltant de l'edifici de l'ajuntament (antic castell) de forma concèntrica i en el que hi hauria un seguit de finques i parcel·les, moltes d'elles buides. Dataríem d'aquest moment la sitja 131 i també els retalls 102, 103 i 104. Aquests elements estarien en relació amb sitges d'emmagatzematge de gra de característiques similars a les recuperades al passadís que comunicava cal Metge Solé amb el pati de Cal Morató (actual placeta d'accés a la biblioteca) i datades de mitjans del segle XII al XIV segons el material ceràmic que s'hi va recuperar.

Vegeu imatges:

Detall de les estructures o sitges recuperades en els treballs d'intervenció arqueològica a Cal Morató al sector dit "Fesolet" coincidint amb el pati de comunicació de Cal Metge Solé amb el pati de Cal Morató. A la primera imatge les tres sitges trobades a la part de més a ponent, una vista d'una d'elles una vegada excavada i la darrera imatge correspon amb la sitja 111 recuperada en aquesta intervenció. Tots tres elements hi anirien relacionats i datats d'un mateix període cronològic.

En el cas dels retalls 101, 103, 104 i 106 els vincularíem amb els encaixos d'algun tipus de premsa o trull d'oli amb els canalons de comunicació i la cubeta del solatge. La troballa d'aquest element seria comprensible i perfectament justificable tenint en compte la gran quantitat de vinya que es documenta en el període medieval i que va consistir en la principal activitat econòmica. Val a dir que durant els treballs d'intervenció arqueològica al castell de Ceuró (Castellar de la Ribera) l'any 2005 es van trobar uns orificis semblants que s'hi podrien relacionar. Vegeu imatges:

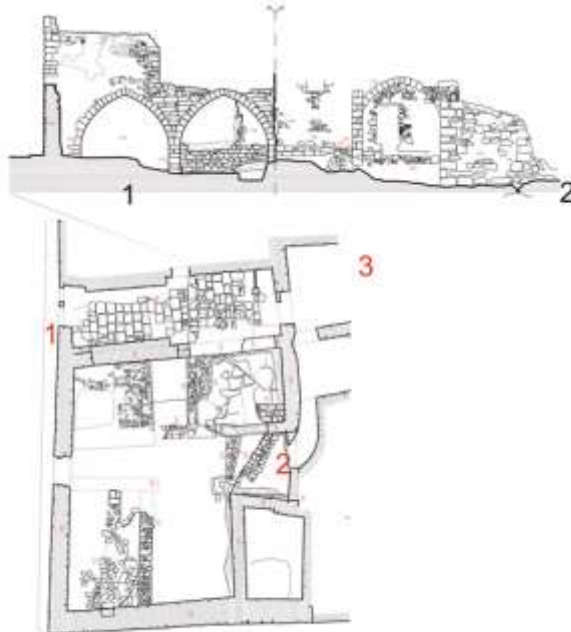
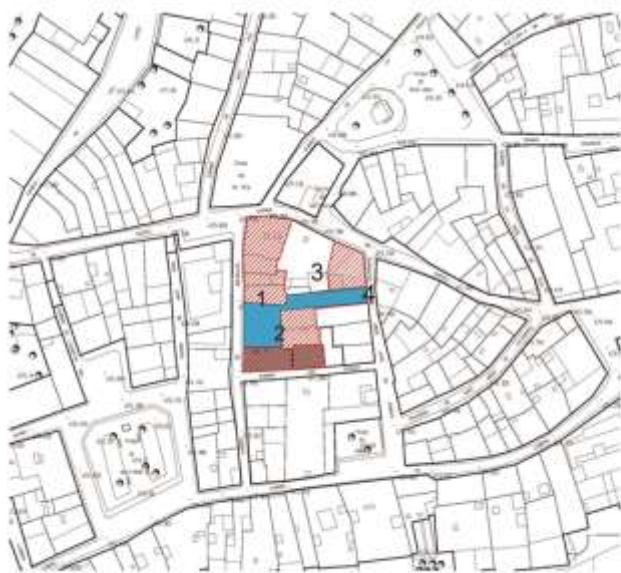
Imatges de les estructures 102, 103 i 104 i relacionades possiblement amb una premsa o trull.

Fase del segle XIV

Correspon amb l'etapa de formació de part de l'urbanisme que ens ha arribat als nostres dies a la zona o "nucli del castell" i més en concret a la zona on hi ha els edificis de Cal Metge Solé i de Cal Manel juntament amb Cal Morató dins la complexa trama de la denominada "illa cultural".

A grans trets la zona es va dividir amb parcel·les rectangulars amb les característiques pròpies de les parcel·les "gòtiques" de 14 metres de llarg x 3-4 metres d'amplada i amb construccions entre mitgeres. Els principals eixos foren el carrer Castell i el carrer de Sant Josep de Calassanç però també n'existiren altres de secundaris en forma de passatges per sota de les cases i també patis porticats. Aquest en seria el cas del passatge cobert que comunicaria el pati de Cal Morató amb el carrer de Sant Josep de Calassanç per sota de les cases de Cal Metge Solé. Aquest passatge per sota de les cases estaria cobert mitjançant arcs a diafragma apuntats dels quals el descobert en els treballs d'excavació a la planta baixa de Cal Metge Solé (UE.131) com el que encara es conserva en façana al carrer de Sant Josep de Calassanç i també a la planta entresòl del celler de Cal Metge Solé. El nivell de circulació seria un nivell de terra de textura argilosa (UE. 130 i 125) el qual amortitzaria les estructures anteriors descrites unes línies més amunt. Altres arcs similars també hi hauria hagut a la paret de carreus de pedra de tancament de Cal Manel i en el que tant sols es veien les seves empremtes.

Situació damunt cartografia dels elements relacionats amb el passatge cobert per sota de les cases i de la plaça de Marçol. i hipòtesi de traçat en color blau. Indicació de les arcades que el sostenien conservades in situ

Aquest passatge hauria tingut com a murs de tancament els que delimitaven el celler de Cal Metge Solé (UE. 109). Passatges de característiques semblants serien localitzats a la zona de l'hotel de la Freixera el 2015. El pati de cal Morató amb la llotja porticada que accedeix a la biblioteca seria contemporani a aquests elements i relacionat amb una mateixa finalitat. Dataríem aquests elements de mitjans del segle XIV. Molt possiblement les tres crugies que formen la casa de Cal Metge Solé i també de Cal Manel serien tres parcel·les de cases entre mitgeres i independents

Fase del segle XV.

Època que es decideix construir l'edifici de Cal Metge Solé (antiga farmàcia Pallarès) mitjançant l'adquisició de les tres finques que configuren les tres crugies de la casa i la seva unificació en una de sola organitzada al voltant d'un pati central de llums on hi hauria hagut l'escala d'accés a les plantes superiors (actual vestíbul). Per al suport dels murs principals de la casa es van aprofitar els murs de delimitació de l'antic passatge cobert, encara en ús (UE. 109) i es van reforçar mitjançant murs de carreus de pedra picada ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i disposats en filades regulars i horitzontals (murs UE. 117) A la vegada en aquests murs s'hi van adossar alguns cups de vi i s'hi van obrir algunes portes de comunicació entre aquests àmbits i el passatge cobert. Les lloses de pedra dels marxapeu 108 en serien construccions solidàries. El paviment de circulació continuava sent la UE.125-130 i en alguns punts s'hi van recolzar alguns còdols (UE.108). En quant al cup de vi 118 es va adossar al mur de tancament de l'antic passatge (UE.109) i es va assentar damunt de la roca natural mitjançant una rasa (UE.119) reblerta per pedres unides amb morter de calç (UE.120) i adossada al cup de vi i també contemporània al mur 117.

Imatges del cup de vi 118, del mur de sosteniment de la casa o UE.117, de la paret externa del cup 118, de la rasa de fonamentació 119 i el rebliment 120 i del mur 117 des de la cara externa amb la porta de comunicació a l'interior de la casa des de l'antic passatge cobert.

Pensem que en aquesta fase del segle XV, l'antic passatge cobert del segle anterior que partia des del carrer de Sant Josep de Calassanç i es dirigia al pati de Cal Morató es mantenia en ús i va servir com a pas per a que els portadors de la verema portessin el raïm provinent del vinyet als cups de les cases sense haver de passar per l'entrada principal sinó que es va habilitar aquest accés per a poder-hi accedir de manera més ràpida sense interferir en els afers de la vida quotidiana. A més el gas que es despenia el premsatge era altament tòxic i això feia que estigués separat de la resta de dependències de la casa.

Els paviments o sòls de còdols de riu units amb argila localitzats a les cales 1 i 2 del vestíbul d'entrada serien d'aquesta fase mentre que els estrats 01 i 02 ja serien de principi del segle XX

Els segles XVI i XVII

Moment que es porten a terme reformes en aquest àmbit i dirigides totes elles a les transformacions i compartimentacions. Així doncs pensem que és en aquest període quant l'antic passatge de comunicació entre carrers desapareix per quedar embegut per les diferents dependències de les cases. Entre les reformes més remarcables en caldria esmentar la divisió de l'espai de l'antic passatge cobert per arcs a diafragma en dues plantes mitjançant la construcció d'un forjat de fusta a la cota de la planta entresòl. Aquest fet va implicar la construcció de l'escala de comunicació de la botiga amb aquesta planta i la construcció dels murs 114, 115 i 116 per a dividir l'àmbit de la casa i del passatge a la casa Morató respecte el de la botiga. La connexió entre aquests dos espais es va

fer mitjançant la porta 116 amb el marxapeu 121 i l'estrat 112 que recobria tot aquest àmbit i es feia servir com a paviment o sòl de circulació. Pensem que la claveguera 126, l'estrat de cobriment 125 i la Rasa 127 serien construïdes en aquest període per a canalitzar les aigües residuals de la casa i del celler i conduir-les al pati exterior. Durant els treballs de desmuntatge de l'antiga casa Morató i algunes dependències del Metge Solé per a construir la biblioteca comarcal es va desmuntar parcialment una claveguera orientada en sentit est-oest i que possiblement anava relacionada amb les UE. 126 i 127 formant part d'un mateix element (vegeu memòria dels treballs a l'annex).

Vista general de les canalitzacions i paviments trobats en els treballs d'excavació de l'antiga casa Morató en el passadís que connectava amb l'àmbit descrit i amb la possible canalització relacionada amb les UE. 126 i 127 formant part d'un mateix element.

Imatges de la porta 106, la claveguera 125, 126 i 127, l'escala de connexió de la botiga amb la planta entresòl i el mur 115 construït amb el sistema de llistons de fustes verticals i maó ceràmic simulant el model de l'entramat.

Les reformes del segle XVIII i XIX

No van ser gaires els canvis que es produïren en aquest segle ja que pensem que els elements i distribució descrita als apartats anteriors es van mantenir en ús. Pensem que la reutilització de l'antiga bassa o cubeta d'emmagatzematge de líquids (UE.102) es va reutilitzar com a pastera de

calç construïnt el mur de contenció 105 a la banda est amb pedra i maó a trenca junt. També correspondria a aquest període el mur de maó que separa el cup de vi 118 amb el pilar de pedra que separa el vestíbul d'entrada de la resta del celler. Aquest mur guarda una estreta relació amb la resta de murs de maó que delimiten l'àmbit de la botiga i el separen de cal Metge Solé. Pensem que serien erigits a mitjans del segle XVIII. Altres reformes podrien ser el paviment de cairons 128 amb la seva preparació 129 o els rebliments 100 i 101 de la pastera per a reconvertir-la en carbonera. Algunes d'aquestes reformes serien de la fi del segle XIX o fins hi tot del segle XX.

Detalls del paviment 128 de maons ceràmics amb l'arrencament de l'arc a diafragma 131 a sota i l'escala d'accés a la planta primera de Cal Metge Solé vista des de sota i adossada al mur original.

El paviment que cobria el cup 118 des de la planta entresòl així com també el mur que el separava des del vestíbul principal i l'arc de maó ceràmic de doble rosca serien altres construccions d'aquesta època.

CALES ARQUEOLÒGIQUES FETES A L'ÀMBIT DE LA BOTIGA

Dins l'àmbit de la botiga de Cal Metge Solé es van obrir un seguit de cales arqueològiques al costat dels murs perimetrals per a poder conèixer en detall la fondària original i també el seu aparell. Es van obrir un conjunt de quatre cales a la part del davant amb façanes al carrer Castell i carrer de Sant Josep de Calassanç

Cala 1

Cala de 0,5 m d'ample x 1 m de llarg paral·lela al mur nord de la façana principal i aprofitant la cantonada de la paret de delimitació amb el vestíbul de cal Metge Solé i construïda en maó ceràmic. . es va excavar uns 65 cm de fondària documentant l'aparell del mur de façana construït amb carreus de pedra picada i també el mur de maó ceràmic de delimitació del vestíbul de Cal Metge Solé el qual descansava damunt d'un mur construït amb aparell de carreus de pedra .No es va arribar al fons tot i que es va interpretar com a elements de cronologia medieval

Detall de la cala 1 amb l'aparell dels murs que la delimiten en pedra picada

Cala 2

Es va excavar a l'extrem oposat de l'habitació coincidint amb l'angle sud-est entre el pilar de pedra que sostenia les plantes superiors i el mur de delimitació amb el vestíbul d'entrada a cal Metge Solé. Es va excavar 1,80 metres i no es va arribar al fons. Es va poder comprovar com l'aparell dels murs que la delimitaven era de carreus de pedra picada ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç.

Imatges de la cala 2 de la botiga amb l'aparell dels murs que la delimita en pedra picada

Cala 3 i 4

Es van excavar al costat oposat de les dues primeres i coincidint amb els angles nord-est i sud-est de l'habitació i amb uns resultats molt semblants. La primera d'elles excavada a l'extrem nord-est aprofitant la cantonada del carrer Castell amb Sant Josep de Calassanç i amb unes dimensions de 2 x 0'75 mes va documentar com a sota del paviment hidràulic existent hi havia un segon paviment de còdols de riu que es recolzava damunt d'una volta de pedra construïda amb dovelles, la qual estava destruïda i substituïda per un arc de doble rosca de maó ceràmic de perfil rebaixat que sostenia l'aparell de maçoneria de la façana. Es va excavar uns 150 cm de profunditat documentant-ne uns potents rebliments de terra.

No es va arribar al final

La següent cala es va fer a l'extrem oposat i tenia unes dimensions similars d'uns 220 cm de llarg x 75 cm d'ample. També es va trobar les restes d'un paviment de còdols que alhora recolzava damunt una volta de pedra semblant a la recuperada a la cala 1 que s'adossava a un pilar de pedra picada que servia de recolzament a l'arc rebaixat de maó ceràmic que apareixia a la cala 1 i que coincidia amb una de les parets mestres de la casa. Es van interpretar com a elements medieval i relacionades amb estructures subterrànies no excavades.

Imatges de la cala 3 feta a l'extrem nord-est i de la cala 4 feta al costat oposat. A dalt les mateixes cales però col·locades a la inversa. En podem observar l'arrencament de la volta del celler marcada en el perfil amb un paviment de còdols de riu i la seva substitució per un arc de maó ceràmic de doble rosca. L'alta imatge el pilar de pedra picada amb l'altre arrencament de la volta de canó i a l'esquerra l'arc de doble rosca de maó ceràmic que la substitueix.

Cala 5 i 6

Excavades a la cantonada nord-est i sud-est de la crugia central de la botiga i en la que va aflorar la roca mare natural a sota dels paviments existents. Tenia unes dimensions de 50 x 50 cm.

Cales 7 i 8.

Es van excavar a la darrera crugia de la botiga delimitant amb la finca veïna del carrer de Sant Josep de Calassanç i coincidint amb l'àmbit de l'antic passatge cobert. La primera d'elles es va excavar a l'angle nord-est amb unes dimensions de 102 cm x 75 d'ample. Es va veure com el paviment existent recolzava damunt un sostre de bigueta de formigó i encadellat ceràmic que cobria els reblliment del seu interior. Es va excavar uns 70 cm de fondària i es va poder veure com l'aparell dels murs que l'envoltaven era de carreus de pedra picada ben treballats i escairats i units amb argamassa de calç. La següents cala i amb unes dimensions de 120 cm de llarg x uns 50 cm d'amplada va documentar com el mur de carreus de pedra que coincidia amb el tancament sud del passatge o celler recolzava damunt de la roca mare a 140 cm de profunditat i en la que s'hi observaven un seguit de canalons excavats a la roca amb una orientació est-oest i els quals estaven coberts per potents capes de reblliment. No es va poder interpretar la seva funcionalitat.

Imatges de les cales 7 i 8 excavades a la tercera crugia de la botiga. Noteu-ne a la cala 8 la presència d'uns encaixos i canalons al fons de funcionalitat desconeguda

Interpretació

Malgrat no s'hagi pogut excavar amb totalitat aquest àmbit i no s'hagi pogut obtenir material ceràmic representatiu, la realització d'aquestes cales ha posat de manifest la complexitat de l'edifici degut al seu ús continuat al llarg del temps i ens remunta al seu origen en l'època medieval. Tanmateix aquestes cales, llevat de les fetes a la crugia central (cales 5 i 6) posen de manifest l'existència d'estructures subterrànies com ara cellers i altres cavitats que només es podran conèixer mitjançant una excavació en extensió. A més a més aquestes cales ens han plantejat nous dubtes com per exemple la continuïtat d'aquests elements sota del carrer de Sant Josep de Calassanç (cala 3 i 4), la cota real del carrer, l'existència d'una cota de circulació molt més baix a les cales 5 i 6. La seva cronologia i en quina fase s'utilitzen ja que malgrat pensem que corresponen al període medieval desconecem exactament en quina cronologia i si anirien en relació a les construccions existents a la zona abans que es construís l'actual casa de Cal Metge Solé o amb aquesta segona. Tots aquests dubtes quedaran aclarits en part en el moment que s'hi pugui intervenir en extensió.

CONCLUSIONS PRELIMINARS

Malgrat que encara manqui bona part de la feina per fer i no s'hagi pogut acabar d'estudiar l'edifici a fons podem establir a priori unes primeres conclusions sobre la seva cronologia i hipòtesi evolutiva.

Fase anterior al segle XIV

Correspondria al moment inicial de construcció. Al nucli del Castell sols hi havia algunes construccions entre mitgeres organitzades al voltant del castell dels Torroja, situat a l'emplaçament actual de l'ajuntament de Solsona i tancat darrere un recinte de muralles, la traça del qual passaria per l'actual carrer de Llobera i també carrer de la Mare de Déu. Dins aquest recinte hi hauria tot tipus d'activitats manufacturera i entre elles sitges d'emmagatzematge de gra, trulls i premses de vi etc. Aquests elements ja han estat comentats a l'apartat anterior al moment de parlar de la intervenció arqueològica.

Segle XIV

Moment que es configura el parcel·lari de Solsona a la zona del nucli del Castell mitjançant cases entre mitgeres de planta rectangular allargassada amb alguns soterranis i les parets construïdes amb pedra picada i les parts superiors realitzades amb tàpia. Entre aquestes parcel·les existirien alguns patis o passatges coberts com el que s'ha descrit en el moment de parlar de la intervenció arqueològica i del que en l'estudi i la diagnosi dels paraments hem identificat a la zona de la botiga i baixos de Cal Metge Solé. En correspondrien els murs calorejats en gris clar en els plànols de diagnosi de paraments i també en els marcats en color verd oliva referent a les tàpies de la planta baixa i en el cas de Cal Metge Solé la P1. En el cas de Cal Manel relacionaríem d'aquest moment el volum rectangular situat a tocar de la biblioteca i dividit en dues crugies separades per un arc a

diafragma ogival i també la porta d'accés coronada en arc rebaixat i similar a les localitzades a l'hotel de la Freixera també a Solsona al C/ St. Llorenç 44. Suposem que la planta primera d'aquest cos amb aparell de pedra picada i les parts superiors de tàpia serien d'aquest mateix moment. Les estructures i parets grafiades en color rosat són de difícil cronologia tot i que apuntem que serien a cavall del segle XIV i XV.

Segle XV

Moment que es configura l'actual finca de cal Metge Solé en tres crugies. Pensem que serien d'aquest moment la majoria de les parets conservades a la planta baixa i part de la planta primera amb aparell de carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades més aviat regulars. Als plànols hem identificat aquestes estructures en color gris fosc, especialment a cal Metge Solé amb les façanes del carrer Castell organitzades mitjançant una porta adovellada d'entrada principal i l'accés a la botiga format per un porxo semi obert. A l'alçada del primer pis hi hauria dues finestres, possiblement geminades i damunt seu una galeria o solana oberta a manera d'eixida i separada per pilars de pedra que sostindrien la coberta de fusta. Internament s'organitzaria en tres crugies les quals les dues més properes al carrer castell serien separades per pilars de pedra que pujarien fins a la planta de sota la teulada. A l'extrem més occidental hi hauria el pati de llums amb una escala de pedra que comunicaria amb l'entrada principal i una llotja oberta a l'interior formada per dos obertures separades per una columna vuitavada i coronades per llindes de fusta. Els cups de vi de la planta baixa serien relacionats amb aquestes estructures com també ho serien els forjats o empostissats de bigues damunt de cavalls i llates de fusta amb tapa junts i tauletes laterals de la planta baixa (botiga i vestíbul i celler) com també del primer pis destacant el de damunt de la botiga coma sostre més remarcable. En el cas de la planta segona els envans de fusta vertical i maons ceràmics i també guix en dubtem la seva cronologia tot i que pensem que serien posteriors.

En el cas de Cal Manel malgrat estigui completament reformat pensem que correspondria a aquesta fase cronològica part de la façana d'entrada on s'hi poden diferenciar dues construccions diferents malgrat pensem que la configuració de la façana actual és dels segles següents. El celler subterrani i el cup de vi serien construccions relacionades amb aquesta època i també alguns murs adossats a la nau més propera a la biblioteca.

Segles XVI i XVII

Es porten a terme un seguit de transformacions, sobretot a la finca de Cal Manel on es configura la façana actual del 1680 amb la porta principal d'entrada del tipus adovellat i tres finestres a la planta primera, la central més gran que les altres dues que coincideixen amb tres finestres més de la planta sota teulada. Els murs de maçoneria marcats en color groguenc podrien correspondre a reformes d'aquesta època. També pensem que la majoria de sostres empostissats conservats a la planta baixa i primer pis serien d'aquest període.

En el cas de Cal Metge Solé la configuració de la planta segona amb la fisonomia que ens ha arribat als nostres dies seria d'aquesta època, especialment en els envans de separació amb llistons de fusta verticals i maó ceràmic (color taronja) així com restes de guix i maçoneria. Amb tot aquest tipus de tancament podria correspondre a la fase anterior. Ho testimoniarien els grafit i incisions inscrits a la paret mitgera de Cal Manel així com també en alguns maons del mur entramat de la planta sota coberta amb dates de 1620 a 1680 destinats al recompte de sacs en el moment quan la façana estava oberta mitjançant una solana. A la planta baixa i dins de l'àmbit del celler ja hem comentat que hi hauria hagut un seguit de divisions fomentades per la botiga i la separació d'aquest element de la resta de la finca amb envans de fusta i maó ceràmic i també murs de pedra picada. La divisió de i desdoblament de la planta baixa en dos pisos (PB i entresolat) seria també d'aquest moment amb la formació dels paviments i sòls actuals.

Segle XVIII i XIX

Època que es fan un seguit de transformacions a les finques de Cal Metge Solé i de Cal Manel. En el primer cas la façana es transforma amb la reconversió de les antigues finestres en balconeres

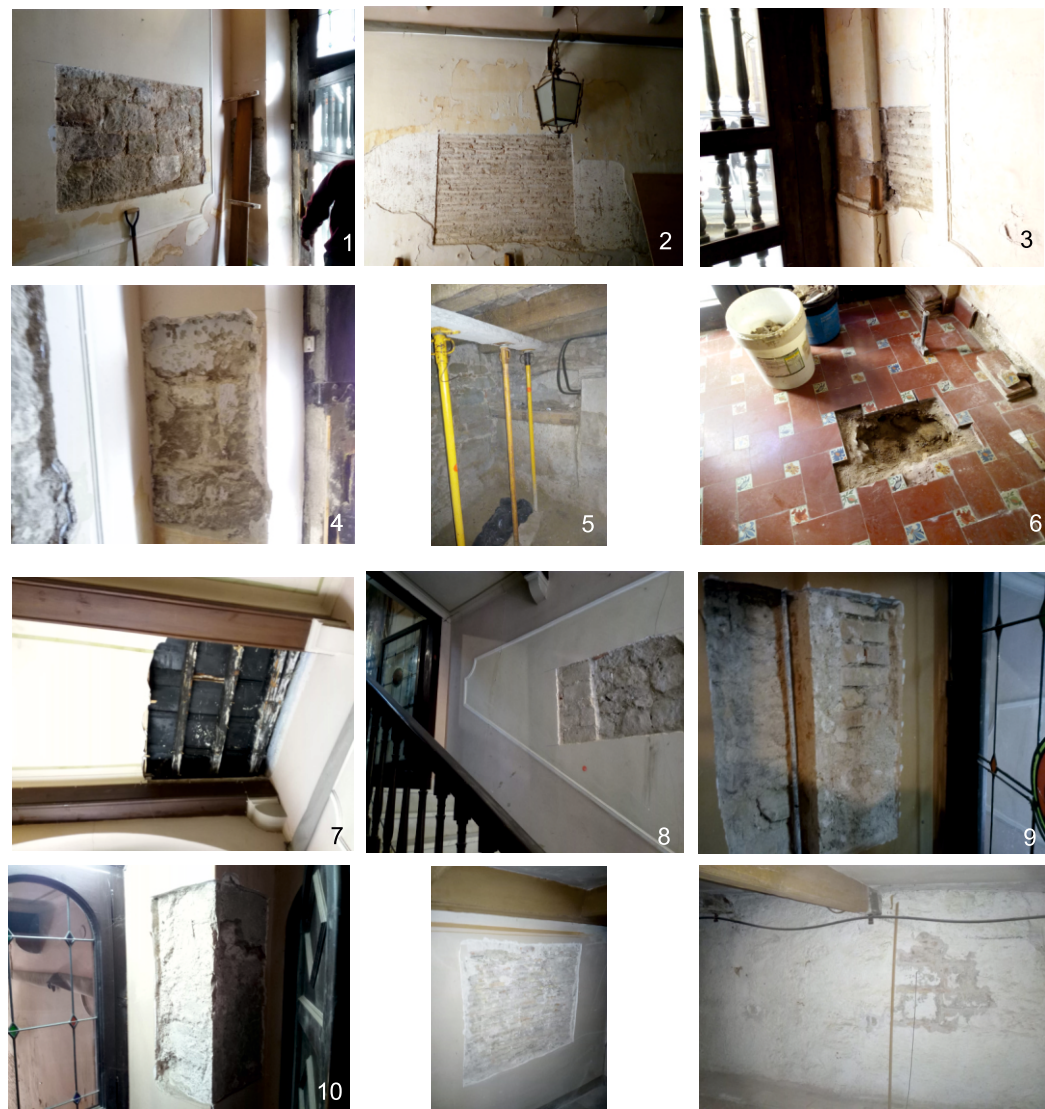
coronades per llindes amb la data de 1787 i balcons amb llosanes corbades típiques de l'època barroca. L'estucat de la façana amb decoració geomètrica amb les fusteries simulant el mateix dibuix en colors ocre, vermell i gris fosc i l'emmarcament de les obertures de la façana serien construccions contemporànies i solidàries a aquesta façana principal que adoptà una fisonomia completament diferent a l'original i semblant a la que ens ha arribat als nostres dies. En el cas de la façana del carrer de Sant Josep de Calassanç es va fer una operació similar malgrat que aquesta segona no es decorés amagant les diferents reformes i transformacions en els seus paraments.

En quant a l'interior es transformà el vestíbul del pati principal obrint algunes finestres a la planta entresol amb maó ceràmic i col·locant baranes de fusta tornejada. L'espai de la botiga també es va separar de la resta de la finca de Cal Metge Solé mitjançant els murs de maó ceràmic (color beige) que la delimiten. En quant a les estances del primer pis que miren al carrer Castell es van decorar amb pintures murals amb motius fets a plantilla i s'hi va erigir una alcova d'arc polilobulat i els sostres de fusta van ser emmascarats per falsos sostres de guix amb motllures. Les portes de les diferents estances van ser realitzades en fusta amb treballs musicats fets amb gúbia i amb plafons. Tot fa pensar que la darrera planta o solana que mira al carrer de Sant Josep de Calassanç va ser erigida en aquest moment. El pati interior va ser il·luminat mitjançant una llanterna coberta amb teulada a un sol vessant que sobresortia en forma de badalot i que s'il·luminava a través de dos ulls de bou.

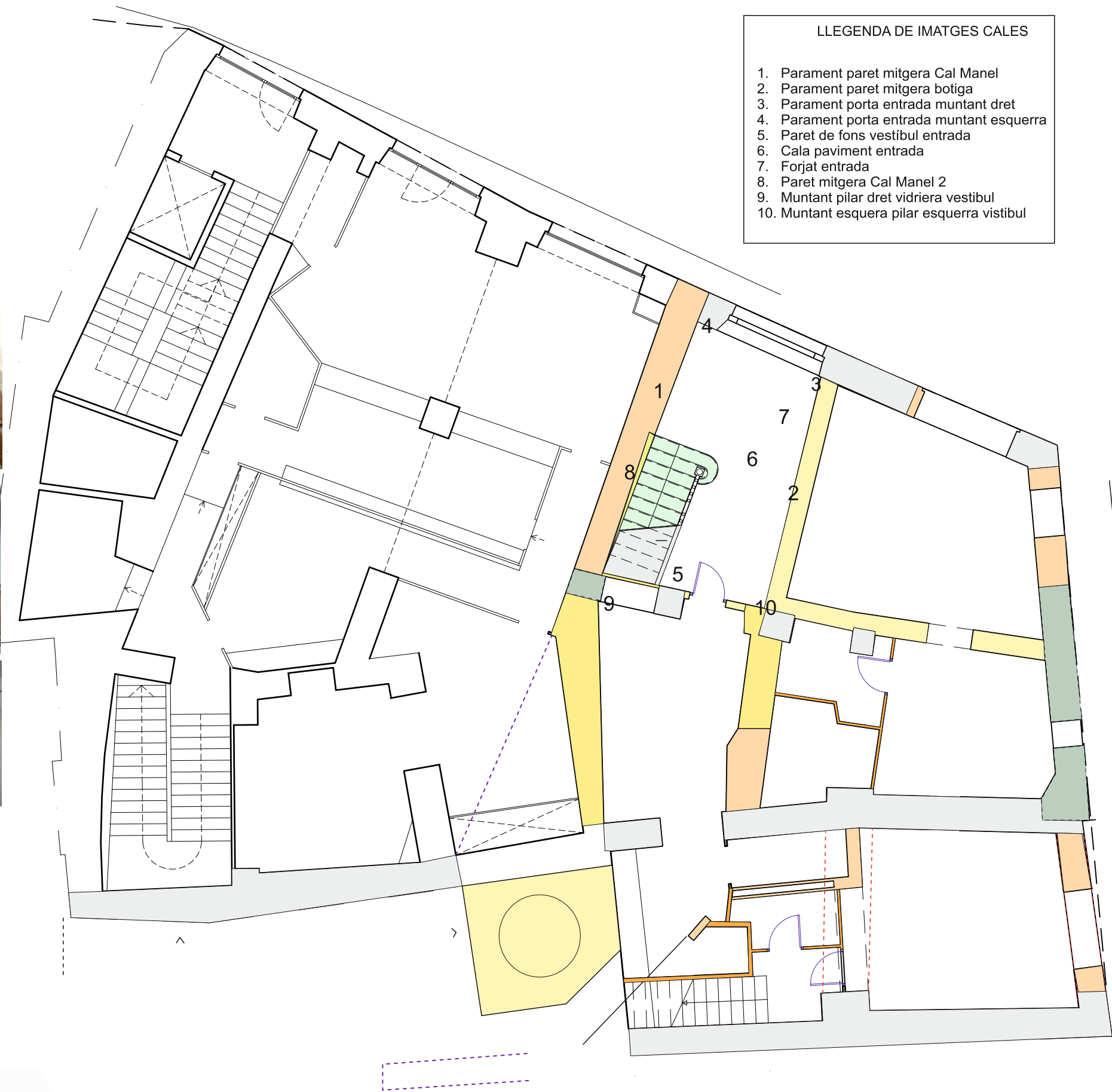
En el cas de Cal Manel les antigues finestres del primer pis de la façana principal van ser reconvertides en balconeres de la mateixa manera que els interiors de la planta primera van ser decorats amb pintures murals i els sostres originals rebaixats amb falsos sostres de guix i encanyissat. Desconeixem com hauria estat distribuïda internament ja que aquesta construcció ens ha arribat molt transformada. Amb tot sembla que hi hauria hagut un pati central de llums a l'emplaçament on al segle XIX es van construir els dos pilars de sosteniment dels sostres o forjats i que substituïren antigues divisions.

Segle XX

La casa de Cal Metge Solé es transforma en l'estat que ens ha arribat als nostres dies amb els paviments de rajola hidràulica de la planta baixa i entresol, la decoració del vestíbul d'entrada amb falsos sostres de guix, la decoració de les pintures murals de Joan Boix i Toni Nadal al vestíbul del pati distribuïdor, l'enlluït de les cambres de la planta primera i la formació del fals sostre a la botiga. La decoració i els revestiments del pati així com les escales de marbre blanc (color verd fosc) i el sòl del pati distribuïdor amb la tramada de l'escala que puja al primer pis i també els murs que el tanquen amb les portes de fusta i la vidriera de vidre emplomat serien elements fets a principi de segle XX coincidint amb la casa del doctor Solé. En el cas de Cal Manel es van transformar la planta soterrani i planta baixa primer per a adaptar-lo a botiga o llibreria i després als anys 80 com a sucursal bancària. Aquesta segona va ser molt agressiva amb el conjunt folrant la majoria de parets originals amb un mur de maó tipus totxana revestit de guix, es van fer paviments, es van eliminar elements més antics de la casa i es van fer nous passos de comunicació. A la vegada es va compartimentar amb murs de vidre per a formar despatxos i la cambra coberta amb volta de la planta baixa es va dotar de la caixa forta. Els forjats de la planta baixa van ser coberts per un sostre de plaques de guix i s'hi van fer passar tubs de ventilació dels aires condicionats i aparells de refrigeració. Al primer pis la transformació va ser igual d'agressiva canviant-ne els paviments, obrint nous accessos habilitant escales d'accés damunt antigues dependències. La planta segona es va habilitar com a habitatges i el sota coberta es va utilitzar com a magatzem.

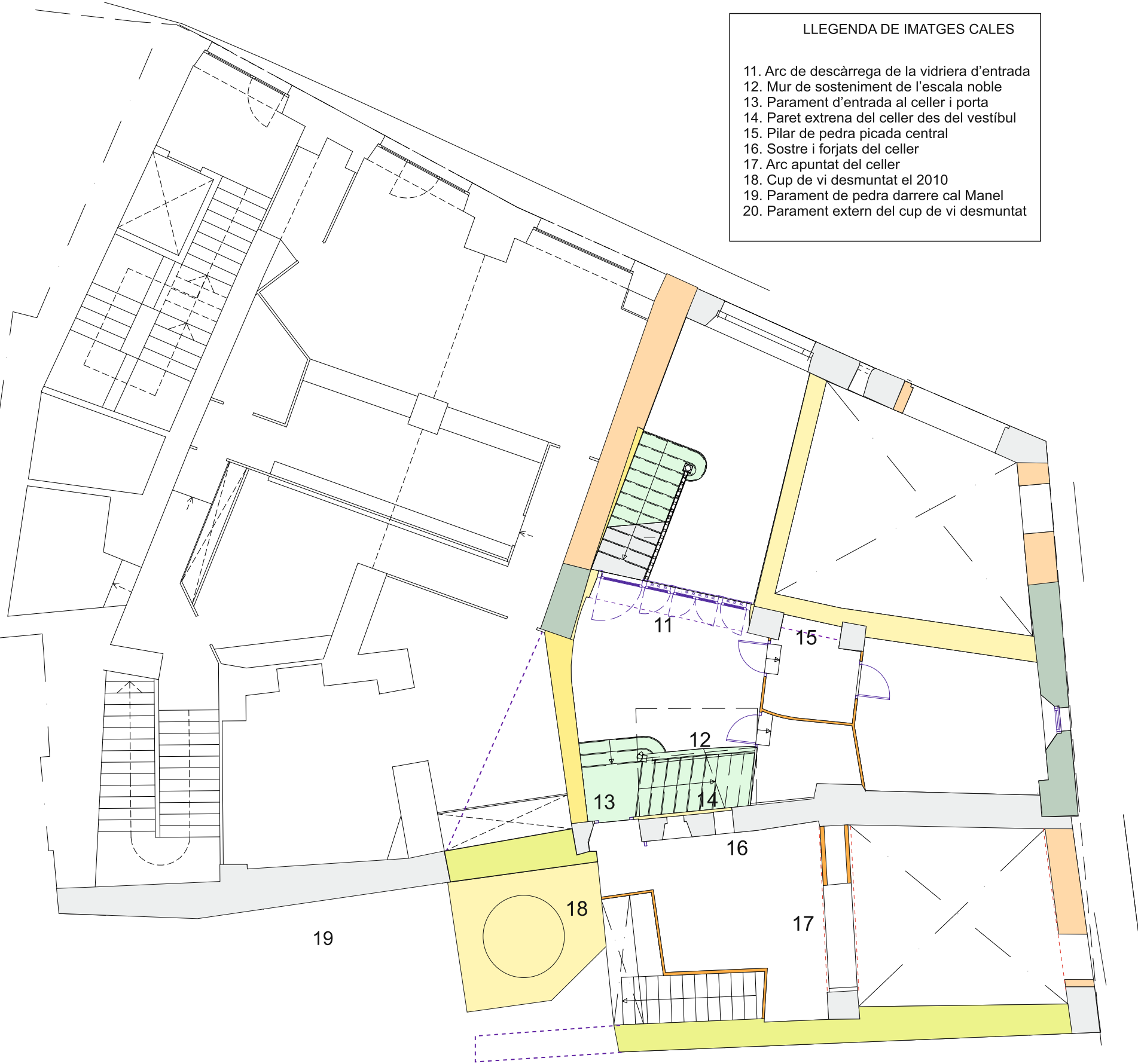

- LLEGENDA DE IMATGES CALES
1. Parament paret mitgera Cal Manel
 2. Parament paret mitgera botiga
 3. Parament porta entrada muntant dret
 4. Parament porta entrada muntant esquerra
 5. Paret de fons vestibul entrada
 6. Cala paviment entrada
 7. Forjat entrada
 8. Paret mitgera Cal Manel 2
 9. Muntant pilar dret vidriera vestibul
 10. Muntant esquerra pilar esquerra vistibul

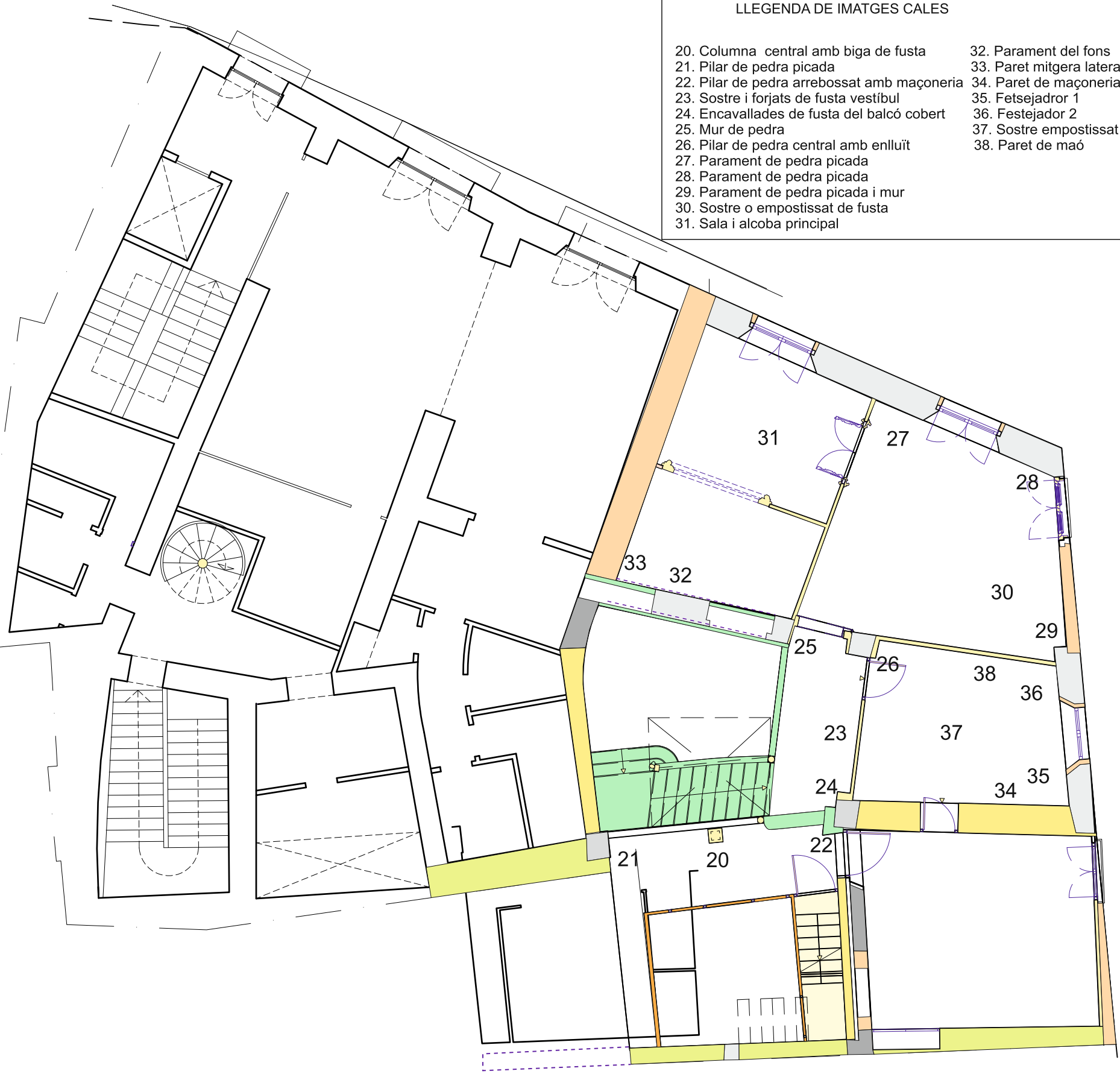

- LLEENDA DE IMATGES CALES
- 11. Arc de descàrrega de la vidriera d'entrada
 - 12. Mur de sosteniment de l'escala noble
 - 13. Parament d'entrada al celler i porta
 - 14. Paret extrena del celler des del vestíbul
 - 15. Pilar de pedra picada central
 - 16. Sostre i forjats del celler
 - 17. Arc apuntat del celler
 - 18. Cup de vi desmuntat el 2010
 - 19. Parament de pedra darrere cal Manel
 - 20. Parament extern del cup de vi desmuntat

LLEENDA DE IMATGES CALES	
20. Columna central amb biga de fusta	32. Parament del fons
21. Pilar de pedra picada	33. Paret mitgera lateral
22. Pilar de pedra arrebossat amb maçoneria	34. Paret de maçoneria
23. Sostre i forjats de fusta vestíbul	35. Festejador 1
24. Encavallades de fusta del balcó cobert	36. Festejador 2
25. Mur de pedra	37. Sostre empostissat
26. Pilar de pedra central amb enlluït	38. Paret de maó
27. Parament de pedra picada	
28. Parament de pedra picada	
29. Parament de pedra picada i mur	
30. Sostre o empostissat de fusta	
31. Sala i alcoba principal	

- LLEENDA DE IMATGES CALES
20. Columna central amb biga de fusta

21. Pilar de pedra picada

22. Pilar de pedra arrebossat amb maçoneria

23. Sostre i forjats de fusta vestibul

24. Encavallades de fusta del balcó cobert

25. Mur de pedra

26. Pilar de pedra central amb enlluït

27. Parament de pedra picada

28. Parament de pedra picada

29. Parament de pedra picada i mur

30. Sostre o empostissat de fusta

31. Sala i alcoba principal

32. Parament del fons

33. Paret mitgera lateral

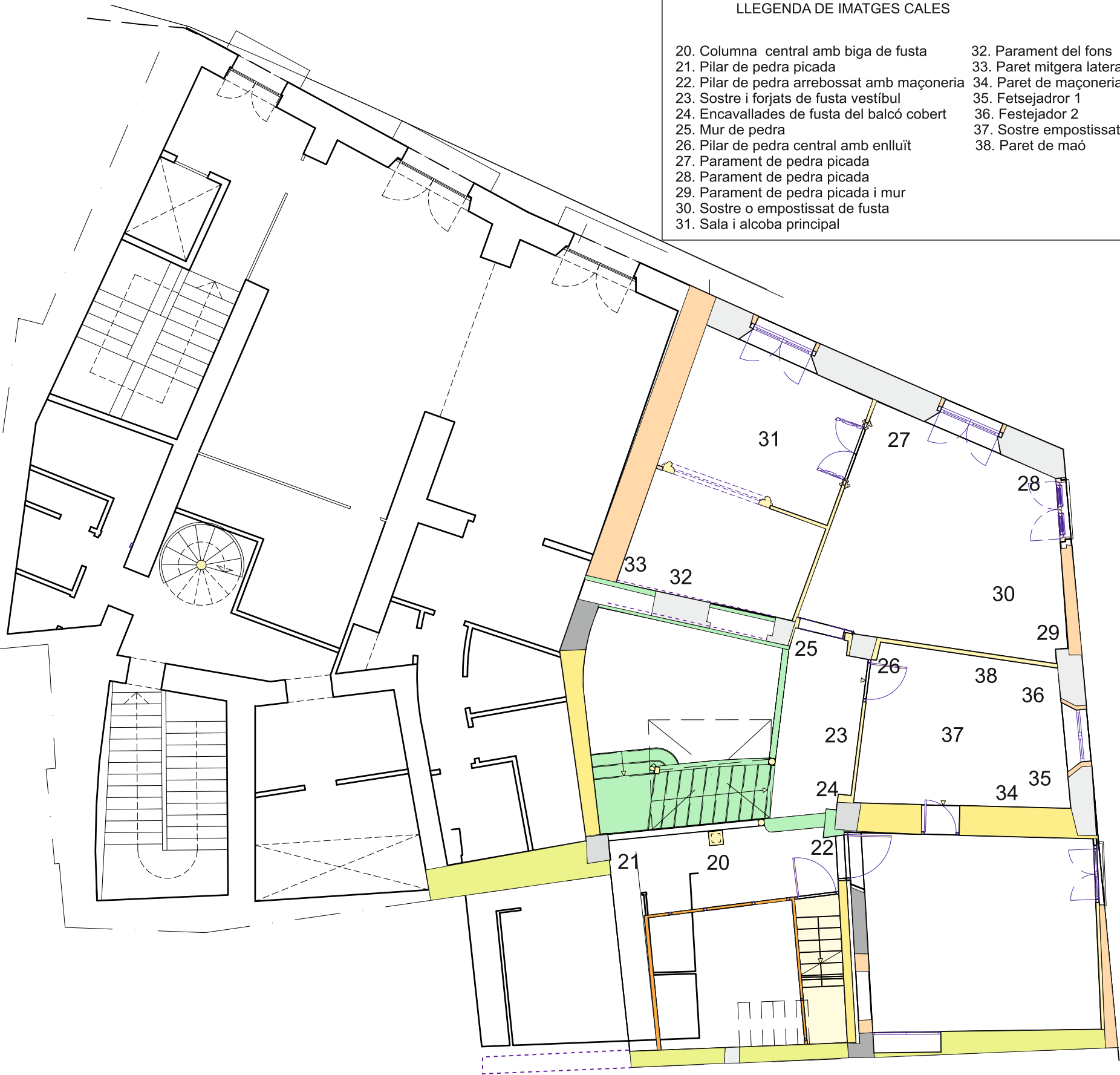
34. Paret de maçoneria

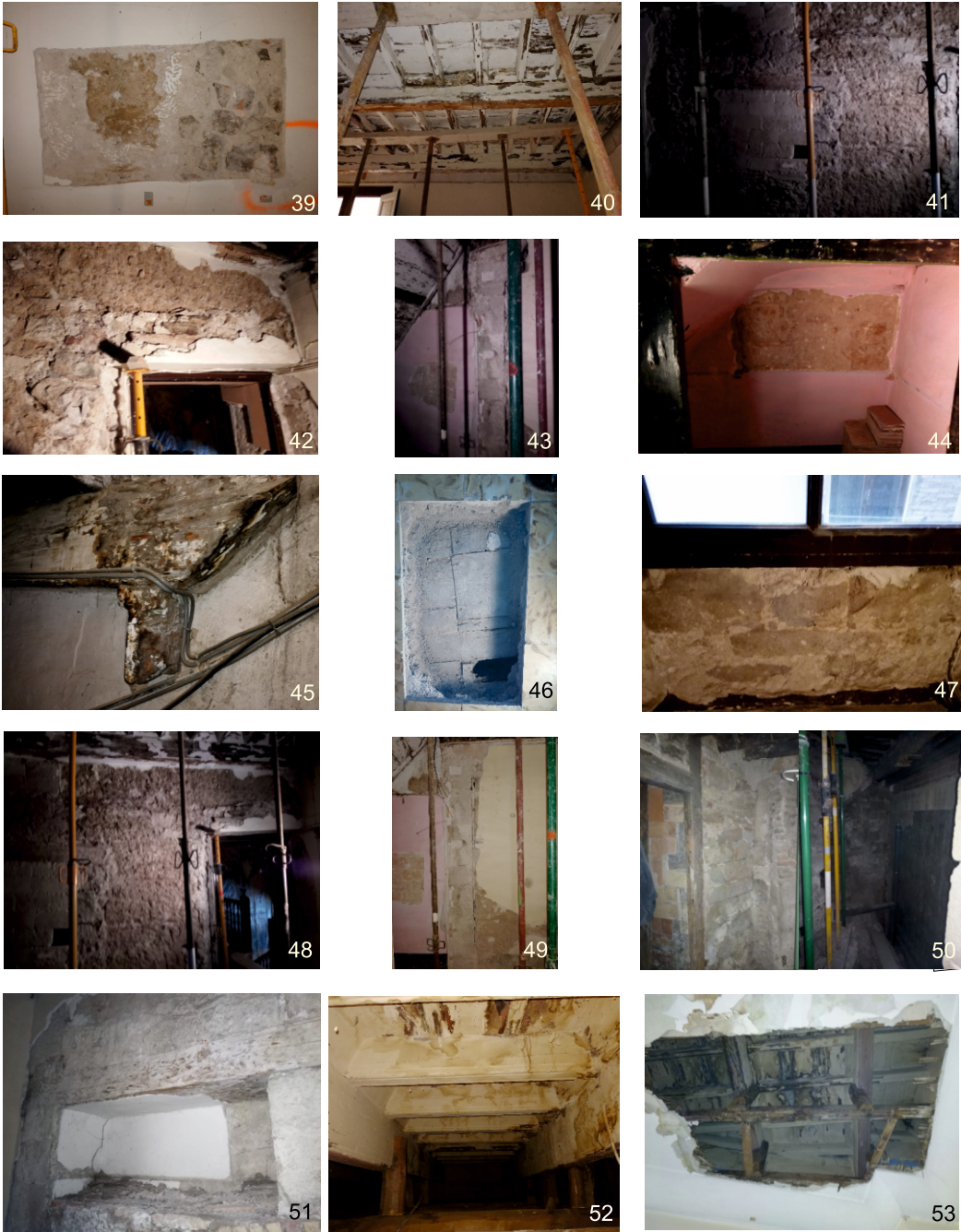
35. Fetsejador 1

36. Festejador 2

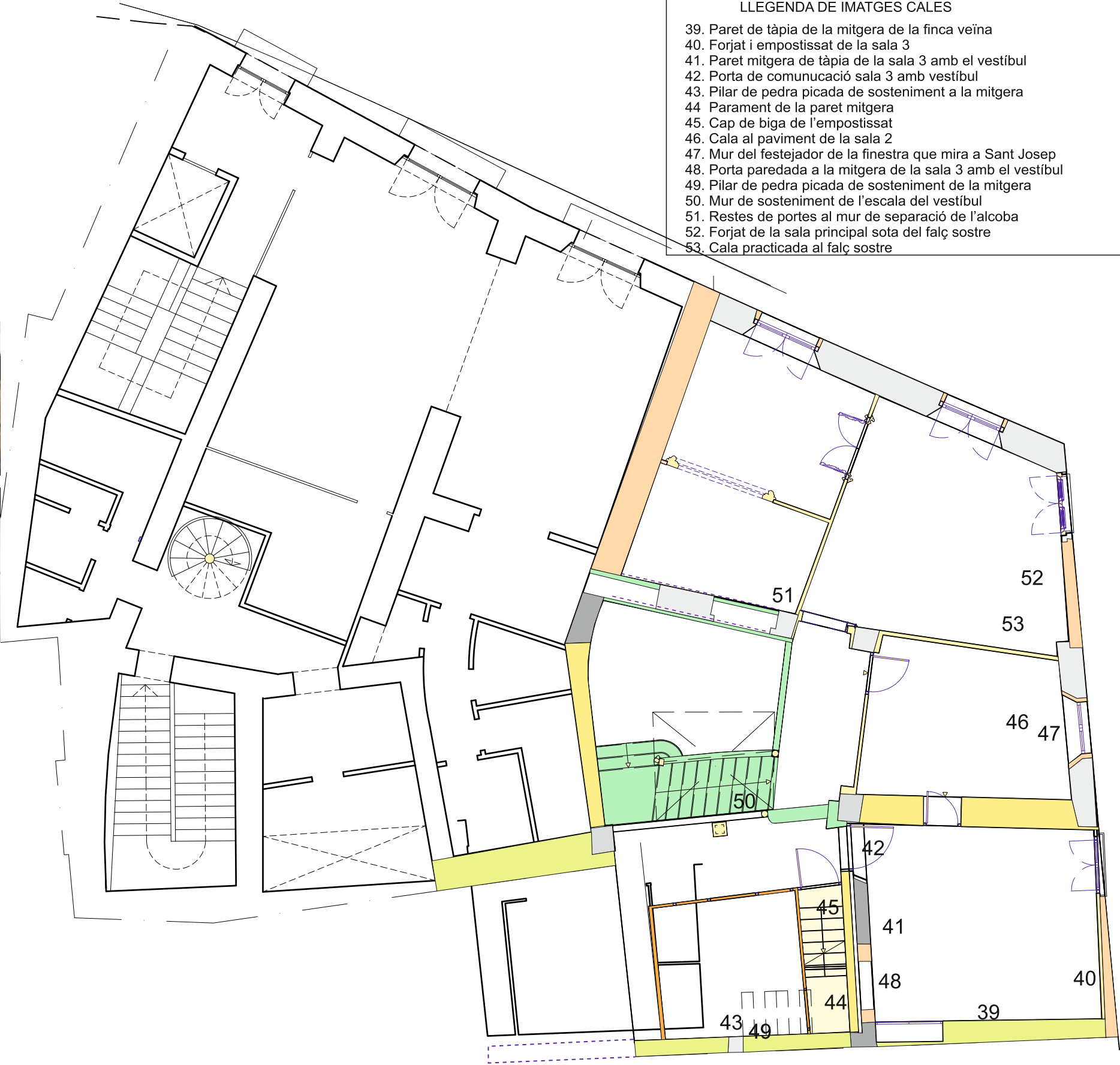
37. Sostre empostissat

38. Paret de maó

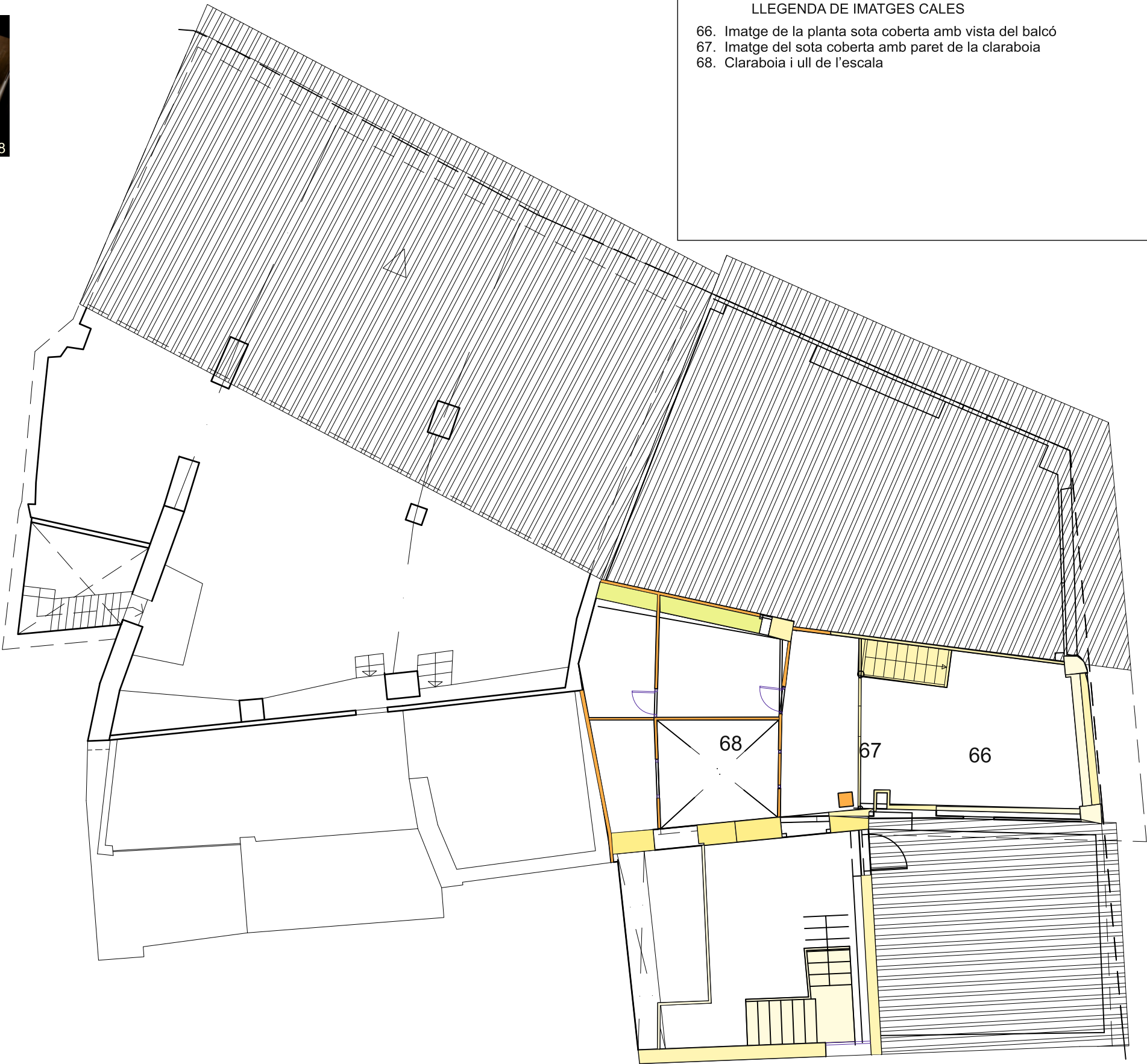

- LLEENDA DE IMATGES CALES
- 39. Paret de tàpia de la mitgera de la finca veïna
 - 40. Forjat i empostissat de la sala 3
 - 41. Paret mitgera de tàpia de la sala 3 amb el vestíbul
 - 42. Porta de comunicació sala 3 amb vestíbul
 - 43. Pilar de pedra picada de sosteniment a la mitgera
 - 44. Parament de la paret mitgera
 - 45. Cap de biga de l'empostissat
 - 46. Cala al paviment de la sala 2
 - 47. Mur del festejador de la finestra que mira a Sant Josep
 - 48. Porta paredada a la mitgera de la sala 3 amb el vestíbul
 - 49. Pilar de pedra picada de sosteniment de la mitgera
 - 50. Mur de sosteniment de l'escala del vestíbul
 - 51. Restes de portes al mur de separació de l'alcoba
 - 52. Forjat de la sala principal sota del falç sostre
 - 53. Cala practicada al falç sostre

- LLEGENDA DE IMATGES CALES
- 66. Imatge de la planta sota coberta amb vista del balcó
 - 67. Imatge del sota coberta amb paret de la claraboia
 - 68. Claraboia i ull de l'escala

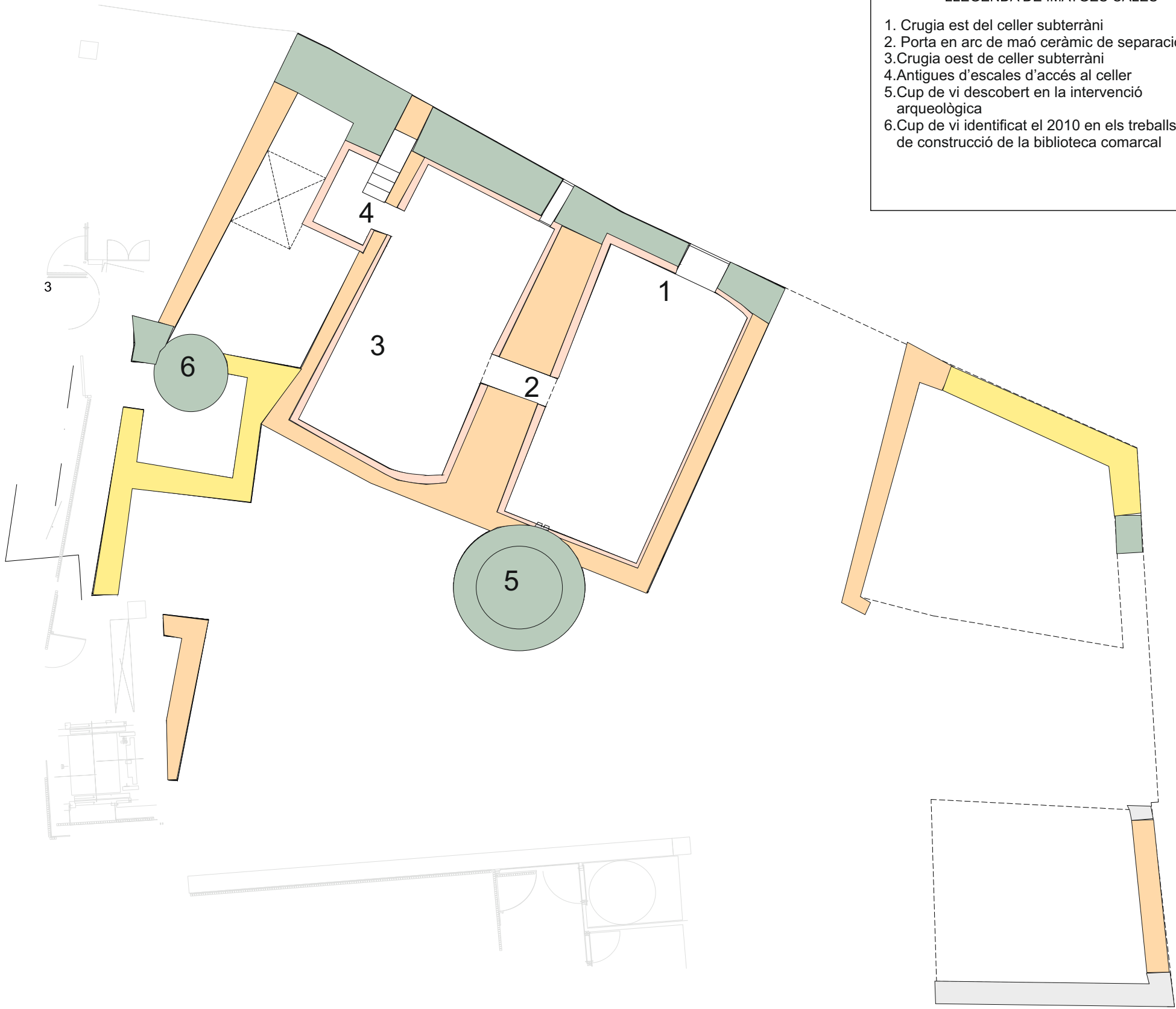

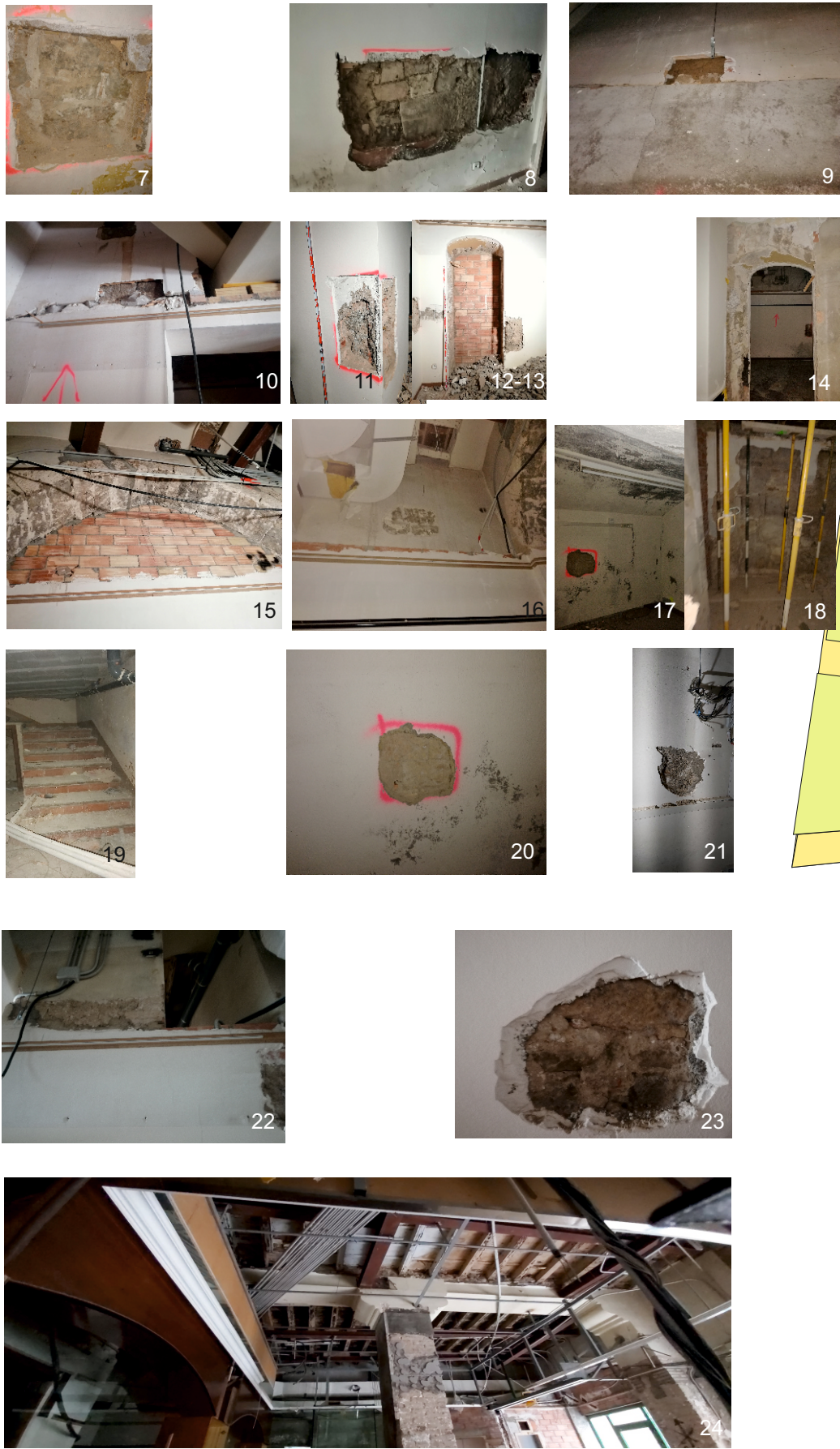

- LLEENDA DE IMATGES CALES
- 1. Mur amb fàbrica de pedra revestida per un enlluït
 - 2. Mur amb aparell de maó ceràmic revestit amb enlluït i porta
 - 3. Mur amb aparell de maó ceràmic revestit amb enlluït
 - 4. Mur de pedra picada amb una obertura paredada.
 - 5. Pilar de pedra picada i paret de maó ceràmic
 - 6. Sostre empostissat de fusta de la botiga
 - 7. Pilar de pedra picada i mur de maó ceràmic
 - 8. Cup de vi de pedra picada
 - 9. Parament de maó i guix
 - 10. Mur de pedra mal treballada i revestiment de guix
 - 11. Cup de vi de carreus de pedra ben treballada
 - 12. Mur de carreus de pedra i arrencament arc
 - 13. Murs de carreus de pedra i arrencament arc
 - 14-15. Mur de carreus de pedra

- LLEGENDA DE IMATGES CALES
- 1. Crugia est del celler subterràni
 - 2. Porta en arc de maó ceràmic de separació
 - 3. Crugia oest de celler subterràni
 - 4. Antigues d'escalas d'accés al celler
 - 5. Cup de vi descobert en la intervenció arqueològica
 - 6. Cup de vi identificat el 2010 en els treballs de construcció de la biblioteca comarcal

- LLEENDA DE IMATGES CALES
- 7. Cala 2 amb aparell de carreus
 - 8. Cala 3 amb un paredat de maçoneria
 - 9. Cala 4 a la paret sud amb aparell de tàpia
 - 10. Cala 5 al mur est de la nau amb pedra picada
 - 11. Cala 6 als muntants de pedra de la porta
 - 12. Cala 7 als muntants de pedra de la porta
 - 13. Cala 8 a l'arc rebaixat de pedra que corona la porta
 - 14. Cala 9 a l'exterior de la porta den comunicació de la nau
 - 15. Cala 10 a les dovelles de l'arc a diafragma
 - 16. Cala 11 al mur sud de la nau fet en pedra picada
 - 17. Cala 12 a la paret oest de la cambra coberta amb volta i aparell de maçoneria
 - 18. Cala 13 feta a la paret nord de la cambra amb aparell de pedra
 - 19. Cala 14 feta al mur exterior de la cambra en volta i aparell de maçoneria
 - 20. Cala 15 feta al mur exterior de la cambra amb aparell de maçoneria
 - 21. Cala 16 feta a l'escala d'accés a la planta primera amb restes d'una escala
 - 22. Cala 17 feta al mur oest de la nau amb aparell de pedra picada
 - 23. Cala 18 feta al mur oest de la nau amb restes d'una porta en arc
 - 24. Element 19. Sostre amb empostissat de fusta de la planta baixa

25

26

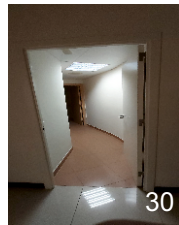
27

28

29

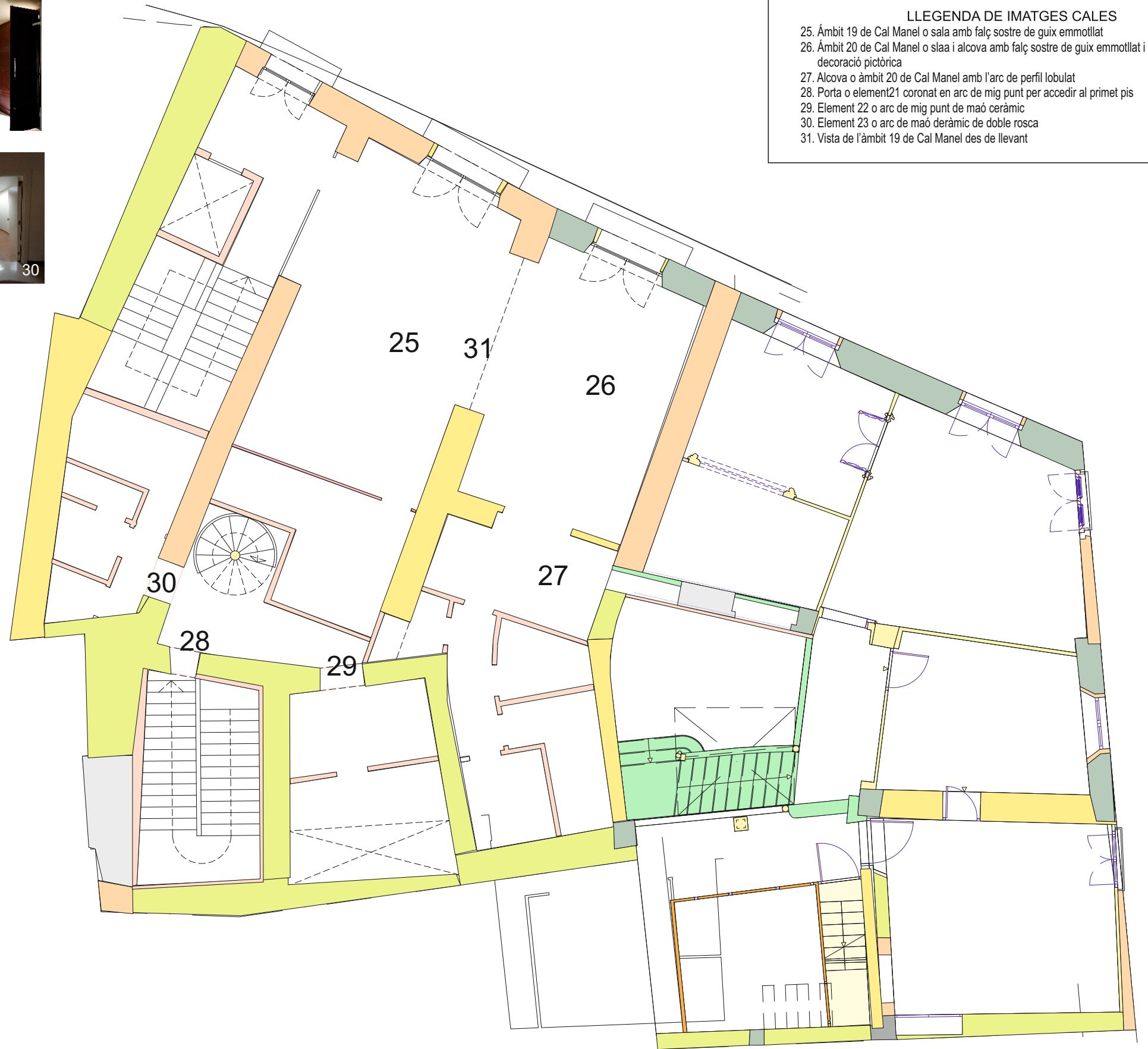
30

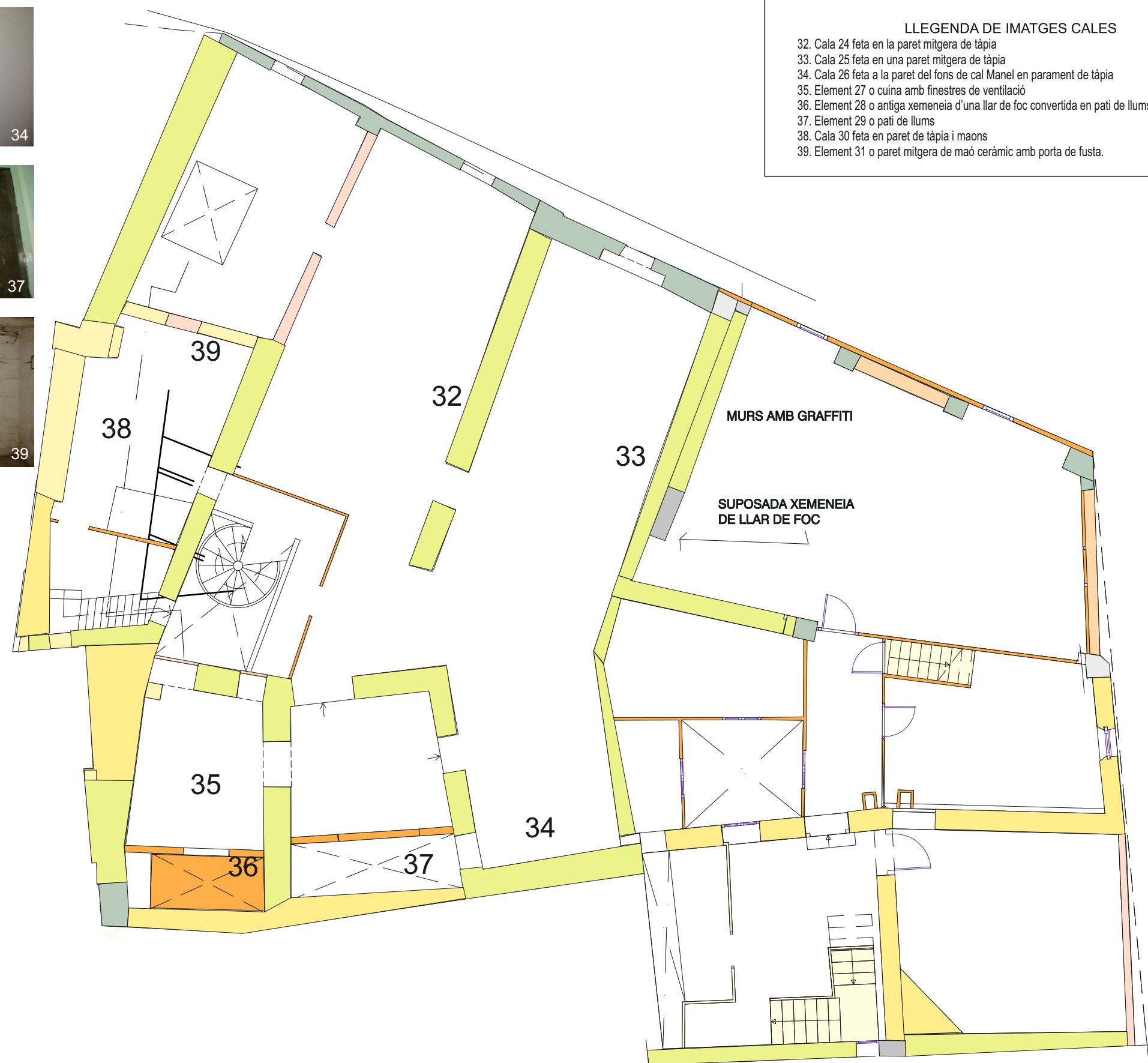
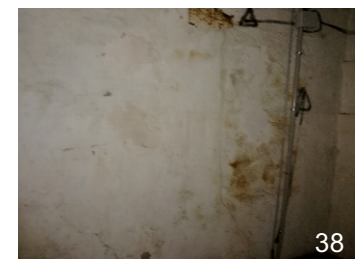

31

32

LLEGENDA DE IMATGES CALES

32. Cala 24 feta en la paret mitgera de tàpia
33. Cala 25 feta en una paret mitgera de tàpia
34. Cala 26 feta a la paret del fons de cal Manel en parament de tàpia
35. Element 27 o cuina amb finestres de ventilació
36. Element 28 o antiga xemeneia d'una llar de foc convertida en pati de llums
37. Element 29 o pati de llums
38. Cala 30 feta en paret de tàpia i maons
39. Element 31 o paret mitgera de maó ceràmic amb porta de fusta.

40

41

42

45

43

46

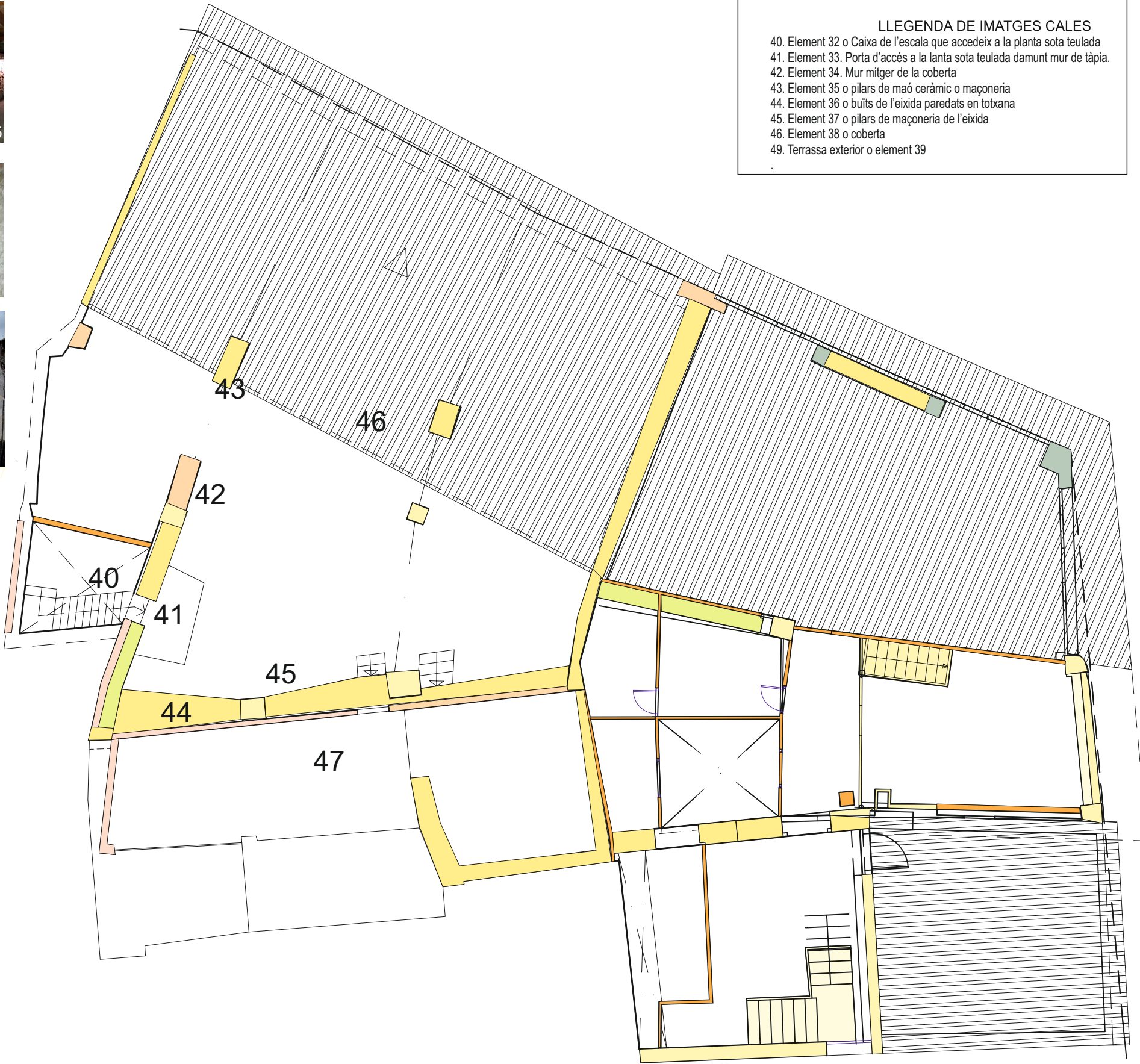
47

44

LLEGENDA DE IMATGES CALES

40. Element 32 o Caixa de l'escala que accedeix a la planta sota teulada
41. Element 33. Porta d'accés a la lanta sota teulada damunt mur de tàpia.
42. Element 34. Mur mitger de la coberta
43. Element 35 o pilars de maó ceràmic o maçoneria
44. Element 36 o buits de l'eixida paredats en totxana
45. Element 37 o pilars de maçoneria de l'eixida
46. Element 38 o coberta
49. Terrassa exterior o element 39

promotor:

Ajuntament de Solsona
serveis tècnics municipals

projecte:

Estudi històric i arquitectònic i de paraments
de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona

Dibuix

PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT
BASE DE VÍCTOR PALLARÈS (STM)

SITUACIÓ DE CALES A PARAMENTS I
SOSTRES

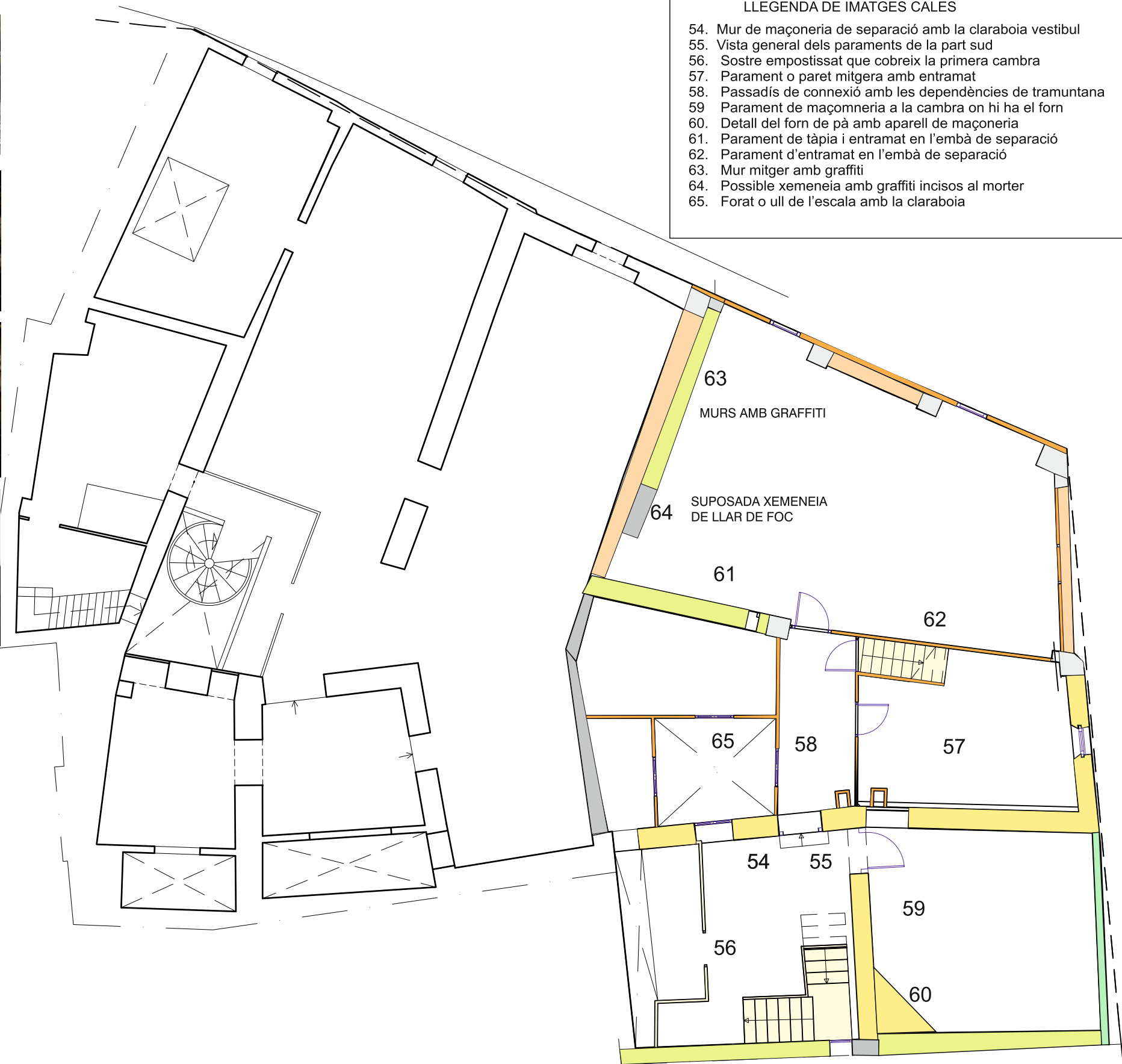
dibuix: P. Cascante
V. Pallarès

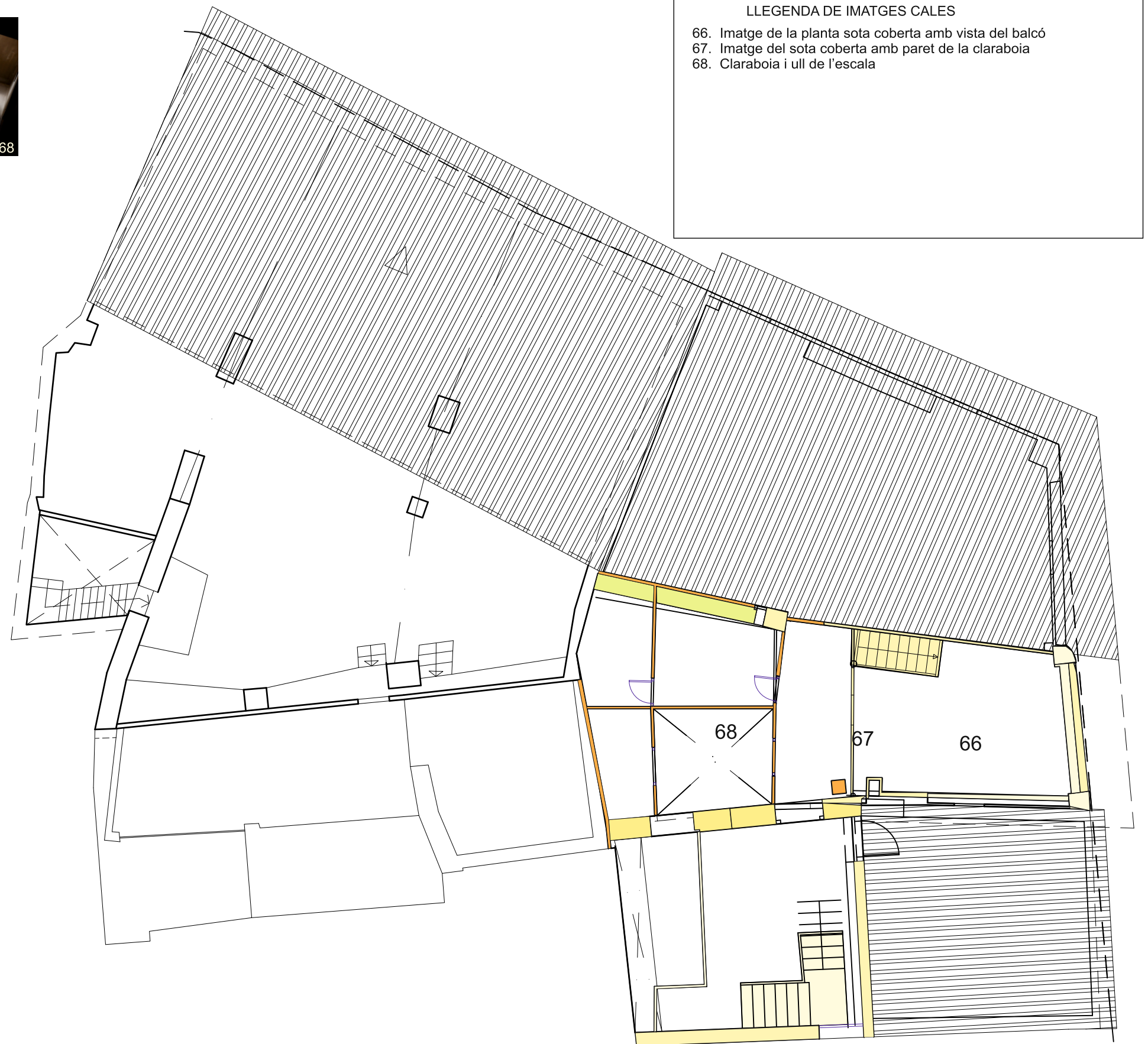
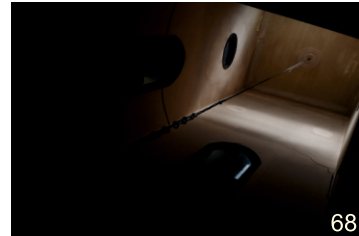
arxiu:

© Casp... ILLU. CULTURAL... 2020/2021/2022/2023/2024/2025/2026/2027/2028/2029/2030/2031/2032/2033/2034/2035/2036/2037/2038/2039/2040/2041/2042/2043/2044/2045/2046/2047/2048/2049/2050/2051/2052/2053/2054/2055/2056/2057/2058/2059/2060/2061/2062/2063/2064/2065/2066/2067/2068/2069/2070/2071/2072/2073/2074/2075/2076/2077/2078/2079/2080/2081/2082/2083/2084/2085/2086/2087/2088/2089/2090/2091/2092/2093/2094/2095/2096/2097/2098/2099/2100/2101/2102/2103/2104/2105/2106/2107/2108/2109/2110/2111/2112/2113/2114/2115/2116/2117/2118/2119/2120/2121/2122/2123/2124/2125/2126/2127/2128/2129/2130/2131/2132/2133/2134/2135/2136/2137/2138/2139/2140/2141/2142/2143/2144/2145/2146/2147/2148/2149/2150/2151/2152/2153/2154/2155/2156/2157/2158/2159/2160/2161/2162/2163/2164/2165/2166/2167/2168/2169/2170/2171/2172/2173/2174/2175/2176/2177/2178/2179/2180/2181/2182/2183/2184/2185/2186/2187/2188/2189/2190/2191/2192/2193/2194/2195/2196/2197/2198/2199/2200/2201/2202/2203/2204/2205/2206/2207/2208/2209/2210/2211/2212/2213/2214/2215/2216/2217/2218/2219/2220/2221/2222/2223/2224/2225/2226/2227/2228/2229/2230/2231/2232/2233/2234/2235/2236/2237/2238/2239/2240/2241/2242/2243/2244/2245/2246/2247/2248/2249/2250/2251/2252/2253/2254/2255/2256/2257/2258/2259/2260/2261/2262/2263/2264/2265/2266/2267/2268/2269/2270/2271/2272/2273/2274/2275/2276/2277/2278/2279/2280/2281/2282/2283/2284/2285/2286/2287/2288/2289/2290/2291/2292/2293/2294/2295/2296/2297/2298/2299/2300/2301/2302/2303/2304/2305/2306/2307/2308/2309/2310/2311/2312/2313/2314/2315/2316/2317/2318/2319/2320/2321/2322/2323/2324/2325/2326/2327/2328/2329/2330/2331/2332/2333/2334/2335/2336/2337/2338/2339/2340/2341/2342/2343/2344/2345/2346/2347/2348/2349/2350/2351/2352/2353/2354/2355/2356/2357/2358/2359/2360/2361/2362/2363/2364/2365/2366/2367/2368/2369/2370/2371/2372/2373/2374/2375/2376/2377/2378/2379/2380/2381/2382/2383/2384/2385/2386/2387/2388/2389/2390/2391/2392/2393/2394/2395/2396/2397/2398/2399/2400/2401/2402/2403/2404/2405/2406/2407/2408/2409/2410/2411/2412/2413/2414/2415/2416/2417/2418/2419/2420/2421/2422/2423/2424/2425/2426/2427/2428/2429/2430/2431/2432/2433/2434/2435/2436/2437/2438/2439/2440/2441/2442/2443/2444/2445/2446/2447/2448/2449/2450/2451/2452/2453/2454/2455/2456/2457/2458/2459/2460/2461/2462/2463/2464/2465/2466/2467/2468/2469/2470/2471/2472/2473/2474/2475/2476/2477/2478/2479/2480/2481/2482/2483/2484/2485/2486/2487/2488/2489/2490/2491/2492/2493/2494/2495/2496/2497/2498/2499/2500/2501/2502/2503/2504/2505/2506/2507/2508/2509/2510/2511/2512/2513/2514/2515/2516/2517/2518/2519/2520/2521/2522/2523/2524/2525/2526/2527/2528/2529/2530/2531/2532/2533/2534/2535/2536/2537/2538/2539/2540/2541/2542/2543/2544/2545/2546/2547/2548/2549/2550/2551/2552/2553/2554/2555/2556/2557/2558/2559/2560/2561/2562/2563/2564/2565/2566/2567/2568/2569/2570/2571/2572/2573/2574/2575/2576/2577/2578/2579/2580/2581/2582/2583/2584/2585/2586/2587/2588/2589/2590/2591/2592/2593/2594/2595/2596/2597/2598/2599/2600/2601/2602/2603/2604/2605/2606/2607/2608/2609/2610/2611/2612/2613/2614/2615/2616/2617/2618/2619/2620/2621/2622/2623/2624/2625/2626/2627/2628/2629/2630/2631/2632/2633/2634/2635/2636/2637/2638/2639/2640/2641/2642/2643/2644/2645/2646/2647/2648/2649/2650/2651/2652/2653/2654/2655/2656/2657/2658/2659/2660/2661/2662/2663/2664/2665/2666/2667/2668/2669/2670/2671/2672/2673/2674/2675/2676/2677/2678/2679/2680/2681/2682/2683/2684/2685/2686/2687/2688/2689/2690/2691/2692/2693/2694/2695/2696/2697/2698/2699/2700/2701/2702/2703/2704/2705/2706/2707/2708/2709/2710/2711/2712/2713/2714/2715/2716/2717/2718/2719/2720/2721/2722/2723/2724/2725/2726/2727/2728/2729/2730/2731/2732/2733/2734/2735/2736/2737/2738/2739/2740/2741/2742/2743/2744/2745/2746/2747/2748/2749/2750/2751/2752/2753/2754/2755/2756/2757/2758/2759/2760/2761/2762/2763/2764/2765/2766/2767/2768/2769/2770/2771/2772/2773/2774/2775/2776/2777/2778/2779/2780/2781/2782/2783/2784/2785/2786/2787/2788/2789/2790/2791/2792/2793/2794/2795/2796/2797/2798/2799/2800/2801/2802/2803/2804/2805/2806/2807/2808/2809/2810/2811/2812/2813/2814/2815/2816/2817/2818/2819/2820/2821/2822/2823/2824/2825/2826/2827/2828/2829/2830/2831/2832/2833/2834/2835/2836/2837/2838/2839/2840/2841/2842/2843/2844/2845/2846/2847/2848/2849/2850/2851/2852/2853/2854/2855/2856/2857/2858/2859/2860/2861/2862/2863/2864/2865/2866/2867/2868/2869/2870/2871/2872/2873/2874/2875/2876/2877/2878/2879/2880/2881/2882/2883/2884/2885/2886/2887/2888/2889/2890/2891/2892/2893/2894/2895/2896/2897/2898/2899/2900/2901/2902/2903/2904/2905/2906/2907/2908/2909/2910/2911/2912/2913/2914/2915/2916/2917/2918/2919/2920/2921/2922/2923/2924/2925/2926/2927/2928/2929/2930/2931/2932/2933/2934/2935/2936/2937/2938/2939/2940/2941/2942/2943/2944/2945/2946/2947/2948/2949/2950/2951/2952/2953/2954/2955/2956/2957/2958/2959/2960/2961/2962/2963/2964/2965/2966/2967/2968/2969/2970/2971/2972/2973/2974/2975/2976/2977/2978/2979/2980/2981/2982/2983/2984/2985/2986/2987/2988/2989/2990/2991/2992/2993/2994/2995/2996/2997/2998/2999/3000/3001/3002/3003/3004/3005/3006/3007/3008/3009/3010/3011/3012/3013/3014/3015/3016/3017/3018/3019/3020/3021/3022/3023/3024/3025/3026/3027/3028/3029/3030/3031/3032/3033/3034/3035/3036/3037/3038/3039/3040/3041/3042/3043/3044/3045/3046/3047/3048/3049/3050/3051/3052/3053/3054/3055/3056/3057/3058/3059/3060/3061/3062/3063/3064/3065/3066/3067/3068/3069/3070/3071/3072/3073/3074/3075/3076/3077/3078/3079/3080/3081/3082/3083/3084/3085/3086/3087/3088/3089/3090/3091/3092/3093/3094/3095/3096/3097/3098/3099/3100/3101/3102/3103/3104/3105/3106/3107/3108/3109/3110/3111/3112/3113/3114/3115/3116/3117/3118/3119/3120/3121/3122/3123/3124/3125/3126/3127/3128/3129/3130/3131/3132/3133/3134/3135/3136/3137/3138/3139/3140/3141/3142/3143/3144/3145/3146/3147/3148/3149/3150/3151/3152/3153/3154/3155/3156/3157/3158/3159/3160/3161/3162/3163/3164/3165/3166/3167/3168/3169/3170/3171/3172/3173/3174/3175/3176/3177/3178/3179/3180/3181/3182/3183/3184/3185/3186/3187/3188/3189/3190/3191/3192/3193/3194/3195/3196/3197/3198/3199/3200/3201/3202/3203/3204/3205/3206/3207/3208/3209/3210/3211/3212/3213/3214/3215/3216/3217/3218/3219/3220/3221/3222/3223/3224/3225/3226/3227/3228/3229/3230/3231/3232/3233/3234/3235/3236/3237/3238/3239/3240/3241/3242/3243/3244/3245/3246/3247/3248/3249/3250/3251/3252/3253/3254/3255/3256/3257/3258/3259/3260/3261/3262/3263/3264/3265/3266/3267/3268/3269/3270/3271/3272/3273/3274/3275/3276/3277/3278/3279/3280/3281/3282/3283/3284/3285/3286/3287/3288/3289/3290/3291/3292/3293/3294/3295/3296/3297/3298/3299/3300/3301/3302/3303/3304/3305/3306/3307/3308/3309/3310/3311/3312/3313/3314/3315/3316/3317/3318/3319/3320/3321/3322/3323/3324/3325/3326/3327/3328/3329/3330/3331/3332/3333/3334/3335/3336/3337/3338/3339/3340/3341/3342/3343/3344/3345/3346/3347/3348/3349/3350/3351/3352/3353/3354/3355/3356/3357/3358/3359/3360/3361/3362/3363/3364/3365/3366/3367/3368/3369/3370/3371/3372/3373/3374/3375/3376/3377/3378/3379/3380/3381/3382/3383/3384/3385/3386/3387/3388/3389/3390/3391/3392/3393/3394/3395/3396/3397/3398/3399/3400/3401/3402/3403/3404/3405/3406/3407/3408/3409/3410/3411/3412/3413/3414/3415/3416/3417/3418/3419/3420/3421/3422/3423/3424/3425/3426/3427/3428/3429/3430/3431/3432/3433/3434/3435/3436/3437/3438/3439/3440/3441/3442/3443/3444/3445/3446/3447/3448/3449/3450/3451/3452/3453/3454/3455/3456/3457/3458/3459/3460/3461/3462/3463/3464/3465/3466/3467/3468/3469/3470/3471/3472/3473/3474/3475/3476/3477/3478/3479/3480/3481/3482/3483/3484/3485/3486/3487/3488/3489/3490/3491/3492/3493/3494/3495/3496/3497/3498/3499/3500/3501/3502/3503/3504/3505/3506/3507/3508/3509/3510/3511/3512/3513/3514/3515/3516/3517/3518/3519/3520/3521/3522/3523/3524/3525/3526/3527/3528/3529/3530/3531/3532/3533/3534/3535/3536/3537/3538/3539/3540/3541/3542/3543/3544/3545/3546/3547/3548/3549/3550/3551/3552/3553/3554/3555/3556/3557/3558/3559/3560/3561/3562/3563/3564/3565/3566/3567/3568/3569/3570/3571/3572/3573/3574/3575/3576/3577/3578/3579/3580/3581/3582/3583/3584/3585/3586/3587/3588/3589/3590/3591/3592/3593/3594/3595/3596/3597/3598/3599/3600/3601/3602/3603/3604/3605/3606/3607/3608/3609/3610/3611/3612/3613/3614/3615/3616/3617/3618/3619/3620/3621/3622/3623/3624/3625/3626/3627/3628/3629/3630/3631/3632/3633/3634/3635/3636/3637/3638/3639/3640/3641/3642/3643/3644/3645/3646/3647/3648/3649/3650/3651/3652/3653/3654/3655/3656/3657/3658/3659/3660/3661/3662/3663/3664/3665/3666/3667/3668/3669/3670/3671/3672/3673/3674/3675/3676/3677/3678/3679/3680/3681/3682/3683/3684/3685/3686/3687/3688/3689/3690/3691/3692/3693/3694/3695/3696/3697/3698/3699/3700/3701/3702/3703/3704/3705/3706/3707/3708/3709/3710/3711/3712/3713/3714/3715/3716/3717/3718/3719/3720/3721/3722/3723/3724/3725/3726/3727/3728/3729/3730/3731/3732/3733/3734/3735/3736/3737/3738/3739/3740/3741/3742/3743/3744/3745/3746/3747/3748/3749/3750/3751/3752/3753/3754/3755/3756/3757/3758/3759/3760/3761/3762/3763/3764/3765/3766/3767/3768/3769/3770/3771/3772/3773/3774/3775/3776/3777/3778/3779/3780/3781/3782/3783/3784/3785/3786/3787/3788/3789/3790/3791/3792/3793/3794/3795/3796/3797/3798/3799/3800/3801/3802/3803/3804/3805/3806/3807/3808/3809/3810/3811/3812/3813/3814/3815/3816/3817/3818/3819/3820/3821/3822/3823/3824/3825/3826/3827/3828/3829/3830/3831/3832/3833/3834/3835/3836/3837/3838/3839/3840/3841/3842/3843/3844/3845/3846/3847/3848/3849/3850/3851/3852/3853/3854/3855/3856/3857/3858/3859/3860/3861/3862/3863/3864/3865/3866/3867/3868/3869/3870/3871/3872/3873/3874/3875/3876/3877/3878/3879/3880/3881/3882/3883/3884/3885/3886/3887/3888/3889/3890/3891/3892/3893/3894/3895/3896/3897/3898/3899/3900/3901/3902/3903/3904/3905/3906/3907/3908/3909/3910/3911/3912/3913/3914/3915/3916/3917/3918/3919/3920/3921/3922/3923/3924/3925/3926/3927/3928/3929/3930/3931/3932/3933/3934/3935/3936/3937/3938/3939/3940/3941/3942/3943/3944/3945/3946/3947/3948/3949/3950/3951/3952/3953/3954/3955/3956/3957/3958/3959/3960/3961/3962/3963/3964/3965/3966/3967/3968/3969/3970/3971/3972/3973/3974/3975/3976/3977/3978/3979/3980/3981/3982/3983/3984/3985/3986/3987/3988/3989/3990/3991/3992/3993/3994/3995/3996/3997/3998/3999/4000/4001/4002/4003/4004/4005/4006/4007/4008/4009/4010/4011/4012/4013/4014/4015/4016/4017/4018/4019/4020/4021/4022/4023/4024/4025/4026/4027/4028/4029/4030/4031/4032/4033/4034/4035/4036/4037/4038/4039/4040/4041/4042/4043/4044/4045/4046/4047/4048/4049/4050/4051/4052/4053/4054/4055/4056/4057/4058/4059/4060/4061/4062/4063/4064/4065/4066/4067/4068/4069/4070/4071/4072/4073/4074/4075/4076/4077/4078/4079/4080/4081/4082/4083/4084/4085/4086/4087/4088/4089/4090/4091/4092/4093/4094/4095/4096/4097/4098/4099/4100/4101/4102/4103/4104/4105/4106/4107/4108/4109/4110/4111/4112/4113/4114/4115/4116/4117/4118/4119/4120/4121/4122/4123/4124/4125/4126/4127/4128/4129/4130/4131/4132/4133/4134/4135/4136/4137/4138/4139/4140/4141/4142/4143/4144/4145/4146/4147/4148/4149/4150/4151/4152/4153/4154/4155/4156/4157/4158/4159/4160/4161/4162/4163/4164/4165/4166/4167/4168/4169/4170/4171/4172/4173/4174/4175/4176/4177/4178/4179/4180/4181/4182/4183/4184/4185/4186/4187/4188/4189/4190/4191/4192/4193/4194/4195/4196/4197/4198/4199/4200/4201/4202/4203/4204/4205/4

- LLEENDA DE IMATGES CALES
- 54. Mur de maçonneria de separació amb la claraboia vestibul
 - 55. Vista general dels paraments de la part sud
 - 56. Sostre empostissat que cobreix la primera cambra
 - 57. Parament o paret mitgera amb entramat
 - 58. Passadís de connexió amb les dependències de tramuntana
 - 59. Parament de maçonneria a la cambra on hi ha el forn
 - 60. Detall del forn de pa amb aparell de maçonneria
 - 61. Parament de tàpia i entramat en l'embà de separació
 - 62. Parament d'entramat en l'embà de separació
 - 63. Mur mitger amb graffiti
 - 64. Possible xemeneia amb graffiti incisos al morter
 - 65. Forat o ull de l'escala amb la claraboia

LLEGENDA DE IMATGES CALES

66. Imatge de la planta sota coberta amb vista del balcó

67. Imatge del sota coberta amb paret de la claraboia

68. Claraboia i ull de l'escala

LLEGENDA DE MATERIALS

- Murs amb aparell de maçoneria
- Murs amb aparell de maó ceràmic de 30 x15 cm horitzontal
- Envans de llistons verticals d'entramat de fusta i tobot amb maó ceràmic
- Murs amb aparell de maó ceràmic (totxana)
- Murs de tàpia
- Paraments de pedra picada
- Murs de pedra. S.XIV

projecte: **Estudi històric i arquitectònic i de paraments
de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona**

Dibuix PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT BASE DE VÍCTOR PALLARÈS (STM) SITUACIÓ DE CALES ARQUEOLÒGIQUES	dibuix: P. Cascante V. Pallarès
	arxiu: P. Cascante, ILLA (2019M1), Excavacions arqueològiques de

dibuix:	P. Cascante V. Pallarès
arxiu:	D'Orpall... ILLU: CULTURAL... Excavacions_maij_2010/parte_arqueologica de

contingut: PLÀNOL PLANTA SOTERRANI	data: maig\ de\ 20
	escala: 1\5
	Plànol 14

14

LLEENDA DE MATERIALS

Murs de carreus de pedra segle XIV

Murs de carreus de pedra mal desbastats

Paraments de pedra picada

Murs amb aparell de maçoneria

Murs amb aparell de maó ceràmic (totxana) de 30 x15 cm

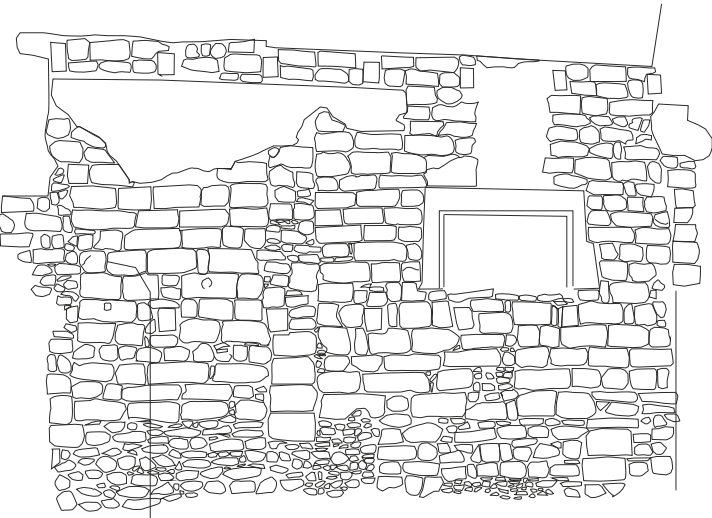
Envans de llistons verticals d'entramat de fusta i tobot amb maó ceràmic

Graons de marbre blanc

Murs amb maó ceràmic de 30 x 15 cm. horitzontals

Traça dels arcs a diafragma ogibals conservats

Traça del perímetre i dimensions reals de la casa de Cal Metge Solé en època medieval

ALÇAT FRONTAL PARAMENT PART POSTERIOR CAL MANEL
INT. ARQUEOLÒGICA CAL METGE SOLÉ I CAL MORATÓ (2010)

CUP DE VI DESMUNTAT I GUARDAT
AL DIPÒSIT DE CONSTRUCTORA DE
SOLSONA (JUNY 2010)

promotor:

Ajuntament de Solsona
serveis tècnics municipals

projecte:

Estudi històric i arquitectònic i de paraments
de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona

CASCANT
E
TORRELLA
PERE -
40560206
M

Firmado
digitalmente por
CASCANTE
TORRELLA PERE -
40560206M
Fecha:
2023.01.12
00:23:21 +0100

Dibuix

PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT
BASE DE VÍCTOR PALLARÈS (STM)

DIAGNOSI DE MATERIALS I PARAMENTS

dibuix: P. Cascante
V. Pallarès

arxiu:
© Copia: SLA-DL35861... - Solsona_maig_2010/planta_baixa.pdf

contingut:

PLÀNOL PLANTA BAIXA
CAL METGE SOLÉ
DIAGNOSI PARAMENTS

data: maig\ de\ 20

escala: 1/5

Plànol 15

LLEGENDA DE MATERIALS

Murs de carreus de pedra S. XIV

Murs de carreus de pedra mal desbastats

Paraments de pedra picada

Murs amb aparell de maçoneria

Murs amb aparell de maó ceràmic (totxana) de 30 x15 cm

Envans de llistons verticals d'entramat de fusta i tobot amb maó ceràmic

Graons de marbre blanc

Murs de tàpia

Murs amb aparell de maó ceràmic de 30 x 15 horitzontal

Traça dels arcs a diafragma ogibals conservats

Traça del perímetre i dimensions reals de la casa de Cal Metge Solé en època medieval

Traça de la llum dels arcs de maó ceràmic

promotor:

Ajuntament de Solsona
serveis tècnics municipals

projecte:

Estudi històric i arquitectònic i de paraments
de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona

CASCANTE
TORRELLA
PERE -
40560206M

Firmado
digitalmente
por CASCANTE
TORRELLA
PERE -
40560206M
Fecha:
2023.01.12
08:25:05
wp149p

Dibuix

PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT
BASE DE VÍCTOR PALLARÈS (STM)

DIAGNOSI DE MATERIALS I PARAMENTS

dibuix: P. Cascante
V. Pallarès

arxiu:
© Copia - SLA-DATUM - Solsona_maig_2020/planta_arquitectura.dwg

contingut:

PLÀNOL PLANTA ENTRESÒL
CAL METGE SOLÉ
DIAGNOSI PARAMENTS

data: maig\ de\ 20

escala: 1/5

Plànol 16

LLEGENDA DE MATERIALS

Murs de carreus de pedra S XIV

Murs de carreus de pedra mal desbastats

Paraments de pedra picada

Murs amb aparell de maçoneria

Murs amb aparell de maó ceràmic de 30 x15 cm (totxana)

Envans de llistons verticals d'entramat de fusta i tobot amb maó ceràmic

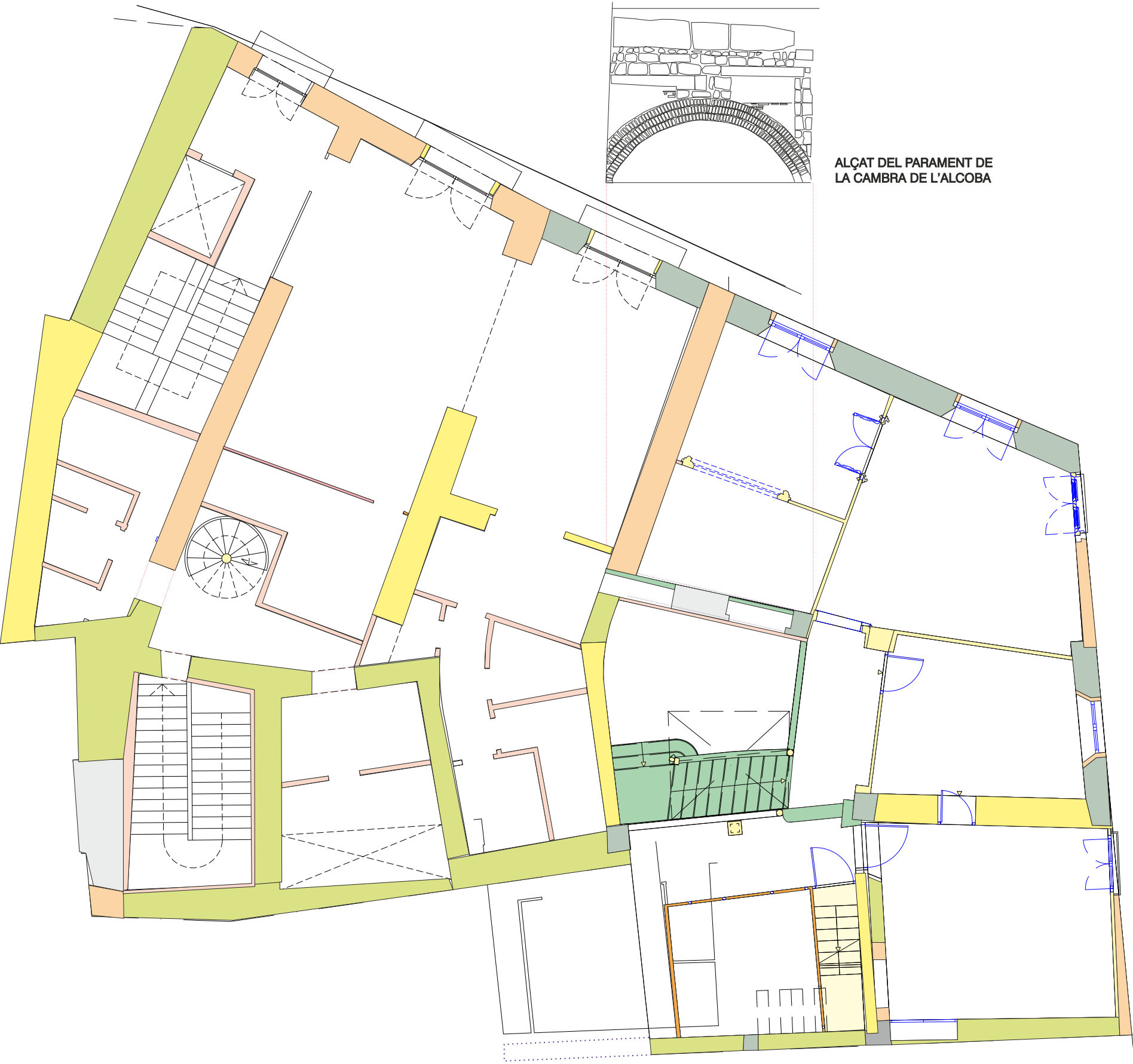
Graons de marbre blanc

Murs de tàpia

Murs amb maó ceràmic de 30 x 15 cm horitzontals

Traça hipotètica del traçat original de Cal Metge Solé

Traça de la llum dels arcs de maó ceràmic

promotor:

Ajuntament de Solsona

serveis tècnics municipals

projecte:

Estudi històric i arquitectònic i de paraments de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona

CASCANT E TORRELLA A PERE

40560206

M

Firmado digitalmente por CASCANTE TORRELLA PERE 40560206 fecha: 2023.01.12 00:27:01 +01'00'

Dibuix

PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT BASE DE VÍCTOR PALLARÉS (STM)

DIAGNOSI DE MATERIALS I PARAMENTS

dibuix: P. Cascante V. Pallarès

arxiu:

contingut:

PLÀNOL PLANTA PRIMERA CAL METGE SOLÉ

DIAGNOSI PARAMENTS

data: maig\ de\ 20

escala: 1/5

Plànol 17

LLEGENDA DE MATERIALS

Murs de carreus de pedra S XIV

Murs de carreus de pedra mal desbastats

Paraments de pedra picada

Murs amb aparell de maçoneria

Murs amb aparell de maó ceràmic de 30 x15 cm (totxana)

Envans de llistons verticals d'entramat de fusta i tobot amb maó ceràmic

Graons de marbre blanc

Murs de tàpia

Estructures de fusta

promotor:

Ajuntament de Solsona

serveis tècnics municipals

projecte:

Estudi històric i arquitectònic i de paraments de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona

CASCANTE TORRELLA PERE

4056020

6M

Firmado digitalmente por CASCANTE TORRELLA PERE - 4056020M Fecha: 2023.01.12 00:28:53 +01'00'

Dibuix

PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT BASE DE VÍCTOR PALLARÈS (STM)

DIAGNOSI DE MATERIALS I PARAMENTS

dibuix: P. Cascante V. Pallarès

arxiu:

contingut:

PLÀNOL PLANTA SEGONA CAL METGE SOLÉ

DIAGNOSI PARAMENTS

data: maig\ de\ 20

escala: 1/5

Plànol 18

LLEGENDA DE MATERIALS

Murs amb aparell de maçoneria

Murs amb aparell de maó ceràmic de 30 x15 cm horitzontal

Envans de llistons verticals d'entramat de fusta i tobot amb maó ceràmic

Murs amb aparell de maó ceràmic (totxana)

Murs de tàpia

Paraments de pedra picada

promotor:

Ajuntament de Solsona
serveis tècnics municipals

projecte:

Estudi històric i arquitectònic i de paraments de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona

CASCANT
E
TORRELLA
PERE
40560206
M

Firmado digitalmente por
CASCANTE TORRELLA PERE
40560206
Fecha: 2023.01.12 00:30:47 +01'00'

Dibuix

PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT
BASE DE VÍCTOR PALLARÈS (STM)

DIAGNOSI DE MATERIALS I PARAMENTS

dibuix: P. Cascante
V. Pallarès

arxiu:
© Copia: SLA-DATUM... - Solsona_maj_2020/gm, arquitecte.cat

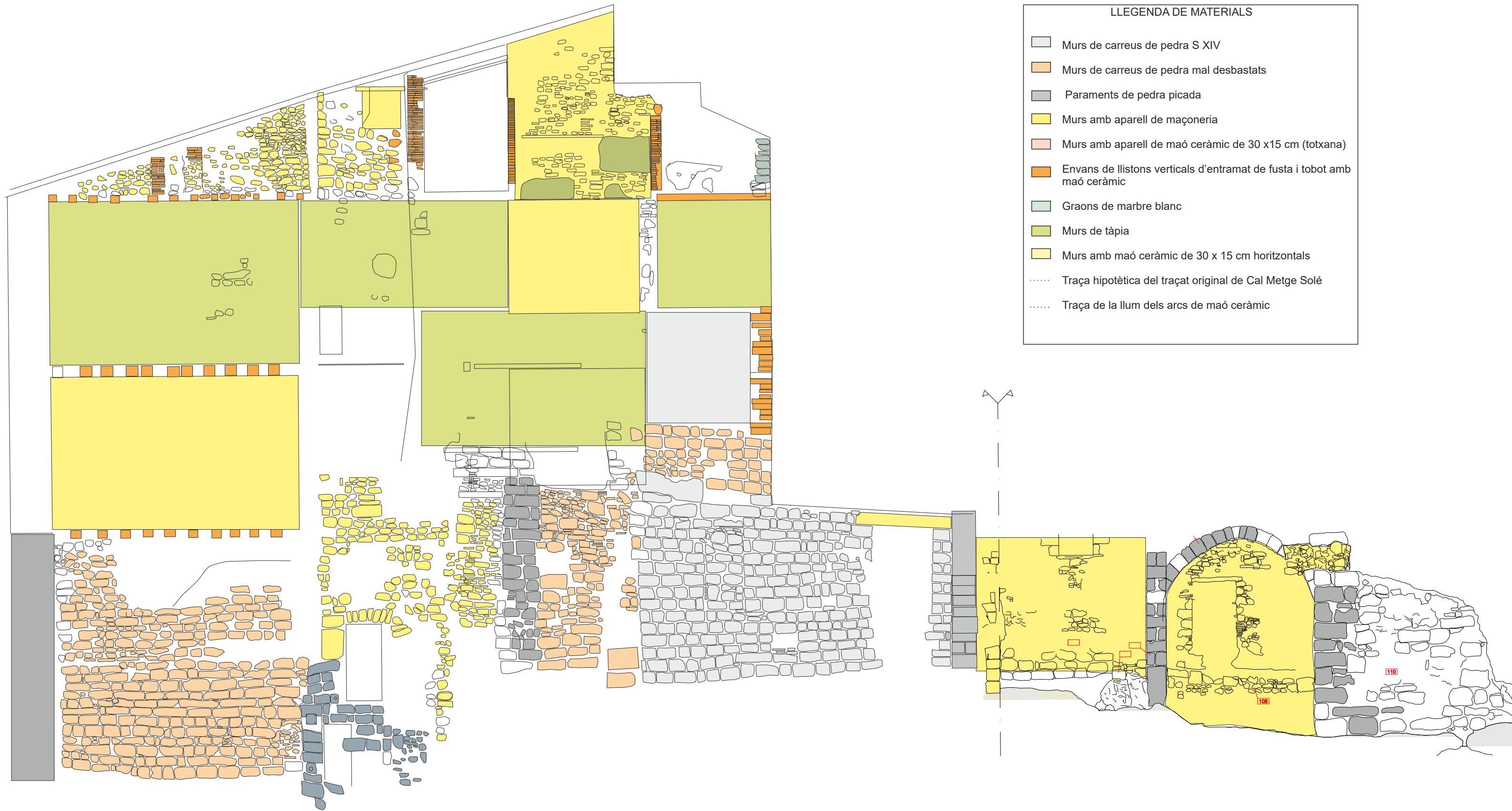
contingut:

PLÀNOL PLANTA COBERTES
CAL METGE SOLÉ
DIAGNOSI PARAMENTS

data: maig\ de\ 20

escala: 1\5

Plànol 19

LLEGENDA DE MATERIALS

Murs de carreus de pedra S XIV

Murs de carreus de pedra mal desbastats

Paraments de pedra picada

Murs amb aparell de maçoneria

Murs amb aparell de maó ceràmic de 30 x15 cm (tobxana)

Envans de llistons verticals d'entramat de fusta i tobot amb maó ceràmic

Graons de marbre blanc

Murs de tàpia

Murs amb maó ceràmic de 30 x 15 cm horitzontals

Traça hipotètica del traçat original de Cal Metge Solé

Traça de la llum dels arcs de maó ceràmic

promotor:

Ajuntament de Solsona
serveis tècnics municipals

projecte:

Estudi històric i arquitectònic i de paraments
de Cal Metge Solé i de Cal Manel de Solsona

CASCANTE
TORRELLA
PERE -
40560206
M

Firmado
digitalmente
por CASCANTE
TORRELLA PERE
- 40560206M
Fecha:
2023.01.12
00:34:56 +01'00'

Dibuix

PERE CASCANTE I TORRELLA DAMUNT
BASE DE VÍCTOR PALLARÈS (STM)

DIAGNOSI DE MATERIALS I PARAMENTS

dibuix: P. Cascante
V. Pallarès

arxiu:
© Copia: SLA-DIA-TORRELLA - Solsona, maig 2010 (planis, arquitectes de)

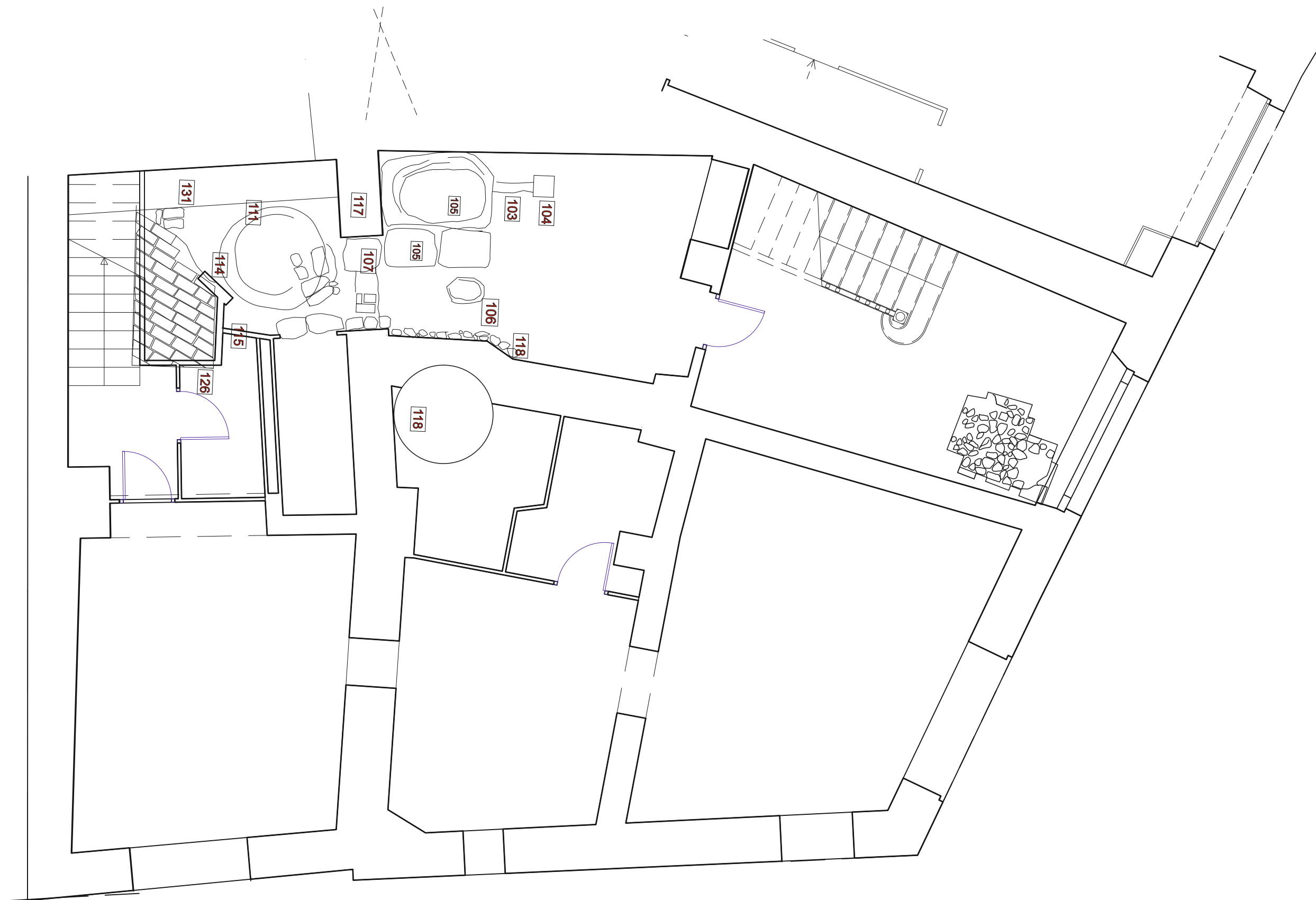
contingut:

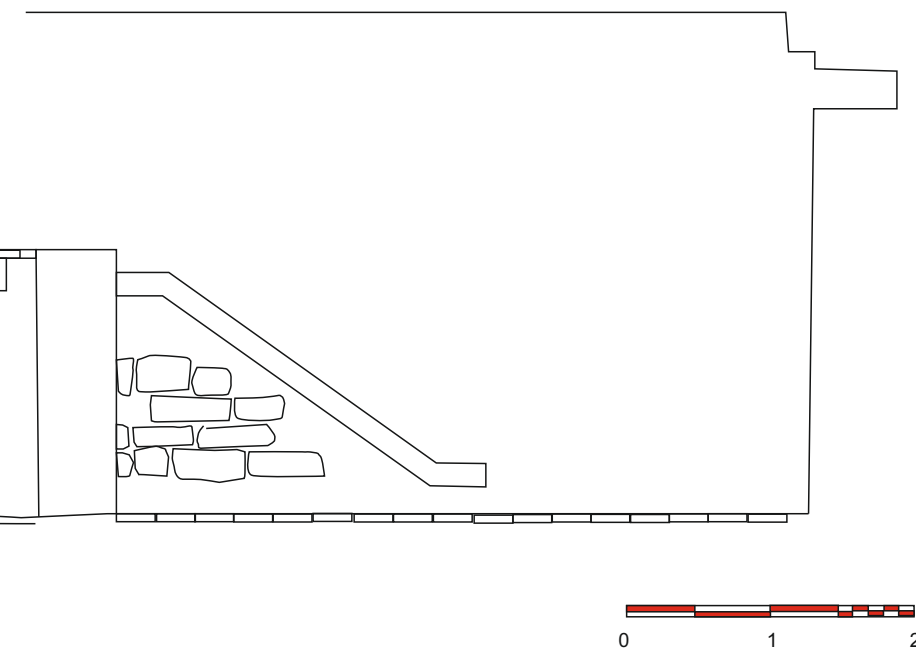
PLÀNOL ALÇAT FAÇANA SUD
CAL METGE SOLÉ I CAL MANEL
DIAGNOSI PARAMENTS

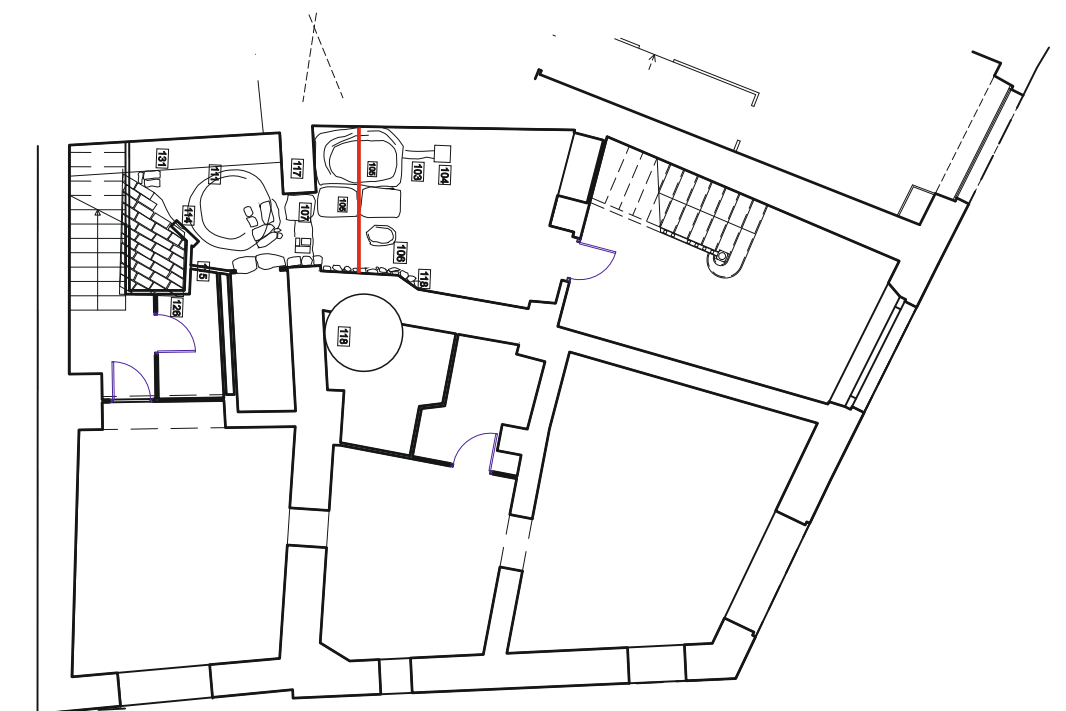
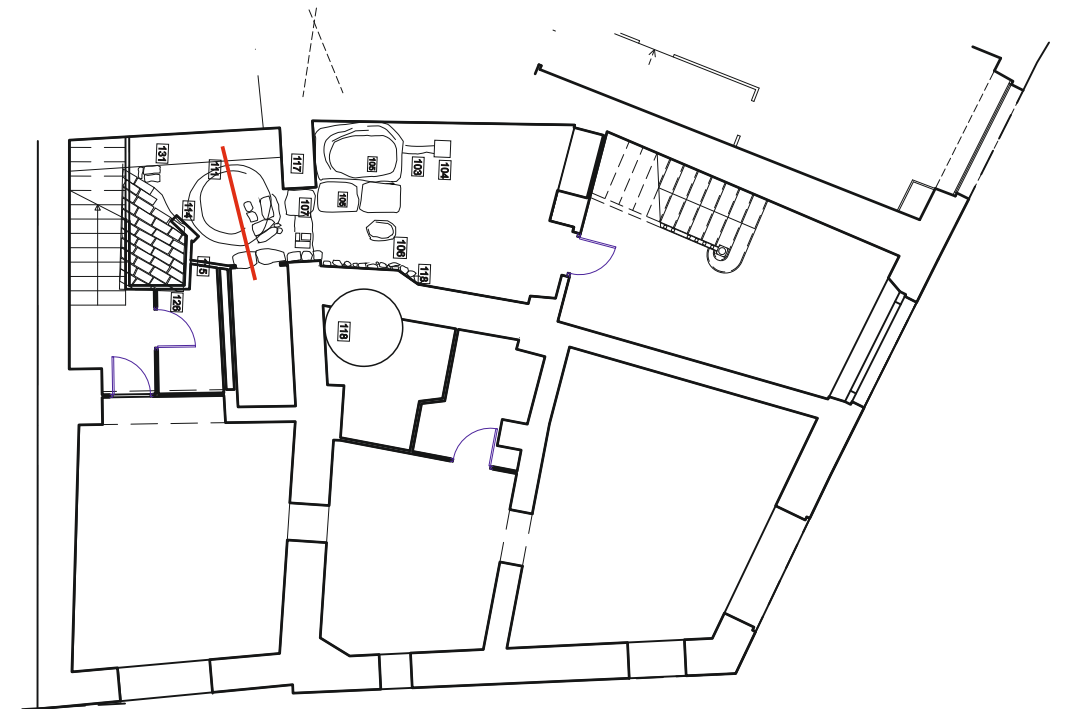
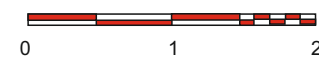
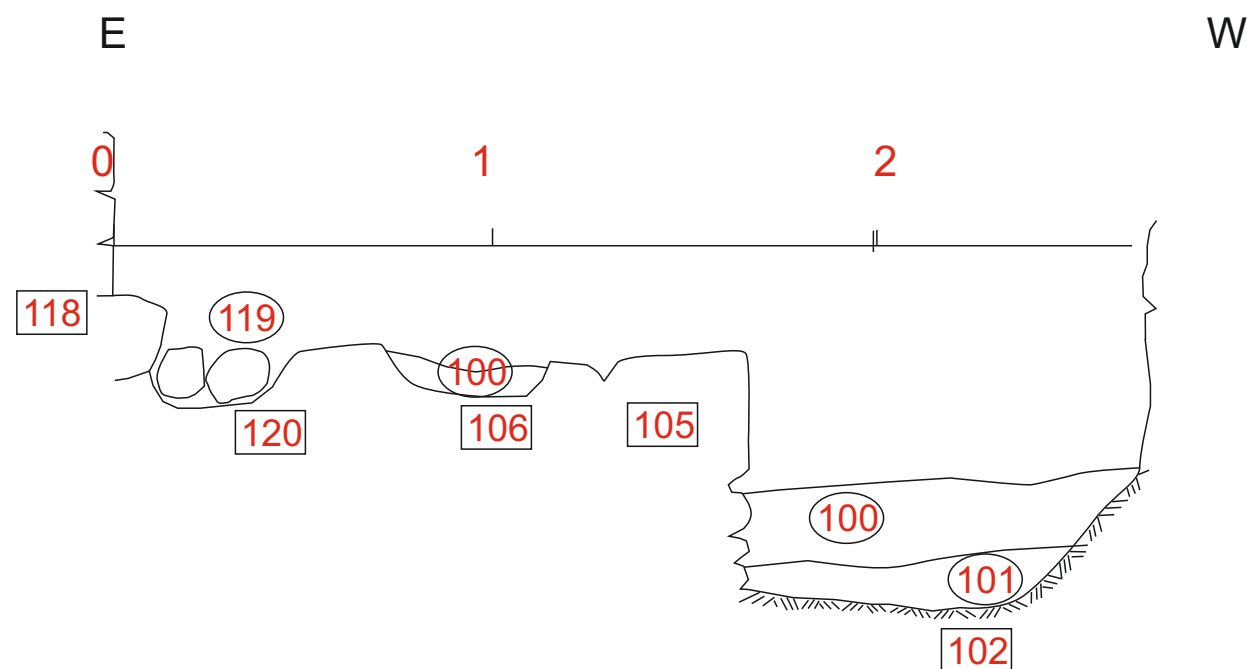
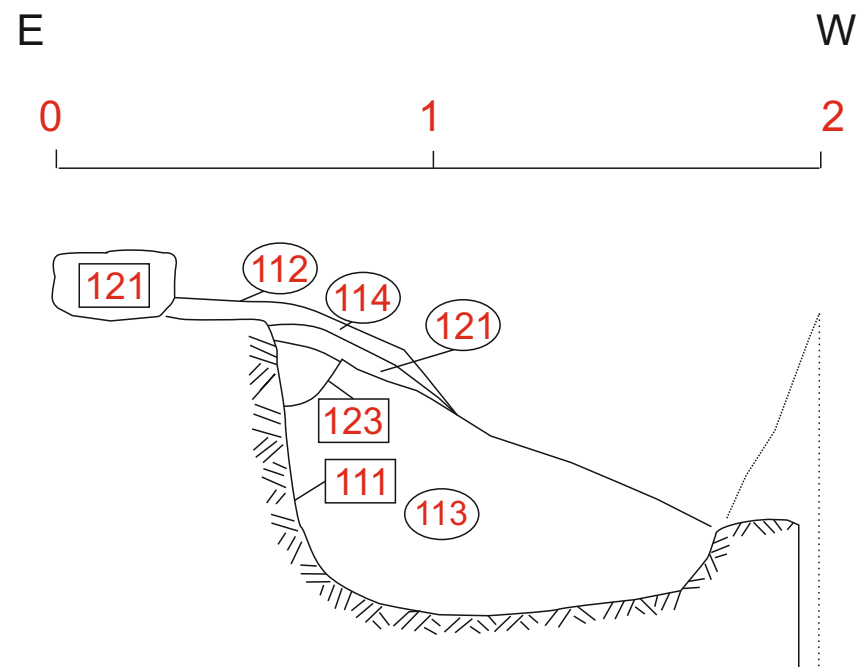
data: maig\ de\ 20

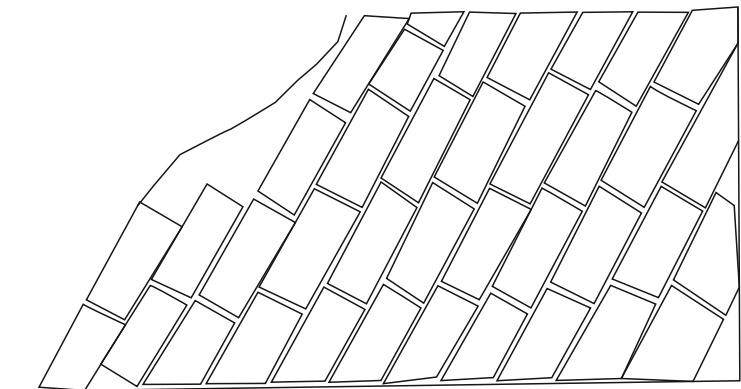
escala: 1/5

Plànol 20

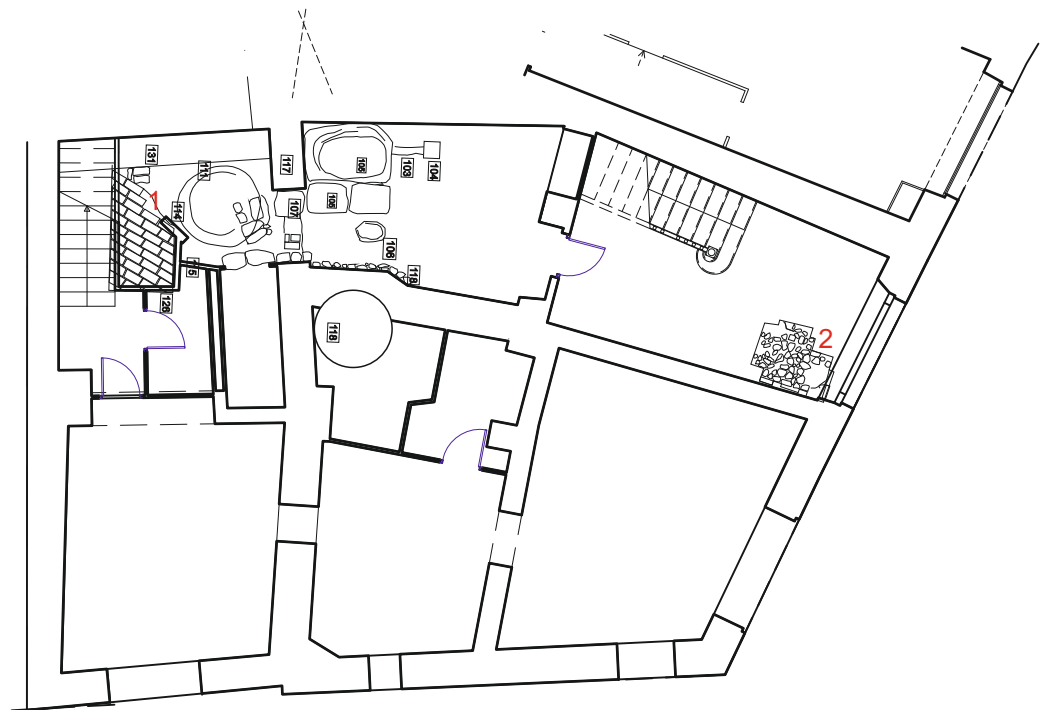

1

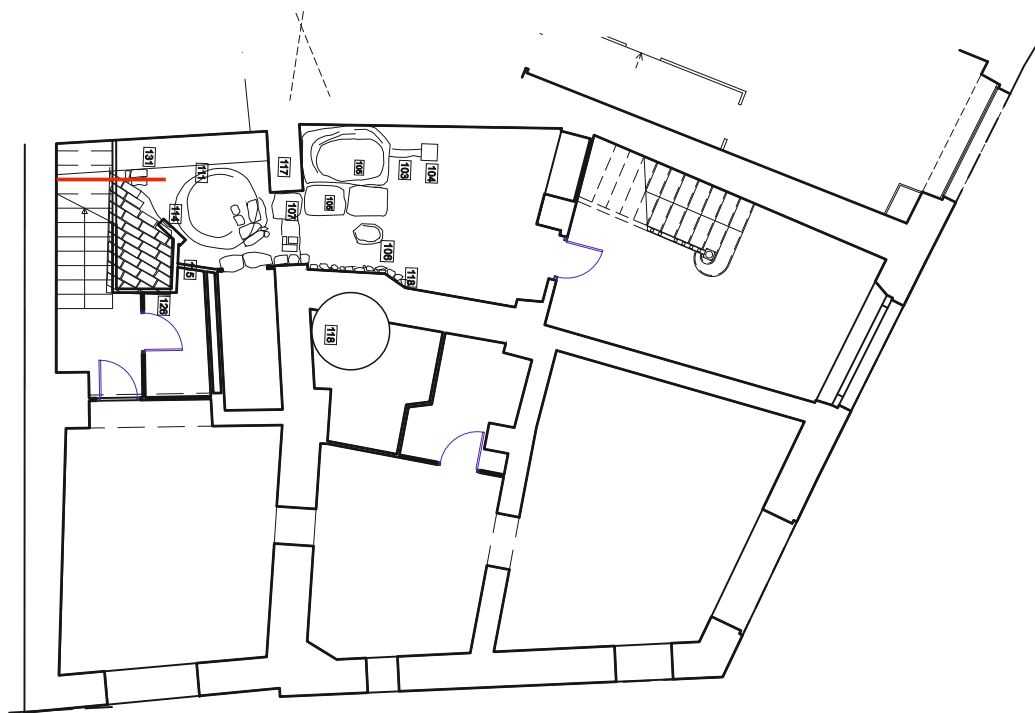
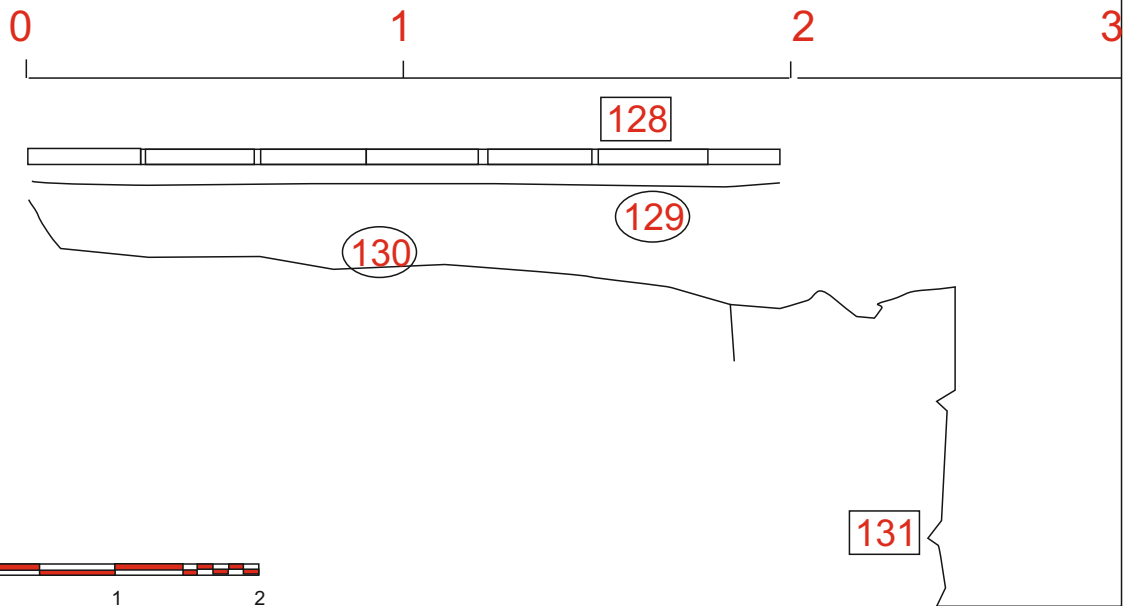

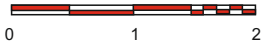
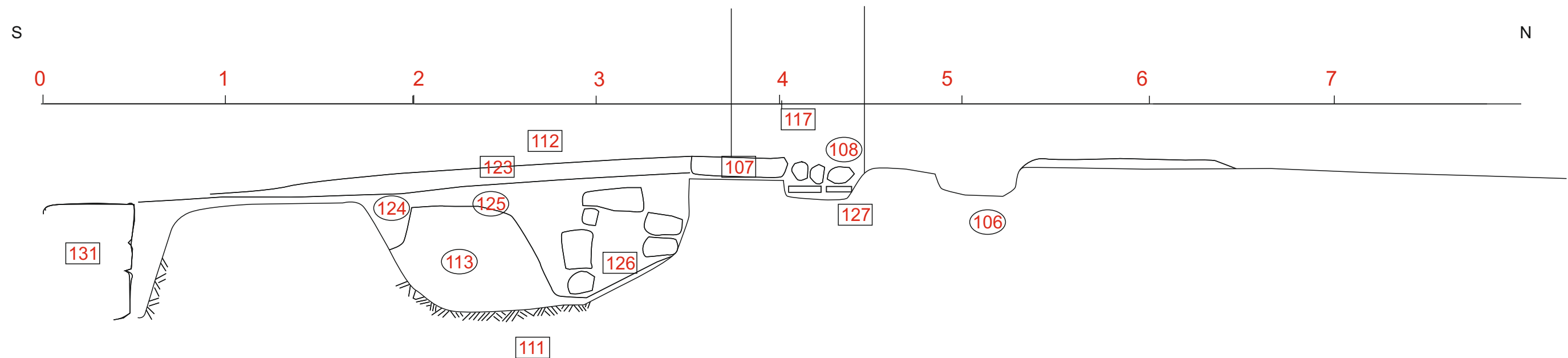
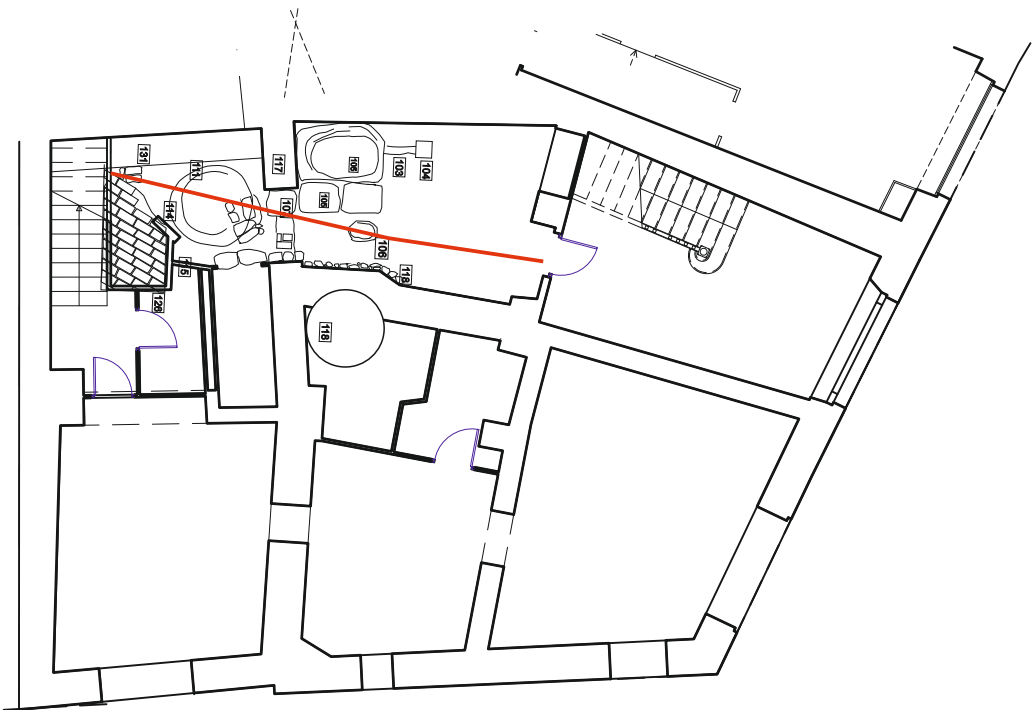
2

S

N

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: Cala
Vestíbul
U.E. : 01

DEFINICIÓ

Paviment de rajoles ceràmiques hidràuliques de color vermell disposades en escaleta amb peça o socarrat amb motius vegetals i heràldics de ceràmica esmaltada policroma. Principi segle XX

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	05
Solidari de:	
Recolza en:	02
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: Cala
Vestíbul
U.E.: 02

DEFINICIÓ

.Preparació de ciment del paviment de rajoles. Principi de segle XX

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	01
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	03
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: Cala
Vestíbul
U.E. : 03

DEFINICIÓ

Rebliment de còdols de riu mal treballats i units amb argila i terra per anivellar cotes i assentar el paviment. Presenta algunes reparacions.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	02
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	04
Rebleix:	05
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: Cala
Vestíbul
U.E.: 04

DEFINICIÓ

Nivell de terra de color marró clar, textura flonja i argilosa amb presència de pedres de mida petita, carbons i nòduls de calç. Fèril. Està en contacte amb el terreny natural.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	03
Reblert per:	
Tallat per:	05
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: Cala
Vestíbul
U.E. : 05

DEFINICIÓ

Rasa del mur de separació de la botiga situada a la banda de llevant amb el vestíbul de la casa.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	03
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	04
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

**AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E.: 100**

DEFINICIÓ

Nivell de terra o estrat inicial de terra de color marró clar, textura argilosa, semi dura amb fragments de pedra i nòduls de calç. Recobria la totalitat de l'àmbit.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	105
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	101, 102, 103, 104, 106, 107
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	107,117, 118

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

**AMBIT: PB.Metge
Solé
U.E. : 101**

DEFINICIÓ

Rebliment de terra colo gris clar, textura solta, flonja format per restes de cendra, carbons, i fusta. Rebliment carbonera i pastera

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	100
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	105
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	102, 103
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanya 2020

**AMBIT: PB. Metge
Solé**
U.E.: 102

DEFINICIÓ

Retall cubeta o pastera revestida de calç i retallada a la roca mare i natural en forma ovalada la qual resta connectada per un canaló a la part nord

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	105
Cobert per:	100
Reblert per:	101
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	103
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

**AMBIT: PB. Metge
Solé**
U.E. : 103

DEFINICIÓ

Retall d'un canaló excavat al terreny natural que connecta amb la cubeta 102 a la banda sud i també amb una mena de forat quadrangular o encaix de biga de fusta. Possible estructura d'elaboració de vi i reutilitzada com a pastera

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	100
Reblert per:	101
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	102, 104
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2019

**AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E.: 104**

DEFINICIÓ

Encaix d'un forat de biga d'una possible premsa de vi o oli. Té una planta quadrada d'uns 20 cm x 20 cm al nord de 103 i una profunditat d'uns 50 cm.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	100
Reblert per:	102
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	102,103
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 105

DEFINICIÓ

Lloses de pedra disposades de forma plana damunt d'una mena de muret a l'est del retall 102. Estructura relacionada amb una possible premsa de vi reconvertida en pastador

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	102
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	100, 101

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Cal
Metge Solé
U.E.: 106

DEFINICIÓ

Mena de cubeta o retall oval aparegut al centre de l'àmbit i a l'est de 105 i 102 i 103.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	100
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 107

DEFINICIÓ

Lloses de pedra disposades de forma més aviat plana ,
unides amb argila i calç i adossades a la paret que sosté
la casa o UE. 117.Possible marxapeu d'accés al celler

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	117
Solidari de:	
Recolza en:	111
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	100, 108,112

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E.: 108

DEFINICIÓ

Paviment de còdols de pedra pertanyent al celler de la casa. Està format per còdols de riu mal desbastats, units amb argila.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	117
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	127
Talla:	
S'hi adossa:	112

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

**AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 109**

DEFINICIÓ

Conjunt de pedres mal desbastades i picades, unides amb argamassa de calç i situades a la base del mur o paret mestra que sosté la casa (UE.117). Presenta una amplada d'uns 80 cm. I semblen correspondre amb els vestigis d'un antic mur o paret mestra d'una antiga nau gòtica.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	115,116,117
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	110
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	118,119

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 110

DEFINICIÓ

Retall d'una canalització de fibrociment que travessa per tot l'àmbit

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	112
Recolza en:	111, 113
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 111

DEFINICIÓ

Retall oval d'una sitja excavada al terreny natural

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	113, 122, 125
Tallat per:	126
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	126

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 112

DEFINICIÓ

Paviment de calç.que recobreix la part nord del celler.
Correspon amb un dels paviments que hi va haver en aquest àmbit.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	107, 108, 114, 117
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	111, 122
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 113

DEFINICIÓ

Rebliment intern de la sitja 111. Terra de color gris fosc i negre, textura flonja , compacta i seca amb abundant presència d'ossos d'animals en tres bossades diferents

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	125, 126
Cobert per:	125
Reblert per:	
Tallat per:	123, 126
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	111
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 114

DEFINICIÓ

Mur de pedra i maó ceràmic construït amb carreus reutilitzats d'altres construccions en forma de diagonal a manera d'envà de divisió. Es conserva de forma parcial ja que una part ha estat desapareguda

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	111
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	112, 115, 124, 128, 129, 130, 133

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 115

DEFINICIÓ

Envà de maons ceràmics de 30 x 15 disposats de cantó i reforçats per llistons de fusta que formen el característic “entramat”. Presenta un revestiment de calç amb un enlluït extern amb un acabat en forma de lliscat. Hi ha diverses incisions amb marques i algunes dates

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	114
Solidari de:	
Recolza en:	109
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S’hi adossa:	116

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 116

DEFINICIÓ

Porta de fusta amb el bordó el bastiment tornejat i d'accés a la merceria o botiga annexa(avui paredada). S'adossa al sostre del celler o antic passatge cobert

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	115, 117
Solidari de:	
Recolza en:	109
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 117

DEFINICIÓ

Pilar i mur de la paret mitgera de la casa que separa el vestíbul del celler i construït amb carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars i horitzontals.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	109
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	107, 108, 112, 116, 117

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 118

DEFINICIÓ

Cup o tina de vi conservat a la part est de l'àmbit. Presenta un diàmetre d'uns 180 cm i està desmuntat de forma parcial per a buscar la cota antiga de la casa a uns 50 cm per damunt del sostre actual i coincidint amb la cota del pati intern de la casa (vestíbul de l'escala) i també amb la mateixa cota del cup que es va desmuntar en motiu de les obres de la biblioteca comarcal l'any 2010. Es va paredar de forma parcial mitjançant un arc de maó ceràmic de perfil rebaixat.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	109, 117,
Solidari de:	119
Recolza en:	109
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 119

DEFINICIÓ

Rebliment de la rasa de fonamentació del cup 118. Està format per pedres mal desbastades, unides amb argamassa de calç i també argila

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	118
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	120
Talla:	
S'hi adossa:	112

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 120

DEFINICIÓ

Rasa de fornamentació del cup 118

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	119
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 121

DEFINICIÓ

Lloses de pedra i marxapeus de la porta 116 que s'adossa a l'estructura 115

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	111, 126
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 122

DEFINICIÓ

Rebliment de terra de color marró fosc i gris, textura flonja amb presència de nòduls de calç, pedres de mida petita i algun còdol

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	112
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	107
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	124,125
Rebleix:	111
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 123

DEFINICIÓ

Retall del mur 114 o mur diagonal.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	113, 125
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 124

DEFINICIÓ

Rebliment de terra de color marró i gris, textura dura amb presència de calç barrejada.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	122
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	114
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	123
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 125

DEFINICIÓ

Paviment de color marró i vermellós, textura argilosa i compacta amb presència de còdols de riu i nòduls de calç. Va associat al celler de la casa i també a la claveguera

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	130
Hi recolza:	
Cobert per:	122
Reblert per:	
Tallat per:	123
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	113
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

**AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 126**

DEFINICIÓ

Claveguera o canalització construïda amb murs de pedra i maçoneria amb coberta de lloses de pedra i paviment de pedra.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	132
Tallat per:	
Adossat a:	111
Solidari de:	
Recolza en:	113
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	111
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 127

DEFINICIÓ

Retall de la claveguera situat a tocar de 107 i sota de 108

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	107
Cobert per:	
Reblert per:	108
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 128

DEFINICIÓ

Paviment de maons ceràmics de 30 x 15 cm i disposats de forma reticulada a la part sud de l'àmbit.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	114
Solidari de:	
Recolza en:	129
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

**AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 129**

DEFINICIÓ

Preparació del paviment 128 i format per un rebliment de color marró clar, textura arenosa i format per fragments de calç i sorra. Fèrtil

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	128
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	114
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	130
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 130

DEFINICIÓ

Nivell de terra de color marró i vermellós, textura argilosa i flonja amb presència de carbons i còdols de riu. Cobreix la roca natural

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	125
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	114, 131
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	131, 133, 134
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge Solé
U.E. : 131

DEFINICIÓ

Pilar corresponent amb l'arrencada d'un arc diafragmàtic ogival adossat al mur sud. Està construït amb carreus de pedra ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades més aviat regulars i horitzontals. Conserva un conjunt de 3 filades

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	130
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	130

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 132

DEFINICIÓ

Rebliment de la canalització 126. Està format per terra de color gris fosc i negre, textura solta flonja i amb presència de pedres de mida petita, carbons i material constructiu. Fèrtil

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	126
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 133

DEFINICIÓ

Rebliment de la rasa de fonamentació del mur 114.
Terra de color marró i vermellós, textura flonja solta
amb presència de pedres i còdols

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	130
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	114
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	134
Talla:	
S'hi adossa:	

CAL METGE SOLÉ
Campanyes 2020

AMBIT: PB. Metge
Solé
U.E. : 134

DEFINICIÓ

Rasa de fonamentació del mur 114.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	130
Reblert per:	133
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	